להמינו עד שיפלו שם ממשים ואחד של תרומה אבל מתלה על מתלה שרי: ח עד שנפלה אחרת. פלה אחרת של תרומה: הרי זו אסורה. דכמו שנפלו בבת אחת דמי: ור"ש מתיר. כשלא נודע לו נפילה דמשונה עד שנפלה שניה מודה ר"ש דכמאן דנפלו בבת אחת דמי, כי פליגי, היכא דנודע לו בינתיים ולא הספיק להריס עד שנפלה אחרת, רבי שמעון סבר כיון דעומד להריס, כמורס דמי, ואזלא לטעמיה דאית ליה בעלמא [פסחים י"ג: ב"ק ע"ו:] כל העומד ליזרק כזרוק דמי, והכ"א בדרבנן. שמא היינו טעמא דעד כ' מי אפשר שלא יהא עליה עמו מן המרומה. הר"ש. ועי' פ"ז מ"ה]: ח [ורבי שמעון מתיר. כתב הר"ב ואזדא לטעמיה דאית ליה בעלמא. בפרק מרובה דף עו]:

ציונים

ח סאה תרומה. שבת קמב: מוס' ב"ק דף ק. ובכורות דל"ב. ומשובת הרשב"ם סימן מס"ג. ומש"ל. מיי' שם הל"ו: ט סאה תרומה. טו"מ הרשב"ם סימן מכ"ה וסי' מס"ג וסי' מרע"מ. מיי' שם ה"ז:

שינויי נוסחאות

על החולין בירושלמי לחולין וכ"ה בד"ס. ח ור"ש בד"ע ר"ש וכן הוא בד"פ.

אור גדול

פ"ה ח בהרע"ב ד"ה ור"ש מתיר כו' כיון דעומד להרים כמורם דמי. עיין בשבת (קמב ע"א) בגמ' אלא הוא דאמר בר"ש כו' ור"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטל במאה וחד. מכאן מוכח דאיננו סובר טעמא דר"ש משום כל העומד להרים וכמ"ש הר"ש הכא כשם הירושלמי דא"כ ליכא מאה וחד וגם בס"ד הא לענין היתר אכילה פשיטא דל"א כל העומד כמו קודם זריקה. ויעויין פר"ח (סי' צ"ט) ויש לעיין:

תוספות אנשי שם

ח בר"ב ד"ה ור"ש כו' מודה ר"ש כו'. ודוקא במרומה שצריך להריס ולא הריס. אבל בשאר איסורים שא"צ להרים גם מכמים מודים בנודע. והר"מ מפ' בהפך דבשנודע לו מודים מכמים וכ"ש מתיר אפי' בשלא נודע והלכה כחכמים. ולפ"ז מתני' הקודמת לרבותא נקט והגביה דאפי' בהגביה אסור כשמרבה כו'. אבל כ"ז שהאולין מרובה מותר אפי' בלא הגביה אם אך נודע לו בינתים. ואין מלוק בין תרומה לשאר איסורין. פר"ח יו"ד סי' ל"ט ס"ק כ"ל:

פירוש המשניות להרמב"ם

של תרומה זה אחר זה: ח נתבאר בתוספתא כי אמרם הרי זו אסורה. כשלא ידע בנפילת הראשון אלא אחר שנפלה הסאה השנית וכאילו נפלו הסאתים בק' שיהיה הכל מדומע ובזו ההלכה חלק ר"ש אבל כשנפלה סאה למאה וידע בה ואחר כן נפלה שניה הרי זו מותרת שכבר היה לה להעלות ויוציא סאתים שנפלו והשאר יהיה מותר. ואין הלכה כר"ש.

מלאכת שלמה

נעשה כמרבה מזיד ופריך והא תניא בפ"ז דתס' מקואות מקוה שיש בו מ' סאה דהוא כשר ונתן סאה מתמד או ממי פירות ומתבטלה לתוך מקוה שלם נפסל אלא בשני מרחה ואח"כ חזר ונטל סאה מן המקוה והשליכה לתוך ונשארו מ' סאה מכוונות ואח"כ נתן סאה של מי פירות והדר נטל סאה וכן עד רובו עד שנתן כ"א סאה וכ"א נטל ואשמועי' דכי חזר ונטל איכא למימר הא חסר לי' מקוה שהסאה שנתן אינה משלימתו שאינה ראוי' למקוה אפ"ה כשר דמכי יהבה לגביה בטיל לי' והוו להו מ"א כולן ראוין ומי שקל סאה פשו להו מ' ודוקא כי נתן סאה אחרת כי נתן ה"ל מקוה שלם אבל אפכא לא דכי נטל סאה בריאה חסר לי' וכי נתן משקין ה"ל מקוה חסר דמשקים הללו אין משלימין כדתנן החס ואחמר בשם ר' יוחנן דעד רובו של מקוה דהיינו עד כ"א סאה יטול ליתן כדאמרי' ומשמע דאפילו ברוב כשר מדלא קאמר אבל רובו פסול והכא תניא דאילו רבאה המרומה כגון דנפלו עד ממשים ואחד סאה אסור ומשני תמן הוה בו רוב ואת מרבה עליו והוא כשר. דמעיקרא כי נתן המשקין הי' המקוה שלם וכשנתן המשקין בטל ברוב ותורו מים וכי הדר נתן סאה משקין לתוך המים נתן וכן לעולם נמס הכא לא נתבטלה סאה הראשונה משום דממשה שם נשאר דבר יבש הוא וכי הדר נפיל אידך חזרה ונעורה וכל סאה וסאה נייחה מאה הלכך כי רבתה המרומה אסיקא ע"כ ויש עוד תירוץ אחר שם: ח שנפלה למאה. ונתבטלה אלא שראוי להעלותה מפני גזל השבט: עד שנפלה אחרת. ונמצאו שתיהן לתוך מאה של חולין: ה"ז אסור. כדמפרש טעמא בירושל' דמוסר הרמתה מקדשתה כלומר מפני חיוב הרמתה שצריך להרימה ולא הרימה ונפלה שניה עליו קדשה דנמצאו שתי סאין לתוך מאה: ור"ש מתיר. מפרש טעמא בירושל' ר"ש סבר דמוסר ידיעתה מקדשתה כלומר אם לא נודע לו בין ראשונה לשניה נאסרה שאחר נפילת השניה נודע לו מן הראשונה דכבר אחת דמי ואסור אבל כיון דנודע לו בין ראשונה לשניה כיון דסופו להריס כמורס דמי ומתני' דייקא דנודע לו בינתיים דתנן ולא הספיק לו להגביהה משמע מצד שהזמן היה לו לחזק לא הספיק להגביהה אבל כבר ידע ורוצה להגביהה אבל בגמ' דילן פ' נוטל מפ' טעמא דר"ש דס"ל דקמייתא למאה נפלה ואמרינה נפלה למאה ואחת ורבנן סברי דכבר אחת דמי והאי לתמשין נפלה והאי לתמשין נפלה ולפי דרך זה ר"ש אמר קאמר ל"ש נודע לו בינתים ל"ש לא נודע לו שרי דסוף סוף אמרינה למאה ואחד נפלה וא"כ הא דתניא בתוספתא א"ר אלעזר בר"ש בד"א בזמן שלא ידע ואח"כ נפלה אבל אם ידע ואח"כ נפלה מותרת שכבר עלתה על כרחך ר' אלעזר מכריע בין ר"ש ורבנן הוא וקי"ל כל אמנים חולקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע וזה דעתו של הרמב"ם ז"ל בפי"ג שכתב אם תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת אם ידע בראשונה קודם שתפול השניה לא נדמעו אלא מפרש אמתים והשאר מותר הואיל והי' לה לעלות הרי הוא כאילו עלתה ואם לא ידע בתחלה ראשונה אלא אחר שנפלה השניה ה"ז מדומע וכאילו נפלו שתיהן כאחת ע"כ אלא דקשיא דאשכחן במרובה דס"ל לר"ש דכל העומד לזרוק כזרוק דמי וא"כ ר"א בר"ש מפרש הוא לר"ש אביו והירושל' צריך נמי לפרשו על זה הדרך דמוסר ידיעתה בין זו לזו הוא דאוסרתה ואיהו שרי משום שנודע לו בינתים דכיון דעומדת למרוס כמורס דמי וזהו דעתו של הראב"ד ז"ל ולכך השיג עליו ואמר א"א מה רב גוברייה דעביד כיחידאה דר"ש הוא דמפליג הכי אבל מ"ק לא מפליג הכי אלא בין ידע בין לא ידע אסור ואשכחן בהדיא בהאיש פירקא קמא תרומה שנפלה למאתים ידע בה ואח"כ נפלה מאתים ה"ז מותרת לפחות מכאן ה"ז אסורה הרי לא"ע ומאה נפלו וידע בה ואסור וכ"ש למאה. בפ"ז דתוספתא תרומות עכ"ד ז"ל. וכבר בארתי דברי רבינו משה ז"ל וראוי להתמיר כדברי הראב"ד ז"ל. והלכתא כמ"ק. ואיכא למידק דהכא משמע דהאיסור מחר וגיעור דאפי' נודע לו בינתיים אסרי ואילו ההלכה חלק ר"ש אבל כשנפלה סאה למאה וידע בה ואחר כן נפלה שניה הרי זו מותרת שכבר היה לה להעלות ויוציא סאתים שנפלו והשאר יהיה מותר. ואין הלכה כר"ש.

יכין — תפארת ישראל — בועז

כט שיפלו לשם ק' ומשהו של תרומה(ד): ל והיינו

(ד) הקשה רבינו הגאון אמר"ו זצוק"ל בנפל והגביה כ"פ למה

משנה ראשונה

אומר. אלא ולאי דאין סברא כלל לחוש שכל החולין הוגבהו אפי' בתרומה דאוריימתא כמ"ש הכ"מ דקי"ל אין מדמע אלא לפי משבון וכ"ש לתאי דקי"ל יש בילה אין זו סברה כלל. אבל פי' המשנה כך הוא דולאי בתרומה דאוריימתא איירי וכל כמה שלא רבתה התרומה אנו משערין כל מה שהגביה הוא מאה אלקים חולין ואחד ממאה שבה תרומה והיינו לפי משבון דאמרינן לעיל. ונמצא שנשאר בתערובת מכל אלה מאה אלקים תרומה שזה שהגביה אין בה אלא חלק ממאה ואחד תרומה ומאה אלקים נשאר בתוך התערובת. והשתא אם נפלו אלה אמין זה אחר זה. והוגבהו זה אח"ז. לא ממלא תרומה בתוך התערובת מאה אמין שלמים שמכל אלה נחסר אלק אחד ממאה תרומה שהגביהה. והרי יש בחולין עדיין רוב בתערובת נגד התרומה שבתוכה שהרי החולין היו מאה אלה שלמים. וכל שיש רוב חולין בטלה התרומה דאוריימתא ברוב ואין כאן אלא איסור דרבנן ותלינן בשאי אומר האיסור הלך והחולין כולם נשאר בתוך התערובת כדאפי' לעיל. אלא עד שתרבה תרומה על החולין

היינו שנפלו שם מאה ואחד אמין תרומה זה אח"ז שהוגבהו שאפי' נחשוב כל ההגבהו' לפי משבון ע"כ יש בתערובת מאה שלמי' של תרומה שהשאה הימירה על מאה היא הלכה בתוך ההגבהות שחלק ממאה ואחד שבכולן תרומה וממלא שבתערובת יש מאה על מאה ואסור מדאוריי"ת ומו לא תלינן בשאי אומר והכל אסור. וזהו קרוב לשעת הרמב"ם אלא שהוא כתב שתרבה היינו במאה ועוד אבל לפע"ד המשבון המדוקדק כמו שכתבנו דמשתרבה התרומה עולה המשבון למאה כדאפי' וע' בפרי חדש י"ד ס"ס ל"ע שהאריך בפי' משנה זו ומפרש עיקר טעמא משום שחוזר וגיעור ולא בלר טעם במאה למאה אמאי מותר. והעלע"ד כמתני' לא ולא הספיק להגביהה. פי' הר"ב דבנודע לו בינתים פליגי ובהא מתיר ר"ש וכ"ה בתוספתא וירושלמי וכ"כ הר"ש ולישנא דמתני' מסייעא להו דלא הגביהה לא קתני אלא לא הספיק להגביהה משמע שהיתה דעתו להגביה ולא הספיק. ומ"מ מדלא קתני מאה הך דינא בכל שאר האיסורים משמע דדוקא בתרומה דמדינא צריך להריס

ט כך פחתה התרומה ומותר. פירש הר"ב ואפי' לכתחלה יכול לטחון כדי להתירן. ירושלמי. °ולא הוה מבטל איסור לכתחלה שאין זה אלא שנתגלה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה, וּטְחָנָן לא וּפָחָתוּ, כְּשֵׁם שֶׁפָּחֲתוּ הַחֵלִין, כָּךְ פָּחֲתָה מחוץ לארץ: ט וטחנן. כולן בצמ כתמים: ופחתו. לא אמרינן השמא מיהת לא הורמה. והלכה חולין פחתו ולא התרומה °ואין כאן מאה ואחד ואסור:

פירוש המשניות להרמב"ם

ט בארו בגמרא כי אפילו פחתו החולין ולא פחתה התרומה אלא שיהיה הקמח הנקי מן התרומה כשהסירו המורסן חלק ממאה ואחד מכל קמח החולין ומורסנן תעלה באחד ומאה כי העיקר אצלנו שטנופת של תרומה אין מצטרפת עם התרומה

מלאכת שלמה

בתמ' ערלה תנן הערלה מעלה את הכלאים וכו' ותנן הערלה מעלה את התרומה והתרומה מעלה את הערלה נשמע דהתרומה והערלה לאחר שנתבטלו נעשו היתר גמור אף לבטל איסור הכא עליהן לאחר מכאן והכא משמע דאחר ויעור תירץ הראב"ד ז"ל דהתם בתרומה לגבי ערלה ולכהן שאינו צריך להרים אבל הן דהכא בתרומה לגבי חולין דישראל שצריך להרים עכ"ל הר"ש שירילי"ו ז"ל. וכתוב בספר מגודה יש רוצין להוכיח מכאן דאם נתחבר כף של בשר בתוך קדירה של חלב ג' או ג' פעמים ויש ס' מכף אחת ואין בו ס' משאיר או משלשה אם נודע בין כל אחד ואחד יש להתירה ואם לא נודע אסור כי הכא ויש לחלק דהתם יש שתי סתיות של איסור והכא אין כאן אלא כף אחת של איסור ממה נפשך והיכא שיש שתי כפות או שלש דמי למתני' דהכא ע"כ: ט וטחנן ופחתו. אין חולין הפחת בחולין לבדן כדי לאסרן אלא כשם שפחתו החולין כך פחתה התרומה ומותר וכן בסיפא אין חולין היתרן בחולין שבהן להתיר ומרישא שמעי' דין דאין היתרן בהן אלא משום סיפא נקטי' דמתני' ע"י תשיבות של חולין להתיר. הרא"ש ז"ל. וכתב ה"ר יהוסף ז"ל ופחתו. פי' כגון שהיו התמצים רעים שאכלו המולעים את מוכן ואין בהן קמח ע"כ. עוד כתב ז"ל כך פחתה התרומה מותר כרוב הספרים גרסי' מותר וכן לקמן גרסי' אסור ואלא ו"ו בשניהם ובס"א גרסי' ומותר ולקמן גרסי' אסור ע"כ. ח"ל ה"ר שמשון ז"ל וטחנן כולו בצמ אחת ופחתו לא אמרי' חולין פחתו ולא התרומה ואין כאן ק"א ואסור שאפי' היה כך הו לא מיתסר מדע מדלא קתני בהא ריבא אם ידוע שהתמצים של תרומה יפות ואסור וק"ק למה לי' למימר פיתתה התרומה ע"כ. ועיין בהר"ז"ל פרק גיד הנשה דף תשי"ב והרמב"ם ז"ל כתב והעיקר אצלנו שטנופת של תרומה אין מצטרפת עם התרומה לאסור את החולין אבל טנופת של חולין מצטרפת עם החולין להעלות את התרומה ע"כ. וכך הוא בריימה בירושי. וה"ר שלמה שירילי"ו ז"ל כתב ח"ל וטחנן ופחתו. שהוציא הטמון מהם הגרורות וחטים מרוקבות ופחתו. כך פחתה התרומה לכיון דנתבטלה נתבטלה ומש"ה לא תמ הכא ואם יודע שהתמצים של תרומה יפות אסור לגרורות פסולי שנחולין מצטרף למלאת המדה ולבטל התרומה הלכך כיון דנתבטל שוב אינה נאסרת. הומירה התרומה ואין חולין היתרן בחולין לה להתיר ומשום סיפא נקטיה דסמכינן על תמיס יפות של חולי להתיר דשל חולין הומירו ולא שלא תרומה ויש כאן ק' ומש ותע"ג דמעיקרא נאסרו והומרו ע"כ וגרסי' בירושי ולא קו דבר שפיתתה התרומה אלא אפי' פחתו החולין ותרומה בעי טוחן וממיר. חה פי' הר"ש שירילי"ו ז"ל על ירושי זה. לא קו דבר שפיתתה התרומה שיכול לחלות שפיתתה דשרי אלא אפי' אי יכול לחלות אלא דולאי פחתו החולין והתרומה בעינה וכו שהתרומה קודם שנפלה מדדוה הרבה פעמים ועמדה על מדה והחולין היו מדומין טופופות ולא היו כבושות וכשחזרו ומדדום שנפלה עמדו על מאה אמין שהדין נותן שהחולין פחתו אז כ

יכין — תפארת ישראל — בועז

משום דאיסורו רק מדרבנן דמדאורי' כבר נתבטל ברוב כיבש ביבש. ודוקא היכא דנודע בינתיים נפילה לשנויה. דר"ש לטעמיה דס"ל [ס"ק דע"ז] דכל העומד לחרוס כחרוס דמי. ואילה"ק לרבנן דקיי"ל כוותי'. הרי קיימא לן נמי ביבש ביבש שנתבטל אינו חו"נ [מ"ד ל"ט פק"מ]. ש"ך י"ל תרומה שאני דלא הרים עדיין התרומה שצריך להרים: לא נבת אחת שרי עד שתרבה תרומה ואילו בב' קדרות פ"ן מ"ה לא חוש להקל בתחלה ע"מ. וכ"ל דהתם בתחלת בעוד משא"כ הכא דבר נתבטל גם בפלגא אינו אחר ועיר עכלה"ע:

משנה ראשונה

וכל כמה דלא הורמה כאילו לא נתבטלה דלאו כחורם דמי. אבל בכל האיסורים שא"ל להרים מודים חכמים דדיעה בינתים מתרת וכ"כ הכא"ם בהרי"ם בס"פ גיד הנשה חה דלא כדעת רמ"ם בהגהה בי"ד ס"ם ל"ט וכמ"ש בפרי חדש שם בזה. והרמב"ם בפירושו כאן העמיק בשם התוספתא בהסך דפלוגתא דתמני' בלא נודע לו בינתים ובנודע מודו מכמים דמותר ופסק כן גם בתשובו פי"ג וכבר תמהו עליו הראב"ד והכ"מ. ולפע"ד גם דעת הרא"ש ל"ע בשאר איסורים מה טעם לו סברא יש לחלק בין נודע לו לא כיון שמעיקר הדין נתבטל אפי' לא נודע מאי הוי מ"מ כבר נתבטל ואין כאן איסור אלא כולו היתר ובשנפלה שייב להיתר נפלה. ועכי דאם נפל לשאינו מינו היכא דאיכא ב"ט מתבר ודאי דטעמא לא בטל ולעולם מחר ויעור אפי' ביבש כיון שראוי ליתן טעם. וכן מין במינו אלא הואיל וכשנגדו באינו מינו ראוי ליתן טעם שייך להתמיר מדרבנן דמחוד ויעור כי היכי דהתמירו בה דבינעי בשים. אבל מין במינו וביבש דלא התמירו מדרבנן נמי וכרוכא בעלמא בטיל משמע דלא שייך כלל הכא מחר ויעור. ומ"מ אפי' היכא דאיכא טעמא דודאי אין חילוק בין נודע לו לא דמה לנו לדיעתו דמ"מ טעמא דאיסורא קטעים. ה"ה נמי לקולא כגון במינו ביבש משמע בין נודע ובין לא נודע מותר. ופשטא דתמני' משמע דהך דיעה בנודע דוקא בתרומה אימי' ובין מכמים ובין ר"ש סברי בתרומה הואיל וצריך להרים כל כמה דלא הרים לא משיב ביעול דאלמוה רבנן לתקנתא דהרמה והלכך לתכמים אפי' נודע אסור כיון שלא הרים ור"ש לטעמי' דעומד להרים כתורם דמי וכשנודע הרי עומד להרים ואי לא לא. אבל בשאר כל איסורים אין לחלק. וכל היכא דקי"ל דבטל ברובא או בשאים בענין דליכא לתיתא למיתי לידי טעם אפי' לא נודע אין אחר ויעור. והיכא דלא בטל מדרבנן אפי' מדאורי'תא כבר נתבטל. ה"נ מתמרינן מדרבנן דאחר ויעור אפי' נודע. שאין הדיעה מועלת להתיר אלא הביעול. וקרוב לזה העלה ג"כ הש"ך ס"ס ל"ט אלא שהוא כתב אפי' ביבש ובמינו הדיעה גורמת להיתר ולא ידעתי טעם וסברא לזה. והפרי חדש גם הוא אחרין

חידושי מהרי"ח

ט [תר"ט ד"ה] **כך פחתה התרומה ומותר.** פי' הרע"ב **ואפילו לכתחילה יכול לטחון כדי להתירן ירושלמי כו' עכ"ל.** זהו ט"ס מה שמציין על כך פחתה התרומה כו' רק שצריך לציין על אם ידוע שחטים של חולין יפות כו' מותר כו':

תוס' רעק"א

ט [אות לז] בהרע"ב ד"ה **ופחתו. ואין כאן מאה ואחד.** והר"ש כתב דאפי' היה כן היה מותר דבבר נתבטל. ומש"ה לא קתני ברישא אם ידוע שהחטים של תרומה יפות. ועיין בדשב"א בתה"א הובא בב"י יו"ד סי' צ"ט שכתב אלמא עד דאיכא למימר דפחתה תרומה מותר הא לא פחתה תרומה אסור ע"ש אולם בשו"ת הרשב"א סי' תס"ג כתב דמדלא תני ברישא ואם ידוע דהחטים תרומה יפות דאסורים ע"כ דדוקא בנפלה אחרת ממש בעינה אסורה אבל לא בכה"ג דהתרומה עצמה הותירה. ומקולי תרומה הוא כיון דהחמירו בה מצד א' להצריך ק' הקילו בה מצדדים אחרים עיי"ש: [אות לז] שם בתי"ט ד"ה **כך פחתה. ולא הוי מבטל וכו'.** אבל הר"ש כתב דמתני' ר' יוסי היא דאמר אף מחכרין וילקוט ויעלה בק"א עכ"ל. והיינו ר"י דמתני' ר' פ"ק דערלה. ואם כן להלכה דלא קיי"ל כר"י דהתם ה"נ אסור לכתחלה לטחון. ועיין פר"ח יו"ד סס"י ס"ד שכתב הטעם בשם הירושלמי. כיון דאין כוונתו לבטל רק לטחון החטים משה"ה מותר לכתחלה ע"ש. וכ"כ הרא"ש הובא דבריו בשו"ת רשב"א סי' תס"ג:

תוספות אנשי שם

ט תי"ט ד"ה **כך פחתה** כו'. מנוין בטעות וכל"ל אם ידוע שהחטים וכו' פי' הר"ב כו' (לה"מ):

משנת רב

ט משנה **כשם שפחתו החולין כך פחתה התרומה ומותר.** עיין בר"ש ובכ"י ביו"ד סי' לט בשם הרשב"א ז"ל. ועי"ב הלא ידוע מפורש הוא ז"ל ולא סוף דבר שפחתה התרומה אלא אפילו פחתה החולין והתרומה בעינה כו'.

ויתנו לכהן: ג מאה תרומה שנפלה לפחות מסאה הרגשון (ב) מאין יודע באיזה עיגול דרסה ר' אליעזר אומר יראין את העליונות ושעריות על מקום אחד מי שהם קצה אז לפחות תעלה אחת ולא תעלה לא תעלה ר' יהושע אומר אם יש [שם] מאה פוסקין אז לפחות תעלה אחת ולא תעלה לא תעלה ר' יהושע אומר אם יש מאה פוסקין תעלה אחת ולא תעלה אם לא תפוסקין אפורין והשולים מתחרין דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אם יש מאה פוסקין תעלה אחת ולא תפוסקין אפורין והשולים מתחרין ר' יהושע אומר אין אלא שני שש שש ג' מאות פוסקין אין תעלה דרסה בעיגול ואין יודע היכן דרסה הכל מודים שתעלה: יד (יא) מאה תרומה מסאה שנפלה לאמה מאה שביעית הרי אלו ועלי פרות הטבורה ואינו אוחזה ואינו אוחזה אם אינו ב"ה לב"ש מחוורה אמורה לרום ומאמה ארוכה: יב (יב) מאה תרומה נפלה מאה אחד מחוץ לאמה מאה ואחד מבית אמה אמרו לחם בית שמאי אומר אם אינו אוחזה אינו אוחזה אם אינו אוחזה אינו אוחזה: סז כשם שהתרומה עולות מתוך הרעלין באחד ומאה [בא' ומאה] בין בגלל בין שאינו בגלל כל מי מסאה תעלה מתוך המחוורה [בא' ומאה] בין בגלל בין שאינו בגלל ר' יוסי אומר ג) בגלל לא תעלה בשאינו בגלל תעלה נפלה לתוך הרעלין מקאים הכל מודים שתעלה: יג (יג) ומן הרמים (ד) שנתערבה במאה קישות של חולין (ה) ומן הרמים (ו) שנתערבו במאה פרוסות של חולין (ז) הרי אלו יעלו ר' יהודה אומר לא יעלו (ח) אם נגעו פרוסות זו בזו מקאן זו בזו ומה הרי אלו פטל שנפל במגל ואין יודע הכל מודים שיעלו: יד (ט) המבל שנתערב בחולין הרי זה אומר כל שהוא אם יש לו פרנסה מקצתם אבר מוצא לפי חשבון ומה לאו [ד"] אליעזר בן עזריה אומר (ט) קורא שם לתרומה מעשר שבו ועולה בא' ומאה בן מעשר מבל שנתערב בחולין הרי זה (יא) אומר כל שהוא אפיש לו פרנסה מקצתם אבר מוצא לפי חשבון ומה לאו דבר אליעזר בן עזריה אומר קורא שם (יב) [על תרומה] מעשר שבו ועולה באחד ומאה [ואם יהיה מבל מעשר ראשון ומעשר שני הרי זה אומר שלא יתרומו כפף מרומע אלא לדבר שיש לו מתירין] רבי שמעון אומר כל דבר שיש לו מתירין בגון מבל ומעשר שני הקדש והדשן לא נתנו חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין בגון עולה וכלאי הכרם נתנו חכמים לחם שיעור [אמרו לו] מים שנפל לתוך חשיעים ושתעה יין ואר"ב לחם אינו אלא שביעית אין נתנו לה חכמים שיעור אבר להם שביעית אינו אוכרת כל שודא אלא לביעור אבל לאבילה אינה אוכרת אלא בגון מעם:

פרק ו א מאה תרומה שנפלה לפחות מסאה הרגשון (ב) מאה תרומה שנפלה לפחות מסאה הרגשון אין איכון עליהן יין וחומש ואין משלמין קרן יין וחומש מבקום אחר אלא לפי חשבון: ב מאה תרומה שנפלה לאמה ואבנחמה (ג) אם הוי אל מבל עושים אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר [ד] אם קורא שם לתרומה מעשר שבו אם הוי אל מבל עושה לתרומה ומעשרות על מקום אחר [ה] [תרומה ומעשרות] על מקום אחר אם קורא שם לתרומה מעשר שבו אם הוי אל מבל עושה לתרומה ומעשרות על מקום אחר [ו] תרומה ומעשרות על מקום אחר אם קורא שם לתרומה מעשר שבו אם הוי אל מבל עושה לתרומה ומעשרות על מקום אחר

הגהות הגריא (פא) הון: (בב) לקמה: (בג) מסאה: (בד) מחורין: (בה) מאה: (בו) לחרומה: (בז) מסאה: (בח) אחרות: (בט) מחורין: (ל) מסאה: (לא) מחורין: (לב) מסאה: (לג) מחורין: (לד) מסאה: (לה) מחורין: (לו) מסאה: (לז) מחורין: (לח) מסאה: (לט) מחורין: (מ) מסאה: (מא) מחורין: (מב) מסאה: (מג) מחורין: (מד) מסאה: (מה) מחורין: (מו) מסאה: (מז) מחורין: (מח) מסאה: (מט) מחורין: (נ) מסאה: (נא) מחורין: (נב) מסאה: (נג) מחורין: (נד) מסאה: (נה) מחורין: (נו) מסאה: (נז) מחורין: (נח) מסאה: (נט) מחורין: (ס) מסאה: (סא) מחורין: (סב) מסאה: (סג) מחורין: (סד) מסאה: (סה) מחורין: (סו) מסאה: (סז) מחורין: (סח) מסאה: (סט) מחורין: (ע) מסאה: (עא) מחורין: (עב) מסאה: (עג) מחורין: (עד) מסאה: (עה) מחורין: (עו) מסאה: (עז) מחורין: (עח) מסאה: (עט) מחורין: (פ) מסאה: (פא) מחורין: (פב) מסאה: (פג) מחורין: (פד) מסאה: (פה) מחורין: (פו) מסאה: (פז) מחורין: (פח) מסאה: (פט) מחורין: (צ) מסאה: (צא) מחורין: (צב) מסאה: (צג) מחורין: (צד) מסאה: (צה) מחורין: (צו) מסאה: (צז) מחורין: (צח) מסאה: (צט) מחורין: (ק) מסאה: (קא) מחורין: (קב) מסאה: (קג) מחורין: (קד) מסאה: (קה) מחורין: (קו) מסאה: (קז) מחורין: (קח) מסאה: (קט) מחורין: (ר) מסאה: (רא) מחורין: (רב) מסאה: (רג) מחורין: (רד) מסאה: (רה) מחורין: (רו) מסאה: (רז) מחורין: (רח) מסאה: (רט) מחורין: (ש) מסאה: (שא) מחורין: (שב) מסאה: (שג) מחורין: (שד) מסאה: (שה) מחורין: (שו) מסאה: (שז) מחורין: (שח) מסאה: (שט) מחורין: (ת) מסאה: (תא) מחורין: (תב) מסאה: (תג) מחורין: (תד) מסאה: (תה) מחורין: (תו) מסאה: (תז) מחורין: (תח) מסאה: (תט) מחורין:

נוסחאות כ"י

(א) שהתרומה: (ב) בגלל תעלה בשאינו בגלל לא תעלה: (ג) לפחות מסאה הגרגרה ואחר"כ כתב: (ד) ר' אליעזר אומר אם כמוהו כל יום ר' יוסה אומר אם יש לו לפחות מן הכל ר' יוסה אומר אם יש לו מעשה: (ה) לפחות מן הכל: (ו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ז) ר' יוסה אומר אם יש לו מעשה: (ח) ר' יוסה אומר אם יש לו מעשה: (ט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (י) ר' יוסה אומר אם יש לו מעשה: (יא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (טו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (טז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ל) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ס) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ע) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ק) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ר) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ש) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ת) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה:

אור הגנוז

(א) [קלפה: (ב) משמרה: (ג) בגלל תעלה בשאינו בגלל לא תעלה: (ד) לפחות מסאה הגרגרה ואחר"כ כתב: (ה) ר' אליעזר אומר אם כמוהו כל יום ר' יוסה אומר אם יש לו לפחות מן הכל ר' יוסה אומר אם יש לו מעשה: (ו) לפחות מן הכל: (ז) לפחות מן הכל: (ח) לפחות מן הכל: (ט) לפחות מן הכל: (י) לפחות מן הכל: (יא) לפחות מן הכל: (יב) לפחות מן הכל: (יג) לפחות מן הכל: (יד) לפחות מן הכל: (טו) לפחות מן הכל: (טז) לפחות מן הכל: (יז) לפחות מן הכל: (יח) לפחות מן הכל: (יט) לפחות מן הכל: (כ) לפחות מן הכל: (כא) לפחות מן הכל: (כב) לפחות מן הכל: (כג) לפחות מן הכל: (כד) לפחות מן הכל: (כה) לפחות מן הכל: (כו) לפחות מן הכל: (כז) לפחות מן הכל: (כח) לפחות מן הכל: (כט) לפחות מן הכל: (ל) לפחות מן הכל: (לא) לפחות מן הכל: (לב) לפחות מן הכל: (לג) לפחות מן הכל: (לד) לפחות מן הכל: (לה) לפחות מן הכל: (לו) לפחות מן הכל: (לז) לפחות מן הכל: (לח) לפחות מן הכל: (לט) לפחות מן הכל: (מ) לפחות מן הכל: (מא) לפחות מן הכל: (מב) לפחות מן הכל: (מג) לפחות מן הכל: (מד) לפחות מן הכל: (מה) לפחות מן הכל: (מו) לפחות מן הכל: (מז) לפחות מן הכל: (מח) לפחות מן הכל: (מט) לפחות מן הכל: (נ) לפחות מן הכל: (נא) לפחות מן הכל: (נב) לפחות מן הכל: (נג) לפחות מן הכל: (נד) לפחות מן הכל: (נה) לפחות מן הכל: (נו) לפחות מן הכל: (נז) לפחות מן הכל: (נח) לפחות מן הכל: (נט) לפחות מן הכל: (ס) לפחות מן הכל: (סא) לפחות מן הכל: (סב) לפחות מן הכל: (סג) לפחות מן הכל: (סד) לפחות מן הכל: (סה) לפחות מן הכל: (סו) לפחות מן הכל: (סז) לפחות מן הכל: (סח) לפחות מן הכל: (סט) לפחות מן הכל: (ע) לפחות מן הכל: (עא) לפחות מן הכל: (עב) לפחות מן הכל: (עג) לפחות מן הכל: (עד) לפחות מן הכל: (עה) לפחות מן הכל: (עו) לפחות מן הכל: (עז) לפחות מן הכל: (עח) לפחות מן הכל: (עט) לפחות מן הכל: (פ) לפחות מן הכל: (פא) לפחות מן הכל: (פב) לפחות מן הכל: (פג) לפחות מן הכל: (פד) לפחות מן הכל: (פה) לפחות מן הכל: (פו) לפחות מן הכל: (פז) לפחות מן הכל: (פח) לפחות מן הכל: (פט) לפחות מן הכל: (צ) לפחות מן הכל: (צא) לפחות מן הכל: (צב) לפחות מן הכל: (צג) לפחות מן הכל: (צד) לפחות מן הכל: (צה) לפחות מן הכל: (צו) לפחות מן הכל: (צז) לפחות מן הכל: (צח) לפחות מן הכל: (צט) לפחות מן הכל: (ק) לפחות מן הכל: (קא) לפחות מן הכל: (קב) לפחות מן הכל: (קג) לפחות מן הכל: (קד) לפחות מן הכל: (קה) לפחות מן הכל: (קו) לפחות מן הכל: (קז) לפחות מן הכל: (קח) לפחות מן הכל: (קט) לפחות מן הכל: (ר) לפחות מן הכל: (רא) לפחות מן הכל: (רב) לפחות מן הכל: (רג) לפחות מן הכל: (רד) לפחות מן הכל: (רה) לפחות מן הכל: (רו) לפחות מן הכל: (רז) לפחות מן הכל: (רח) לפחות מן הכל: (רט) לפחות מן הכל: (ש) לפחות מן הכל: (שא) לפחות מן הכל: (שב) לפחות מן הכל: (שג) לפחות מן הכל: (שד) לפחות מן הכל: (שה) לפחות מן הכל: (שו) לפחות מן הכל: (שז) לפחות מן הכל: (שח) לפחות מן הכל: (שט) לפחות מן הכל: (ת) לפחות מן הכל: (תא) לפחות מן הכל: (תב) לפחות מן הכל: (תג) לפחות מן הכל: (תד) לפחות מן הכל: (תה) לפחות מן הכל: (תו) לפחות מן הכל: (תז) לפחות מן הכל: (תח) לפחות מן הכל: (תט) לפחות מן הכל:

מצפה שמואל

(א) שם פ"ה: (ב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (י) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (טו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (טז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (יט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (כט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ל) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (לט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (מט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (נט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ס) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (סט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ע) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (עט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (פט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צ) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (צט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ק) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (קט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ר) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (רט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ש) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (שט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ת) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תא) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תב) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תג) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תד) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תה) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תו) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תז) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תח) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (תט) ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה:

חסדי דוד

(א) [קלפה: (ב) משמרה: (ג) [ד] [ה] [ו] ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ז) לפחות מסאה הגרגרה ואחר"כ כתב: (ח) לפחות מן הכל: (ט) לפחות מן הכל: (י) לפחות מן הכל: (יא) לפחות מן הכל: (יב) לפחות מן הכל: (יג) לפחות מן הכל: (יד) לפחות מן הכל: (טו) לפחות מן הכל: (טז) לפחות מן הכל: (יז) לפחות מן הכל: (יח) לפחות מן הכל: (יט) לפחות מן הכל: (כ) לפחות מן הכל: (כא) לפחות מן הכל: (כב) לפחות מן הכל: (כג) לפחות מן הכל: (כד) לפחות מן הכל: (כה) לפחות מן הכל: (כו) לפחות מן הכל: (כז) לפחות מן הכל: (כח) לפחות מן הכל: (כט) לפחות מן הכל: (ל) לפחות מן הכל: (לא) לפחות מן הכל: (לב) לפחות מן הכל: (לג) לפחות מן הכל: (לד) לפחות מן הכל: (לה) לפחות מן הכל: (לו) לפחות מן הכל: (לז) לפחות מן הכל: (לח) לפחות מן הכל: (לט) לפחות מן הכל: (מ) לפחות מן הכל: (מא) לפחות מן הכל: (מב) לפחות מן הכל: (מג) לפחות מן הכל: (מד) לפחות מן הכל: (מה) לפחות מן הכל: (מו) לפחות מן הכל: (מז) לפחות מן הכל: (מח) לפחות מן הכל: (מט) לפחות מן הכל: (נ) לפחות מן הכל: (נא) לפחות מן הכל: (נב) לפחות מן הכל: (נג) לפחות מן הכל: (נד) לפחות מן הכל: (נה) לפחות מן הכל: (נו) לפחות מן הכל: (נז) לפחות מן הכל: (נח) לפחות מן הכל: (נט) לפחות מן הכל: (ס) לפחות מן הכל: (סא) לפחות מן הכל: (סב) לפחות מן הכל: (סג) לפחות מן הכל: (סד) לפחות מן הכל: (סה) לפחות מן הכל: (סו) לפחות מן הכל: (סז) לפחות מן הכל: (סח) לפחות מן הכל: (סט) לפחות מן הכל: (ע) לפחות מן הכל: (עא) לפחות מן הכל: (עב) לפחות מן הכל: (עג) לפחות מן הכל: (עד) לפחות מן הכל: (עה) לפחות מן הכל: (עו) לפחות מן הכל: (עז) לפחות מן הכל: (עח) לפחות מן הכל: (עט) לפחות מן הכל: (פ) לפחות מן הכל: (פא) לפחות מן הכל: (פב) לפחות מן הכל: (פג) לפחות מן הכל: (פד) לפחות מן הכל: (פה) לפחות מן הכל: (פו) לפחות מן הכל: (פז) לפחות מן הכל: (פח) לפחות מן הכל: (פט) לפחות מן הכל: (צ) לפחות מן הכל: (צא) לפחות מן הכל: (צב) לפחות מן הכל: (צג) לפחות מן הכל: (צד) לפחות מן הכל: (צה) לפחות מן הכל: (צו) לפחות מן הכל: (צז) לפחות מן הכל: (צח) לפחות מן הכל: (צט) לפחות מן הכל: (ק) לפחות מן הכל: (קא) לפחות מן הכל: (קב) לפחות מן הכל: (קג) לפחות מן הכל: (קד) לפחות מן הכל: (קה) לפחות מן הכל: (קו) לפחות מן הכל: (קז) לפחות מן הכל: (קח) לפחות מן הכל: (קט) לפחות מן הכל: (ר) לפחות מן הכל: (רא) לפחות מן הכל: (רב) לפחות מן הכל: (רג) לפחות מן הכל: (רד) לפחות מן הכל: (רה) לפחות מן הכל: (רו) לפחות מן הכל: (רז) לפחות מן הכל: (רח) לפחות מן הכל: (רט) לפחות מן הכל: (ש) לפחות מן הכל: (שא) לפחות מן הכל: (שב) לפחות מן הכל: (שג) לפחות מן הכל: (שד) לפחות מן הכל: (שה) לפחות מן הכל: (שו) לפחות מן הכל: (שז) לפחות מן הכל: (שח) לפחות מן הכל: (שט) לפחות מן הכל: (ת) לפחות מן הכל: (תא) לפחות מן הכל: (תב) לפחות מן הכל: (תג) לפחות מן הכל: (תד) לפחות מן הכל: (תה) לפחות מן הכל: (תו) לפחות מן הכל: (תז) לפחות מן הכל: (תח) לפחות מן הכל: (תט) לפחות מן הכל:

נערות

(ג) [ד] [ה] [ו] ר' אליעזר אומר אם יש לו מעשה: (ז) לפחות מסאה הגרגרה ואחר"כ כתב: (ח) לפחות מן הכל: (ט) לפחות מן הכל: (י) לפחות מן הכל: (יא) לפחות מן הכל: (יב) לפחות מן הכל: (יג) לפחות מן הכל: (יד) לפחות מן הכל: (טו) לפחות מן הכל: (טז) לפחות מן הכל: (יז) לפחות מן הכל: (יח) לפחות מן הכל: (יט) לפחות מן הכל: (כ) לפחות מן הכל: (כא) לפחות מן הכל: (כב) לפחות מן הכל: (כג) לפחות מן הכל: (כד) לפחות מן הכל: (כה) לפחות מן הכל: (כו) לפחות מן הכל: (כז) לפחות מן הכל: (כח) לפחות מן הכל: (כט) לפחות מן הכל: (ל) לפחות מן הכל: (לא) לפחות מן הכל: (לב) לפחות מן הכל: (לג) לפחות מן הכל: (לד) לפחות מן הכל: (לה) לפחות מן הכל: (לו) לפחות מן הכל: (לז) לפחות מן הכל: (לח) לפחות מן הכל: (לט) לפחות מן הכל: (מ) לפחות מן הכל: (מא) לפחות מן הכל: (מב) לפחות מן הכל: (מג) לפחות מן הכל: (מד) לפחות מן הכל: (מה) לפחות מן הכל: (מו) לפחות מן הכל: (מז) לפחות מן הכל: (מח) לפחות מן הכל: (מט) לפחות מן הכל: (נ) לפחות מן הכל: (נא) לפחות מן הכל: (נב) לפחות מן הכל: (נג) לפחות מן הכל: (נד) לפחות מן הכל: (נה) לפחות מן הכל: (נו) לפחות מן הכל: (נז) לפחות מן הכל: (נח) לפחות מן הכל: (נט) לפחות מן הכל: (ס) לפחות מן הכל: (סא) לפחות מן הכל: (סב) לפחות מן הכל: (סג) לפחות מן הכל: (סד) לפחות מן הכל: (סה) לפחות מן הכל: (סו) לפחות מן הכל: (סז) לפחות מן הכל: (סח) לפחות מן הכל: (סט) לפחות מן הכל: (ע) לפחות מן הכל: (עא) לפחות מן הכל: (עב) לפחות מן הכל: (עג) לפחות מן הכל: (עד) לפחות מן הכל: (עה) לפחות מן הכל: (עו) לפחות מן הכל: (עז) לפחות מן הכל: (עח) לפחות מן הכל: (עט) לפחות מן הכל: (פ) לפחות מן הכל: (פא) לפחות מן הכל: (פב) לפחות מן הכל: (פג) לפחות מן הכל: (פד) לפחות מן הכל: (פה) לפחות מן הכל: (פו) לפחות מן הכל: (פז) לפחות מן הכל: (פח) לפחות מן הכל: (פט) לפחות מן הכל: (צ) לפחות מן הכל: (צא) לפחות מן הכל: (צב) לפחות מן הכל: (צג) לפחות מן הכל: (צד) לפחות מן הכל: (צה) לפחות מן הכל: (צו) לפחות מן הכל: (צז) לפחות מן הכל: (צח) לפחות מן הכל: (צט) לפחות מן הכל: (ק) לפחות מן הכל: (קא) לפחות מן הכל: (קב) לפחות מן הכל: (קג) לפחות מן הכל: (קד) לפחות מן הכל: (קה) לפחות מן הכל: (קו) לפחות מן הכל: (קז) לפחות מן הכל: (קח) לפחות מן הכל: (קט) לפחות מן הכל: (ר) לפחות מן הכל: (רא) לפחות מן הכל: (רב) לפחות מן הכל: (רג) לפחות מן הכל: (רד) לפחות מן הכל: (רה) לפחות מן הכל: (רו) לפחות מן הכל: (רז) לפחות מן הכל: (רח) לפחות מן הכל: (רט) לפחות מן הכל: (ש) לפחות מן הכל: (שא) לפחות מן הכל: (שב) לפחות מן הכל: (שג) לפחות מן הכל: (שד) לפחות מן הכל: (שה) לפחות מן הכל: (שו) לפחות מן הכל: (שז) לפחות מן הכל: (שח) לפחות מן הכל: (שט) לפחות מן הכל: (ת) לפחות מן הכל: (תא) לפחות מן הכל: (תב) לפחות מן הכל: (תג) לפחות מן הכ

ועוד של תרומה סאה אחר סאה נעשה הכל מדומע:

ד *סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה סאה אחרת. אם ידע בראשונה קודם שתפול השניה לא נדמעו. אלא מפריש סאתים והשאר מותר הואיל והיה לה לעלות הרי היא כאילו עלתה. ואם לא ידע בסאה ראשונה אלא אחר שנפלה השנייה ה"ז מדומע וכאילו נפלו שתיהן כאחת:

ז *אין פסולת של תרומה מצטרפת עמה לאסור החולין. אבל פסולת החולין מצטרפת עם החולין להעלות התרומה. כיצד סאה חטים יפות של תרומה שנפלה למאה סאה חטים רעות של חולין וטחן הכל. אף ע"פ שהמורסן של חולין מרובין ושל תרומה מועט והרי קמח של תרומה בפחות ממאה מקמח החולין ה"ז עולה ומשערין בקמח עם המורסן שהוא מאה ואחד. אבל אם נפלה סאה חטים רעות של תרומה לפחות ממאה סאה חטים יפות של חולין וטחן הכל והרי הקמח של תרומה אחד ממאה מקמח החולין ה"ז עולה במאה ואחד שהרי הותירו החולין ופחתה התרומה: ח לוג יין של תרומה צלול שנפל למאה לוגין עכורין אין מוציאין שמרים שבהם. אלא מעלין את הלוג. *וכן אם נפל לוג עכור למאה לוגין צלולין אין מוציאין שמרים שבו: ט לוג מים שנפל לתשעים ותשעה לוגין יין ואח"כ נפל לתוך הכל לוג יין של תרומה נדמע הכל. שאין המים מעלה את היין: י סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין ונפלו חולין אחרים עד שהוטיפו על מאה. אם בשונג הרי זו עולה במאה ואחד. ואם במזיד הרי הכל מדומע שאין מבטלין איסורי תורה לכתחלה: יא *תרומת חו"ל מותר לבטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו ולא עוד אלא אם היה לו יין של תרומת חו"ל נוטל ממנו לוג אחד ונותן עליו שני לוגין

השגת הראב"ד

*סאה תרומה שנפלה למאה וכו' עד שתיקן כלתה: א"א כמה רב גוכריה דעביר כימודלה דר"מ בר"ש הוא דמפלגא בהכי אבל מנא קמא לא מפלגא אלא כין ידע בין לא ידע אוסר ולשכתן בכהיא בכהתא. פיקא סאה תרומה בנפלה למאתים ידע בה ואח"כ נפלה אחרת כ"ז מותרת לפחות מיכן כרי זו אסורה כרי למאה ומשעים ובשם נפלו ידע בה אסור כ"ש למאה בש"ו דתרומות תוספתא:

*אין פסולת של תרומה וכו' עד לבטלה אם בתרומה: א"א יותר מיכן אמרו בירושלמי שפסולת של תרומה מצטרפת עם החולין לבטל בתרומה:

ומן התרומה הילוך דברי רבינו נכונים בפשט ואינו נעשה מדומע עד שיפלו אחד ומאה תרומה במאה של חולין זה אחר זה:

ו סאה תרומה שנפלה למאה וכו'. משנה פ"ה סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת כ"ז מותרת ולא נדמעה אלא לפי חשבון אלמא דלתתים דקיימא לן כוותייהו לא אמרינן אמת הוא מגביה המולין והתרומה נשארת ה"ל לא אמרינן אמת הוא מגביה המולין והתרומה נשארת אלא דאשון מתבטל ה"ל כל חולין:

ז אין פסולת שלה לאסור ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת. אם ידע בראשונה קודם שתפול השניה לא נדמעו. אלא מפריש סאתים והשאר מותר הואיל והיה לה לעלות הרי היא כאילו עלתה. ואם לא ידע בסאה ראשונה אלא אחר שנפלה השנייה ה"ז מדומע וכאילו נפלו שתיהן כאחת. אם בשונג הרי זו עולה במאה ואחד. ואם במזיד הרי הכל מדומע שאין מבטלין איסורי תורה לכתחלה. ואם לא ידע בסאה ראשונה אלא אחר שנפלה השנייה ה"ז מדומע וכאילו נפלו שתיהן כאחת. ומשמע מדברי דרבי אלעזר ברבי שמעון אחי לפרושי מלתיה דאמוראי בד"ח בזמן דידע בה אחר שנפלה אחרת מותרת שכבר היה לה לעלות אבל אי לא ידע ונפלה אחרת אסורה. ולפיכך אני אומר דיפה קילם אומר דרב גוכריה דודאי רבי אלעזר ברבי שמעון לפרושי מלתיה דת"ק דתמני' קא אתי דהא דקאמר ת"ק אסורה דוקא בזמן דלא ידע בה וכו' ופסק כת"ק דתמני' וכדמפרש רבי אלעזר בר' שמעון ולא שבקינן פשט מנא דמתניתין ועבדינן כחכמים דבריהם ועלה פסק רבינו כהוגן דוק ותשכח:

ז אין פסולת של תרומה וכו'. פ"ה דתרומות סאה של תרומה שנפלה למאה של חולין ומתן ופתחו כשם שפתחו החולין כך פתחה התרומה ומותר סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה וטחן והוחילו כשם שהוחילו החולין כך הוחילה התרומה ואסור אם יהוא שהחטין של חולין יפות מן התרומה מותר ואני עלה בירושלמי אין מטופח תרומה מצטרפת עם החולין לאסור על החולין אבל מטופח החולין מצטרפים עם החולין להעלות את התרומה וכ"כ משמעו דלפי פתחו החולין ולא פיתחה התרומה אלא פיהיה הקמח הנקי מן התרומה כשסיירו המורסן אחד מק"ח בחולין עם מורסן שלו לבטל התרומה אבל אם בחולין עם המורסן שלו לבטל ואמאי והלא כבר נתבטל קודם שטחנו ולא אמרי' מוחר ונישור אחר שטחנו תדע מדלא קתני בריש אם יהוא שחטים של תרומה יפות אם טחנו והוחילו משמע דלא מיישינן דכיון שנתבטלו נתבטלו. וי"ל שלא נתבטלו לגמרי כיון שצריך לחפרים אמת ולישנה לכתן ומדמעת לפי חשבון ולא מה תנא לפרושי בריש ופרים בסיפא. והשיג הראב"ד יותר מכאן אמרו בירושלמי שפסולת של תרומה מצטרף להעלות החולין לבטל התרומה בעינא היא בירושלמי ובפשטה מהא דאמר רב הונא קליפי איסור מצטרף להיתר ואפשר ברבינו טובר שאין הלכה כרב הונא שאין קליפי האיסור מצטרפין להעלות את היתר:

ח לוג יין של תרומה וכו'. הכי איתא בתוספתא ומהבאר ממה שכתב למעלה

מצטרפין למאה: *תרומת ח"ל וכו' עד בשני לוגין של חולין: א"א פועה כזה שאינו כן בכתובות וענין זה אסור הוא שברי מתלה לתמלה הוא:

זכן אם נפל לוג עכור למאה לוגין צלולין אין מוציאין שמרים שבו כן נמצא בספרים ומשמע שאין מוציאין השמרים של תרומה אלא צריך מאה יין צלול לבטל לוג של תרומה עכור ומ"כ יקשה על מ"ש למעלה אין פסולת של תרומה מצטרפת עמה לאסור החולין ומאי שנא משמרים של יין ויש לחלק דבשלמא פסולת לא חזי כלל ולפיכך אינה מצטרפת עם התרומה אבל שמרים של תרומה חזו לגבי היין ולפיכך מצטרפין עם היין. והכתי קשיא לי דאמרינן פ' בית הבשה מאן דאמר בשמים סבר בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערינן והוה ליה בשמים ומ"ד במאה סבר בשר בשר בהדי בשר משערינן והו"ל במאה וסונינא זו ולאו פליגא עליה דרב הונא דאמר בירושלמי קליפי האיסור מצטרפין להעלות את ההיתר ולפיכך לא כתב רבינו כך דרב הונא אלא גם לרבינו נמי קשיא דפסק אין פסולת של תרומה מצטרפת עמה לאסור את החולין והכא אמרינן בשר ועצמות מצטרפין. ויש לתרץ דלא אמרינן הכי אלא בשאר איסורין העולים בשמים אבל תרומה העולה במאה לא אמרינן הכי אלא כדעת מי שסובר דשאר איסורין במאה והיינו בשר בהדי בשר ועצמות הזכות אין מצטרפין לאסור את האיל ועדיין צריך תלמוד (ועיין בתשובות מלק שני בלשונות סימן רל"ו):

ט לוג מים שנפל לנ"ט לוגין יין וכו' שאין המים מעלין את היין. על זה הטעם השיג הראב"ד ז"ל דלא קי"ל שהמים מבטלין את היין ומאמתי על הבנה זו שהרי רבינו כתב בהדיא פי"ז מהלכות מאכלות אסורות מים שנתערבו ביין או יין במים בטעם ואיך יעלה על הלב לומר שטעמו בזה אלא כוונתו ז"ל כמה שכתב שאין המים מעלה את היין אין המים מצטרפין להעלות את היין וזה מבואר בלשונו והיינו דנקט לוג מים שנפל לנ"ט לוגין של יין אל מים מצטרף לנ"ט של יין מולין ויהיה הכל מאה מולין להעלות לוג של תרומה אבל אם היו מאה לוגין מים ונפל שם לוג יין תרומה אם לא נתן טעם מותר דהוי מין בשאינו מינו:

י סאה תרומה שנפלה וכו'. פ"ה דתרומות סאה תרומה שנפלה לכמות ממאה ואח"כ נפלו שם חולין אם חוזר ולא מזיד אסור והיינו דאמרי' בריש ביצה ואם אין מבטלין לכתחילה ומהך מתני' אמרי לה מע"ב דאינה שנויה בפותח לשון ואמרי' נמי התם דוקא איסורין של תורה כגון תרומה אבל איסורין דרבנן מבטלין לכתחילה וכ"כ הרב פ"מ מהלכות מאכלות אסורות וכתב שם אסור לבטל איסורין של תורה לכתחילה ואם בטל הרי זה מותר ואעפ"כ קנסו חוזר חכמים ואסרו הכל וילמה לי שיהוא שהוא תערובת זה על זה השובר שבטל האיסור אבל לאחרים הכל מותר עכ"ל שם. והכא כתב הכל מדומע ומשמע שהוא אסור ג"כ על אחרים וי"ל דהתם שהוא אסור על כל העולם לא קנסו אלא המבטל עצמו אבל הכא דאינה אינה מקנחת שיתבטל הכל לכהן בדמי תרומה אסרוה על הכל אפי' על אחרים ואם איתה ולפיכך אסרוה אפילו על אחרים:

יא תרומת חו"ל לאכן וכו'. בבכורות פ' עד כמה (דף כ"ז) אמר שמואל תרומת ח"ל בטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו ופירש"י ז"ל בטלה ברוב ולאחר שפירבה ברוב הולין יכול לאכלה זר אז כהן בימי טומאתו וכן נראה דעת רבינו ואלא כדברי המים' שבתנו דאסורה לזרים עד שתתבטל במאה והכא לאכול אותה כהן בימי טומאתו קאמר: ולא עוד אלא אם היה לו יין וכו'. אמרי' התם דב הונא בריה דרב יהושע כי אתאמא דתרומה הוי אמי נפלי דחולין ואחד נפלא דתרומה ושקיל אד מכאן

לאיסור הנמי שנפלה לאח"כ מלטרף כדי לאסור: אבל אם נפלו שלשת קבין ועוד ערלה ושלשת של כלאי הכרם הותר הכרי. כלומר אבל בלירוף של מין אחד של איסור כ"ע לא פליגי דאיכ מלטרפין לאיסור וכגון שנפלו בתחילה שלשת קבין ערלה לתוך מאה של היתר ונמצא שהיו כאן כדי לעלות ואח"כ נפל ועוד של ערלה ג"כ לשם וכן בכלאי הכרם שנפלו בתחיל' ג' קבין של כלאי הכרם לתוך מאה ואח"כ נפל ועוד של כלאי הכרם ג"כ לשם והיינו דקאמר ושלשת של כלאי הכרם כלומר וכן הוא נמי בכלאי הכרם וקי"ל הנ"ם ולא נקט בהדיא ועוד נמי של כלאי הכרם. דסמך עצמו על האי ועוד דנקט בריש גבי ערלה כדרך הנ"ם הזה. והכוונה דה"ה בכלאי הכרם בכה"ג ונקט"ל דבכה"ג אמריק דהותר הכרי לכ"ע דלא תימא דמכיון דס"ל לת"ק לירוף לאסור בשני מינין של איסור א"כ מכ"ש דמהני הלירוף בשל מין אחד לאסור ומכיון שנפל אח"כ האי ועוד של ערלה או של כלאי הכרם. נמצא ניתוסף האיסור ואין כאן כדי לעלות שהרי בג' קבין ועוד של ערלה או בג' קבין ועוד של כלאי הכרם שנפלו לתוך מאה של היתר אין כאן אחד ומאתים הלכך קמ"ל דלא היא דבכה"ג כ"ע מודים דלא מהני הלירוף של ועוד שנפל אח"כ עם הג' קבין שנפלו בתחילה והותר הכרי וכדמפרש ואזיל לטעמא: למה. וכלומר ולמה לא נאמר דמהני הלירוף של ועוד לאסור הא אדרבה איפכא מסתברא דבשל מין אחד פשיטא דליהני לירוף לאיסור וקאמר דהיינו טעמא מגוס דאמרינן האי ועוד שנפל אח"כ בטל הוא בהשלשת קבין שנפלו בתחילה והשלשת קבין כבר הן בטלין במאה וכלומר דהרי מכיון שנפלו הג' קבין שבתחילה לתוך המאה נתבטלו שהרי היה כאן אחד ומאתים וא"כ כשנפל אח"כ האי ועוד אע"פ שהוא מין אחד עם מין הג' קבין נהבטל האי ועוד בהן עצמן שהרי הג' קבין עצמן נעשו היתר אחר שנתבטלו במאה של ההיתר וא"כ האי מעשו שנפל אח"כ מסתברא הוא שנתבטל אפי' באותן הג' קבין עצמן שהן של מינו והן כבר נעשו היתר ולרבותא הוא דנקט דהאי ועוד בטל בשלשת קבין כלומר אפי' בתוך הג' קבין עצמן שהן של מינו נתבטל ובדאמרן ולא תקשי דמאי שנא אם נפלו אח"כ ג' קבין של כלאי הכרם דאמרינן לאיסור ולא אמרינן דכבר נתבטלו הג' קבין של ערלה שנפלו בתחילה לתוך המאה והכא אמרינן מטעמא דכבר נתבטל דלאו מילתא היא דהיא הוהגת דהתם אי אפשר לומר דהג' קבין של כלאי הכרם יתבטלו בתוך הג' קבין של ערלה שנפלו בתחילה חדא דאין כאן שיעור ביטול ותרתי אחרינא איכא אמרינן גם כן שיעור הזה של מאה היתר כדי לבטלן א"כ אמרינן דמאי חזית למימר לקולא דהג' קבין של כלאי הכרם יתבטלו עכשיו בתוך המאה והג' קבין שם כאן אדרבה נימא לחומרא דמלטרפין הן עם הג' קבין של ערלה ואין כאן עכשיו כדי להעלות אבל בגוונא דנקטינן הכא שנפלו בתחילה ג' קבין של ערלה או ג' קבין של כלאי הכרם לתוך המאה ואח"כ נפל בהן האי ועוד או של ערלה אפי' אם הג' קבין היו ג"כ של ערלה או של כלאי הכרם אפילו הג' קבין היו ג"כ של כלאי הכרם אמרינן דמכיון דלעולם משהו אחד נתבטל אף בג' קבין דמסתמא יש בהן כדי להעלותו ולבטלו הותר הכרי ואינו מלטרף לאסור לכ"ע: נפלו שלשת קבין ערלה ושלשת קבין כאחד של כלאי הכרם. כלו' שנפלו הג' קבין של ערלה ושל כלאי הכרם כאחד לתוך המאה. מהו והאי בעיא אליבא דר"א הוא דקא מיבעיא ליה דלא ס"ל לירוף לאיסור ומי אמרינן דדוקא היכא דנפלו ג' קבין של איסור אחד בתחילה ואחר כך נפלו הג' קבין של איסור השני בהא הוא דפליג ר"א וס"ל דאין מלטרפין לאיסור וכטעמא דפרישית לעיל אי אפילו בגוונא דנפלו אלו ב' מינין של איסור כאחת לתוך המאה נמי פליג ר"א וס"ל דאין מלטרפין וכדמסייים הנ"ם להבעיא ובדרך אח"ל מיתפרשא: כמו שנפלו שלשה ועוד ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם. כלומר ואם תמצי לומר דלר"א לא מהני לירוף לאיסור אפילו היכא שנפלו ב' מיני האיסורין כאחת איכא למיבעי אי דטעמייה משום דמדמי לה להויא כמו גוונא דנפלו ג' קבין של אחד מהן ואח"כ נפל האי ועוד מאותו המין של האיסור בעצמו וכיון דפרשינן לעיל בהאי גוונא גופה ודאמרינן דבהאי גוונא לכ"ע לא מהני לירוף לאיסור והותר הכרי וה"ה לר"א אפי' היכא שנפלו הג' קבין של זה ושל זה כאחת אית ליה לירוף כלל לאיסור: או כמו שנפלו שלשת קבין של כלאי הכרם ואח"כ נפלו שלשת קבין ערלה. כלומר או דילמא דלאו מטעמא דמדמינן לה להאי גוונא לגוונא דועוד לאמרן אלא דהיכא שנפלו כאחת הוו כמו שנפלו בזה אחר זה של כלאי הכרם בתחילה ואח"כ של ערלה וה"ה איפכא ולכו' דאין מילוק בין בת אחת ובזה אחר זה דפליגי בה ת"ק ור"א אם מלטרף או לא. ועיקר הבעיא אליבא דר"א היא אי נימא דמטעמא דמדמי לה לגוונא דועוד או מטעמא דאין מילוק לדידיה בין שנפלו בבת אחת לבין שנפלו בזה אחר זה ונפקא מינה לענין לירוף להיתר בטהן טעם דס"ל לר"א גבי שנפלו בזה אחר זה דאמרינן הן להיתר כדאמרינן לעיל וא"כ אי אמרינן דאין מילוק לדידיה בין שנפלו בזה אחר זה ובין שנפלו בבת אחת דין אחד להם דלעולם לאסור אין מלטרפין ולהיתר מלטרפין הן אבל אי אמרינן דטעמא דר"א היכא שנפלו בבת אחת משום דמדמי לה לדין דגוונא דועוד דלעיל אם כן מטעמא דביטול נגעו בה דכשנפלו בבת אחת ביטל זה את זה כמו בגוונא דועוד דאמרינן דהאי ועוד בטל בהג' קבין והג' קבין בטלו במאה ודוגמא דאמרינן לעיל בפ"ק דחלה בהלכה א' להאי מ"ד דשני איסורין בבת אחת מבטלין זה את זה והשתא אין מלטרפין כלל בין לאיסור ובין להיתר שהרי מבטלין הן זא"ז והיאך יצטרף אחד מהן להמין שנפלו בתוכו וכבר נתבטל ולא אפשיטא הך בעיא אליבא דר"א: פשיטא שידיעתו מתרמו. מילתא באפי עצמה היא ואליבא דת"ק דמתני' קאי. כלומר דודאי הא פשיטא לן דהיכא שנפל אחד מהן ונודע לו קודם שנפל האיסור השני דהידיעה שבינתייס מפסקת ביניהן ושוב אין מלטרפין זה עם זה לאסור וזהו דאמרינן לעיל בפ"ה דתרומות גבי סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת ואליבא דר"ש דהתם דס"ל בזה דכשנודע לו ביניתייס אין מלטרפות זו עם זו: ידיעת חבירו מהו שתתירו. כי קא מיבעיא לן אם ידיעת חבירו אם מהני להפסיק ביניהן כדמפרש לה היך עבידא כגון שהוא לא ידע בה בנפילת מין האיסור הראשון וחבירו הוא שידע בה מהו: ידיעת ספק וכו'. וכן נמי מבעיא ליה אם ידיעת ספק מפסקת ומתיר כידיעה ודאי וכדמפרש ואזיל היך עבידא כגון שהיו לפניו שתי קופות אחת יש בה מאתים כולמר שיש בה מאתים בודאי ויש ספק שמא יש בה יותר ואחת אין בה מאתים ולא נודע לו באיזה מהן אין בה ונפלה סאה תרומה לתוך אחת מהן ולא נודע לאיזה מהן נפלה ואח"כ נפלה בשנייו מדדה ומצא בה מאתים ושתים אין [תימר] ידיעת ספק כידיעת ודאי עולה אין תימר אין ידיעת ספק כידיעת ודאי אינה עולה. היתה

קבין של כלאי הכרם. אבל אם נפלו שלשת קבין ועוד ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם הותר הכרי. למה ועוד בטל בשלשת קבין שלשת קבין בטילין במאה. נפלו שלשת קבין של ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם כאחת מהו כמו שנפלו שלשת קבין ועוד ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם או כמו שנפלו שלשת קבין של כלאי הכרם ואחר כך נפלו שלשת קבין ערלה: [פשיטא שידיעתו מתרתו ידיעת חבירו מהו שתתירו. היאך עבידא הוא לא ידע בה חבירו ידע בה. ידיעת ספק מהו שתתיר כידיעת ודאי. היאך עבידא היו לפניו שתי קופות אחת יש בה מאתים ואחת אין בה מאתים נפלה סאה תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה ואחר כך נפלה בשנייו מדדה ומצא בה מאתים ושתים אין [תימר] ידיעת ספק כידיעת ודאי עולה אין תימר אין ידיעת ספק כידיעת ודאי אינה עולה. היתה

גליון הש"ס וציון ירושלים

פשיטא שידיעתו מתרתו כו' האיך עבידא היו לפניו כ' קופות אחת יש בה מאתים וא' אין בה מאתים נפלה סאה א' תרומה ואין ידוע לאיזה מהם נפלה ואח"כ נפלה סאה שני'. ר"ל סאה שני' של ערלה ואח"כ מדדה ומצא מאתים ושתים כו' היתה קופה א' ספק יש בה מאתים ספק אין בה אז נפלה סאה ערלה ואין ידוע אם נפלה אז לא ואח"כ נפלה השני' אין תימר ידיעת ספק כו' כן הפי' ע"פ גי' הש"ו ז"ל: התרומה

סוא כמו שהמצא זה למאות ולירוך כפ"ם הזה והאי מה פליגין על פלוגתייהו דהנאי דמייתי מהמתני' דהכא קאי ולא על פתחי' דלקמן ולפרש כמאי דקאמר דפליגי קאמר וכמכולר בכל בפנים וכן כל הסוגיא עד סוף הל"א ורוכא דסוגיא בענין הבעיות אליבא דר"א מיתפרשי וכן בענין דבעי אם ספק ידיעה כידיעה דמיא או לא וכמבואר לכל זה בפנים ב"ר ודאי דספק ידיעה אינה בטלוגתא דאיתמר כאן בפ"ק דשבועות וכן בבבלי וכבר ביאתיה שם במקומו ובענין דאמר בהנ"ם הבבלי בבריתות כאן עשו ספק ידיעה כידיעה וכו'

היתה קופה אחת וכו'. וכן איכא למיבעי כעין זה בקופה אחת וספק אם יש בה מאתים או אין בה: נפלה סאה תרומה ואין ידוע אם נפלה לתוכה או לא נפלה. כל"ל כלו' שהיתה כאן סאה של תרומה ונפלה מן הכלי שהיתה מונחת בה ואין ידוע אם נפלה לתוכה כ"א למקום אחר ואח"כ נפלה עוד סאה שניה לתוכה והרי יש כאן ספק דשמא אין בקופה ז' מאתים ואם נפלה גם הראשונה לתוכה ממלא אין כאן עלייה שהרי שתי סאין נפלו לפחות ממאתים או דילמא בפעם הראשונה לא נפלה לתוכה והרי יש כאן כדי עלייה ומאי וקאמר לסיים הבעיא דאין תימר דידיעת הספק וכו' כדלעיל ולא נפשטו הני בעיות:

עין משפט נר מצוה

יג
ה מיי' פט"ו ממה"ל הי"ז יח
יד
כ מיי' שם פי"ט

היתה קופה אחת ספק יש בה מאתים ספק אין בה נפלה סאה תרומה לתוכה ואין ידוע אם נפלה אם לא נפלה ואחר כך נפלה השנייה אין תימר ידיעת ספק כידיעת ודאי עולה אין תימר אין ידיעת ספק כידיעת ודאי אינה עולה:

הלכה ב מתני' התרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה. כיצד סאה תרומה שנפלה למאה ואח"כ נפלו שלשת קבין ערלה או שלשת קבין של כלאי הכרם זו היא שהתרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה. הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה כיצד סאה ערלה שנפלה למאתים ואחר כך נפלה סאה ועוד ערלה או סאה ועוד של כלאי הכרם זו היא שהערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה:

א"ר

התרומה מעלה את הערלה כו' כיצד וא"כ נפלו ג' קבין ערלה וג' קבין כה"כ זו היא שהתרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה. כן גי' הגמו"ת ז"ל ומפרש דמתניתין אליבא דר"א דס"ל דאין מצטרפין לאיסור והוי כמו שנפלה חצי סאה וכשמצטרף התרומה עם הג"ש הוי ביחד מאתים חצי סאה ונמצא דהערלה והכלאים עולים כל אחד בפ"ע ע"י צירוף התרומה וע"י צירוף הערלה וכה"כ עולה התרומה שהיתה מדומע כג"ש סאין ונכשיו עולה ע"י ערלה וכה"כ במאה:

הערלה מעלה את הכלאים כו' כיצד סאה ערלה ומאה כה"כ שנפלו למאתים וא"ח"כ נפלה סאה ועוד ערלה זו היא שהערלה כו' כן גי' הגמו"ת ז"ל. ונראה לפענ"ד דמפרש סאה ועוד הייגו בסך הכל הוי סאה ועוד ערלה או כה"כ עיי' בגמו"ת ז"ל:

ת"ל

בלאו התרומה יש כאן אחד ומאתים חצי סאה. להעלות את חצי סאה של ערלה או של כלאי הכרם אלא דהאי למאה דקאמר היינו לתוך ל"ט ועוד אותה הסאה תרומה שנפלה לתוכן יש כאן מאה ונמצא כשנפלו אח"כ הג' קבין של ערלה או של כלאי הכרם לתוכן מסייע סאה של התרומה לבטל את הערלה או את כלאי הכרם שבין הכל יש כאן אחד ומאתים חצי סאה: זו היא שהתרומה מעלה את הערלה. כלומר זהו שאמרנו בהריעא שהתרומה היא מסייע לביטול הערלה וכן לכלאי הכרם שהרי יש במאה הסאין של תוכן סאה אחת של התרומה ובין הכל מועיל לבטל הערלה או לכלאי הכרם מאיסור שלהן ואע"פ שעדיין הכל מדומע הוא בשביל הסאה של התרומה שהרי אין כאן בין הכל אלא מאה וחצי סאה ואלו אחד ומאה בעינן וכר"א דתרומות דהלכתא כוותיה וכדמסיק הש"ס בהלכה דלעיל מכל מקום איסור הסאה של הערלה או של כלאי הכרם נתבטל ואין כאן איסור לזרים אלא באכילה ולהכניס הכל מותר ואפילו באכילה ויכול למכור הכל לכהנים כדין המדומע שהרי אין כאן איסור הסאה: והערלה את התרומה. זה לא קאי אהאי כיצד וכו' דנקט שהרי אין כאן כדי להעלות התרומה וכל מדומע הוא כמו שאמרנו אלא דה"ק וכן על זה הדרך בעצמו תמצא דלפעמים מסייע הערלה כדי להעלות התרומה וכגון שנפלה סך של ערלה לתוך הרבה של חולין היתר באופן שיהיה כדי להעלות את הערלה ולבטלה וכן באופן דיש איזה זר סברא לומר דיש לחוש שמא סך הערלה הוא בפני עצמו ונפלה תרומה לתוכו וקמ"ל התנא דלא חיישינן להכי וכדלקמן ונאמר דרך משל שאם נפלה סך ערלה לכרי שיש בו כמה אלפים של חולין ונתבטלה הערלה או הסאה כלאי הכרם שנפלה לתוכן ושוב נתחלק הכרי למאה מאה סאין ונפלה סאה של תרומה לתוך כל מאה ומאה מהן הרי הערלה או כלאי הכרם מסייעין להעלות התרומה שהרי יש בכל מאה ומאה מקצת מן הערלה או מכלאי הכרם וזו היא שהערלה או הכלאי הכרם מסייעין להעלות התרומה בתחד ומאה ואין אתה יכול לפרש חלוקה זו כעין דמיון הראשון ממש וכעין סאה של ערלה או של כלאי הכרם שנפלה למאתים חולין ונחלקו למאה ומאה כל מאה בפני עצמו ושוב נפלה סאה של תרומה לתוך כל מאה שנמצא מסייע הערלה או כלאי הכרם שיש קצת מהן בכל מאה כדי להעלות התרומה דזה איכא דהגם עצמך דע"כ שתאמר שנפלה הערלה או הכלאי הכרם לתוך מאתים בלתי הערלה וכלאי הכרם כדי שיתבטלו בתחד ומאתים דאל"כ הרי נאסר הכל משום ערלה או משום כלאי הכרם והאיך יעלו את התרומ' והלא לתוך איסור הסאה נפלה ונאסרה אלא ודאי שהיו מאתים מלבד הערלה או הכלאי הכרם וכיון שכן למה לנו סיוע הערלה או הכלאי כרם להעלות התרומה הלא בלאו הכי יש בכל מאה ומאה כדי להעלות התרומה ומכח קושיא זו אתה למד מעצמך שלא אפשר לפרש לחלוקה זו באופן אחר אח"כ תבוא לחשבון הזה שנאמר שיהיה כאן אח"כ איזה סך שקרוב לומר שהוא כולו ערלה או כלאי הכרם ואפ"ה אמרינן דלא חיישינן לכך ומעלה את התרומה. וזהו שנאמר שיהיה כאן לא פחות משך מאה סאין של ערלה או של כלאי הכרם ונפלו לתוך כרי גדול שיש בו עשרים אלף של חולין ונמצא אותו המאה של הערלה או של כלאי הכרם נתבטלו שהרי יש בכרי הזה מאתים פעמים כפי הסך של הערלה או של כלאי הכרם ונתבטל כל סאה וסאה מהן בתחד ומאתים ונמצא עכשיו שיש בין הכל עשרים אלף ומאה ושוב נתחלק הכרי למאה מאה סאין ונפלה סאה של תרומה לתוך כל מאה ומאה מהן והרי עכשיו בכל מאה ומאה מהן יש לומר שנתערבה סאה של ערלה או של כלאי הכרם בהן ויש לומר לחומרא ג"כ שנתחלק הכרי יש סברא לומר דרואין כאלו כל מאה ומאה כאלו בפני עצמו הוא ולא נתערבו ונמצא שיש לחוש שמא נפלה הסאה תרומה לתוך מאה האיסור ומתוך שאין אנו יודעין איזה מאה הוא יש לחוש לכל מאה ומאה מהן מספק ולפיכך קמ"ל התנא דלא חיישינן להחמיר בכה"ג אלא מכיון שנתערב הכל בתחילה נתבטל האיסור מכל וכל והרי כל מאה ומאה יש בו מקצת מן האיסור שנתבטל ומסייע לסאה התרומה שנפלה בכל אחד מהן כדי להעלותה וזו היא שאמרו והערלה את התרומה וכן הכלאי הכרם את התרומה: הערלה מעלה את הכלאים וכו' והערלה את הערלה כיצד וכו'. כשנתבונן במה שאמרנו בהאי חלוקה דסיפא דריעא הערלה מעלה את התרומה תמצא דהך סיפא ג"כ א"א לפרש אלא כעין דרך הזה ונפרש בתחילה לפי לשון המשנה. כיצד סאה ערלה שנפלה למאתים. הך למאתים על כרחך א"א לפרש אלא שנפלה למאתים ממש דאל"כ הרי יש כאן איסור ערלה או כלאי הכרם והא דכתיב אמרו ג"כ על הסיפא ליה כאן לתוך מאתים אלא לתוך קל"ט הכי פירושא דכשתשוב אח"כ תמצא שבכל מאתים ומאתים מן הכרי לא נחשוב אלא קל"ט של חולין ואחת של ערלה או של הכלאים ואעפ"כ הכל מותר ומעלות את הערלה ואת הכלאים שנפלו לתוכן. כיצד שהיו בכאן מאתים של חולין וסאה אחת של ערלה או כלאים שנפלו לתוכן ושוב נפלה סאה ועוד ערלה וכו'. כלומר שנתערב עוד כפי שיעור הראשון מאתים של חולין ואחת של

מראה הפנים

וכו' ע"ש: **התרומה** מעלה את הערלה וכו'. מה שפירש הר"ב כאן למשנה זו כבר כתבתי לעיל ד"ה הלכה כסתם דאי אפשר ליישב לא המשנה ולא לכוונת סוגיית הש"ס לפי פירושו וע"ש והעיקר הוא כמו' הרמב"ם וכמו שהמגיד מבואר בפנים שהפירשתי להלוקה זו התרומה מעלה את הערלה זהו עולה כפי פירושו בהמשנה ובתיבורו כמ' י"ו מהלכות מ"א בפלי"ז ומה שפירשתי לחלוקה שנייה של הריעא והערלה את התרומה זהו כדברינו בתיבורו שם בהלכה שלאחריה (ויש שם ע"ש בכל הדפוסין שבכאן ואח"כ נפל לכל מאתים סאה של תרומה וכו' וצ"ל לכל מאה) וכמה שהבארתי וכתרגמי בפנים תמצא מהורן לקושיות הראב"ד והתרומות שלו שכתב עליו כמה חוהב זה המאמר תשובות גדולות וכו' ע"ש שהשגתו הטיקר על הסיפא וכהלח"מ רא"ל הרבה לפרש להשגת הראב"ד וכתב שרבינו דרך דרך סגולה ולקח חשבון יותר ברור וכו' ע"ש וחמצא שאין זה מספיק לסלק הטענה הראב"ד שהרי אם אתמו מוצאים לפרש להשגה בפשטה וחשבון יותר קל למה לו לנקש אחר חשבונות הרבים אלא דעיקר הטעם הוא לדברי הרמב"ם הוא כמה שביארתי בפנים דלא"א לפרש בוזה התנא בחלוקה זו והערלה את התרומה אלא דוקא בחשבון הגדול הזה ולא נפחות ממנו דהל"ב קשה ממ"ג אם היה כאן בנפילה הראשונה של חלוקה זו כדי לבטל את הערלה או את הכלאים א"כ אמאי קורא לה הסיפא אשר בכרי הזה ומאי קמ"ל התנא בחלוקה זו ואי דמיירי שלא היה כאן כדי לבטל הערלה כגון שנפלה לתוך קל"ט של הביתר וכמו בחלוקה הראשונה הערלה מעלה וכו' א"כ קשה אמאי תערלה הרי התרומה נפלה לתוך מה שנאחר הכל בשנאה מתמת סאה של האיסור שנפל לכאן ולא היה שיעור כדי לבטלה ומכח קושיא זו נקט לו הרמב"ם הדרך הזה ופי' לחלוקה זו בחבורו לפי חשבון הגדול הזה דהסחת עוכא קמ"ל התנא בתיב"ש שיש כאן מקום לחוש ולהחמיר ולומר שמא אח"כ כשנתחלק הכרי הזה למאה מאה שמא יש כאן מאה שהוא כולו של איסור ומספק נחוש לכולן הלכך קמ"ל דלא חיישינן לחומרא מאחר שבכר נתבטל בתחילה האיסור וזה כמבואר הכל בפנים וכך נריכין אנחנו לפרש להסיפא הערלה מעלה את הכלאים וכו' כפי דרך וחשבון הגדול הזה ומכח קושיא זו בעצמה כתבתי ועיין עוד בדבור דלקמן:

הערלה מעלה את הכלאים וכו' והערלה את הערלה. בכאן פי' הר"ב וכתב ז"ל דאתת מכן נפש רבני שהם שני שמות וכו' וזה היה קשה לי תמיד מאוד

ול

דברי חצורות

טלא בגת אמר בני אחים ע"כ: (קפ) אבל אחר שנודע האמתיות ונתבטל כו' • והסברא נתן בטעמא דמתיר לא יהא כיון דיש בו אבל אם אינו אלא בשאלה אם אינו אלא בשאלה אם אינו אלא בשאלה

מה שלא הרא"ש להביא סיוע מזה למה שחילק דתרומה שיש מפני שלילה להריס מפני גזל השבט כי היכי דמליגו הכא שמדמע לפי משכון, הרי מתוך מה שכתבתי נדחה כל זה וכשל עוזר ונפל עזור ומגלגו דברי הרב ז"ל נופלים מרלה. ומעתה אבוא להשיב על שיטת הרמב"ן והסכים עמו הרשב"ץ והר"ן שאסור לבעולם חוזר ועור לאסור ואף במין במינו בבציר מששים. וגם שיטה זו אינה מחוורת אצלי, דהא תנן [תרומות פ"ה משנה ז] סאה תרומה שנפלה לסאה, הגביהה ונפלה אחרת, הגביהה ונפלה אחרת, הרי זו מומרת עד שתרבה תרומה על החולין, ולדבריו ז"ל כי לא רבתה נמי מאי הוי והלא בסאה שניה שנפלה לחזכו ולפי משכון התרומה שנשאר בחולין חוזר ועור ואוסר הכל דהא ליכא ששים בחולין נגד התרומה, וקתני נמי בתוספתא [פ"ו הלכה ח] סאה ערלה שנפלה לסאתים ידע בה ואמר כך נפלה אחרת הרי זה מומרת עד שירבה אסור על המומר, וטעמא דריבה איסור על המומר הא לא ריבה הכל שרי אפילו דליכא ששים ולא אמרינן חוזר ועור לאסור הכל. וגם שיטת הרא"ש דממיר טפי מכולהו ואף בטפי מששים אמרינן חוזר ועור, לא מיתוורא מכח מתניתין ותוספתא וכמו שדחינו לשיטת הרמב"ן ז"ל. ועוד תימה דנמי עליו ממתניתין [ערלה פ"ב משנה ג] דהערלה מעלה את הערלה אלמא דאף במין איסור אחד בטפי מששים אינו חוזר ועור אלא אדרבא האיסור הראשון מבטל לאיסור שני שנפל אח"כ, ועל כרחך צריך לדחוק ולומר שסבור הרב ז"ל דאד מהני ערלה לגופו לומר נטע רבעי וכפירוש הר"ע ברטנורא, והם שני מיני איסורין, וכיון שנתבטל האחד נעשה כחולין המותרין וחוזר ומבטל למין איסור שני שנפל אח"כ, אבל אם הם מין אחד לעולם חוזר ועור. אי נמי מצינו לפרושי בדבריו שסבור כהרמב"ן ולא קאמר הרב ז"ל דחוזר ועור כי אם בבציר מששים דומיא דמתניתין דסאה תרומה שנפלה לסאה דאיתא, אבל בטפי מששים מודה דלא אמרינן חוזר ועור, והיינו מתניתין דהערלה מעלה את הערלה, וכבר כתבנו שגם שיטת הרמב"ן אינה מבוררת אצלנו. ולאיתי להש"ך [פ"ק כא] שכתב דבאיסור יבש ביבש במין במינו שנתבטל ברוב כשנודע, מו לא מצטרף לאסור, דכיון דמדאורייתא וגם מדרבנן אד בחרי בטיל א"כ כבר נתבטל, ואדרבא נראה דגם האיסור מצטרף להעלות להיתר וכדתנן הערלה מעלה את הערלה ושאני תרומה דצריכה להריס, וכן דעת הר"ש בפרק ב' דערלה [משנה ג] והרא"ש שהביא דבריו הר"ן בפרק בתרא דעבו"ס, והרמב"ן והרשב"א והר"ן דפליגי עליה לא פליגי אלא מטעמא דטעמא לא בטיל והרי הטעם נראה, ואפילו במין במינו דליכא למיקס אטעמא מכל מקום כיון שנפל שם שיעור בכדי דיהיב טעמא בשכנגדו בחינו מינו אסור, ע"כ, מה שאין כן יבש ביבש במין במינו, אלו דבריו ז"ל. וכל מה שכתב בזה טעות הוא בידו, ואדרבא איפכא מסתברא דביבש ביבש אף שנתבטל אד בחרי חוזר ועור לכולי עלמא, ואף לדעת הרא"ש דפליג בטעמא מודה בהא וכמו שהוכחתי לעיל בהוכחות ברורות דכי ליכא רובא דהיתרא חוזר ועור לכולי עלמא והיינו מתניתין דסאה תרומה כו', ותוספתא דסאה ערלה דכי רבה איסור על המומר חוזר ועור, ואף ביבש ביבש קמייתי דהא מתניתין סתמא קתני, וכן דעת הרא"ש כמבואר בדבריו, ואדרבא משמע לי דאף מן התורה חוזר ועור לאסור הכל ואף במין במינו וכדמוכח מן הירושלמי דתרומות [פ"ה הלכה כב], דגרסינן התם זאת אומרת דבר שהוא בטל דבר תורה מעורר את מינו לאסר. ומאחר שהארכנו לדקדק בדברי הראשונים ז"ל ולא עלו דבריהם כהוגן בידינו לפי אלא נתברר אצלנו, מעתה צריכין לפרוקי הך קושיא דקשיא לן מתניתין דתרומות [פ"ה משנה ח] ומתניתין דערלה [פ"ב משנה ג-ג] דהא חזינן דלא סליק להו לקמאי כהוגן ולא פריקו מידי דלית ליה פירכא ודלא שדינן ביה נרגא, וגם בדין חוזר ועור לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא וממילא רווחא מתניתין ותוספתא בסיעתא דשמיא. הנה לענין דין חוזר ועור מתוך מה שכתבתי יתבאר לך דבכל מידי דלא מיתסר אלא אדרבא ולא אתי למיגע באיסור דאורייתא לעולם לא אמרינן חוזר ועור, ואדרבא איסור הראשון מבטל האיסור השני שנפל אחר כך, והיינו מתניתין דהערלה מעלה את הערלה, אבל אם בתערובת זה השתא מיהא ליכא איסור דאורייתא, דהא אמרינן מלא אמרינן את מינו וחוזר ועור לאסור את הכל ואפילו ביבש ביבש במין במינו, ואפילו מן התורה, והיינו דתנן [תרומות פ"ה משנה ז] סאה תרומה שנפלה לסאה, הגביהה ונפלה אחרת הגביהה ונפלה אחרת, הרי זו מומרת עד שתרבה תרומה על החולין, מכלל שאם רבתה תרומה על החולין דאסיר הכל דהא השתא ליכא בתערובת רובא דאיסורא, ואף מן התורה אסור, דהא אף ביבש במין במינו בעינן רובא מן התורה ובבציר מהכי לא סגי לבטולי כדכתיב [במות כג, ג] אחרי רבים להטות, והכא ליכא רובא דאיסורא ומשום הכי אמרינן ביה חוזר ועור. והיינו דגרסינן בירושלמי אהך מתניתין [שם הלכה ב] אמר רבי יוסי דבר שהוא בטל דבר תורה מעורר את מינו לאסר. ובמין בשאינו מינו ואיכא טעמא נמי חוזר ועור, והיינו ההיא דגרסינן דאיתא בירושלמי דערלה [פ"ב הלכה ג] דהא בטעמא ליכא איסורא דאורייתא, דטעם כעיקר דאורייתא, ולפיכך אע"פ שנתבטל חוזר ועור. ומיהו כל זה כשידע באיסור הראשון קודם שנפל האיסור השני דהשתא ידיעתו מתירתו והוה ליה נתבטל ומשום הכי לא אמרינן ביה חוזר ועור, אבל אם לא ידע באיסור הראשון עד שנפל איסור השני הוה ליה כנפלו שניהם בבת אחת. והיינו מתניתין דתנן [תרומות פ"ה משנה ח] סאה תרומה שנפלה לסאה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה, ולאו משום דאיכא הפרש בין תרומה לשאר איסורין, אלא דהכא מתניתין מיירי כשלא ידע בה, אבל אם ידע בה אדרבא התרומה הראשונה מעלה את השנייה עד שתרבה תרומה על החולין דאז חוזר ועור לאסור הכל. וכן מתניתין דהערלה מעלה את הערלה מיירי בידע בה, אבל אם לא ידע בה מצטרף אחד עם חבירו לאסור, וכדקתני בתוספתא [תרומות פ"ו הלכה ח] סאה ערלה שנפלה לסאתים ידע בה ואח"כ נפלה אחרת הרי זו מומרת, מכלל דאם לא ידע בה אסורה, וכדקתני מו התם [פ"ח הלכה ט] שאור של שביעית שנפל לתוך העיסה ידע בו ואח"כ נתחמץ מומר. פירוש לפי שהידיעה התירתו, ואף שנתחמץ אח"כ, שוב אינו חוזר ועור משום דאיסור מחמץ ליתיה אלא מדרבנן וכמו שכתבתי בסימן ק' ס"ק ג' ע"ש, ובדרבנן לא אמרינן חוזר ועור, אבל אם לא ידע בו לא נתבטל ואוסר העיסה משום מחמץ. ושמא לאל יתברך אשר האיר עיני לבאר ולהעמיד דבריה אלו על בוריין בדרך ישרה וברורה שיכור לו האדם, ועל פי זה יבואו המשניות והתוספתא והירושלמי כל אחד ואחד על מקומו יבוא בשלום ושלמה משנתן.

שמעה עמי ביאה זאת. **בלא** דמילתא מהני שמעתתי מעליי דכמיבנא, שבכל איסורין שבתורה שנתבטלו כיון שהותרו הותרו ושוב אינן חוזרין ועור לאסור, אולא אם נתרבה האיסור כל כך עד דליכא רובא דהיתירא נגד האיסור במין במינו. או דליכא טעמא במין בשאינו מינו דאז חוזר ועור ונאסר, ולא שאני לן בכל זה בין איסור לא לאיסור יבש. אבל אי איכא רובא דהיתרא במין במינו, וליכא טעמא דאיסורא במין בשאינו מינו, שוב אינו חוזר ועור ואדרבא האיסור הראשון מבטל את השני ואף ששני האיסורין הם מין אחד של איסור. ודוקא בנודע נפילת האיסור הראשון קודם שנפל השני, אבל אם לא נודע לו מנפילת האיסור הראשון עד שנפל האיסור השני הוה ליה כנפלו שניהם בבת אחת וצריך שיעור בהיתר כדי לבטל שניהם. ודברים אלו הם מאירים את העינים, ודלא כהגה"ה שלא כיון יפה בכל מה שפסק כאן לפי שנמשך אחר סברת הראשונים ז"ל. ומחוורתא ותרלתא דמילתא כסברא דילן וליכא שום פפיקא דבהך פיסקא אסתייעא לן מילתא ואתרינהו לעיינין מן שמיא בסיעתא דשמיא. ומו לא מידי: **[כב] שהרי נתבטל במים.** פירוש דאף על גב דהוה היתרא לגו היתרא, מכל מקום שייך ביטול בהו, דתנן בפרק בתרא דכלאים [פ"ט משנה א] לחמר גמלים ולחמר רחליס שטרפן זה בזה אם רוב מגמלים מותר, כלומר ומותר לערב עמהם פשתן, אלמא דהיתר עם היתר דומיא דלחמר גמלים ולחמר רחליס מיבטלי אהדדי ושייך בהו לשון ביטול. ובכאן אין צורך לזה לפי שהחלב עם מים הוו לא בלא שבגלים יפה, והרי באותו חלק ממים שנפל לקדרה של בשר הרי יש ששים ממים נגד החלב המעורב לתוכו, ומהיכא תיתי להצריך ששים בבשר נגד החלב כיון שבשר באותו חלק של חלב יש מים ששים חלקים נגדו וזה פשוט. ואף לכתחילה שפיר דמי ליתן ממים אלו לקדרה של בשר שהרי היתר הוא לגמרי מטעמא דכמיבנא שאף היתר בהיתר שייך ביטול, ואין זה מבטל איסור לכתחילה אלא מבטל היתר שהרי מבוטל ועומד הוא וגם זה ברור. ועיין מה שכתבתי בסימן ל"ז ס"ק ח':

חוות דעת חידושים

[יז] **בבשר.** ואפילו לכתחלה [מותר*] ליתן המים בבשר, כיון שבשר מתבטל:

[יז] בבשר ששים נגד החלב [כב] שהרי מתבטל במים וכל כיולא בזה:

אמרינן לרבנן לאחר הרמה כאילו נסתלק הסאה הראשונה וכמאן דליתא דמיא ולר"ש גם קודם הרמה, א"כ נפל כל היסוד של הרא"ש דמוכיח דגר"ש הידיעה גורמת ההיתר, דכיון דהרא"ש סובר דגם קודם ידיעה הוי לר"ש כמאן דמורס כמש"כ הכו"פ, א"כ אף קודם הידיעה כבר הי' כמורס וכאילו נסתלק האיסור ולמה מצטרפת הסאה שנפלה אח"כ, אף שעדיין לא חל ההיתר מחמת חסרון הידיעה, שהרי אם נחשוב כאילו נסתלק אין לך היתר גדול מזה, וא"כ מוכח מזה אחד משתי אלה או דלא אמרינן כאילו נסתלק רק אם כבר הותר ע"י הניטול וחסר רק הרמה אז אמרינן כאילו מורס דמי, אבל אם לא הותר ע"י כללי הניטול מחמת שחסרה הידיעה שהוא דבר הגורם היתר בדין ניטול, לא אמרינן כאילו מורס שיגרום ענין זה עיקר ההיתר, וכ"כ אם יהי' חסרון לדין ניטול מחמת שהוא דשיל"מ לא יותר ע"י הכלל שהוא כאילו מורס, ונסתר הדין שכתב הכו"פ מתחילה, או דמוכח מזה דלענין שיעור שעים לא אמרינן שיהי' כאילו מורס ונסתר הכלל הנמי של הכו"פ, ונלא"ה הרי הוכחנו לעיל נלא ליכא כלל דין דימוע, ונעיקר מה שנדחקו הש"ך והפר"ח והכו"פ בדברי הרא"ש הוא שלא ירדו לחלק בין תרומה לערלה, וכבר נתבאר לעיל דלשיטת הרא"ש דוקא גרוע בינש חוזר וניעור משום דחשבינן כאילו הוכר, ובתרומה שמדמעת ולוסרת הכל אם ניתוסף כל שהוא עד פחות משיעור מאה ג"כ חוזר וניעור, כיון דמהפך את הכל לאיסור, ובערלה שאינה מדמעת לאסור את הכל אינו חוזר וניעור רק בהוספת רוב איסור, ועד"ז סובבים הולכים דברי הרא"ש שם, גם מה שמוכיח מהא דאפי' לקולא אמרינן חוזר וניעור, היכא שנפלה לפחות ממאה ואח"כ נפלו שם חולין בשוגג דמותר, דאף שנאסרו מעיקרא כל החולין מחמת דימוע, מ"מ אם ניתוסף אח"כ כל שהוא המשלים לשיעור מאה שנהלטרף הוא דבר הגורם להתיר את כולו והפך כולו לדבר אחר משו"ה אמרינן חוזר וניעור, כ"כ לחומרא אם ניתוסף תרומה המפחית שיעור מאה חוזר וניעור מהיתר לאיסור, ולפי"ז נלענ"ד נרור דלשיטת הרא"ש בתרומה שאין בה דין הרמה כגון מש"כ הרמב"ם בה' תרומות פי"ג ה"א כגון בשעורים של אדום וכל כה"ג שאין הכהנים מקפידים עלי', אם נפלה סאה תרומה ונודע ואח"כ נפלה שני' או גם חצי סאה דחוזר וניעור, משא"כ בערלה כמש"כ, ורק בדברים דאיכא דין הרמה מותר לרבנן לאחר הרמה ולר"ש קודם הרמה, דלדין דימוע מועלת הרמה לומר כאילו נסתלק, כנלענ"ד בשיטת הרא"ש בעזה"י:

ועפ"י מה שבארנו שיטת הרא"ש ז"ל מתבאר לנו בענין תערובות תרומה בחולין שמדבבנו בענין אחד ואחד והרמה, שענין זה כולל ג' דינים, דעצמות איסור של תרומה לגרים הוא ראוי להתבטל ברוב ככל איסורים יבש בינש, אלא שדין דימוע שאמרו חז"ל שהתרומה תאסר את החולין כבטל קודם הפרשה שכולה איסור מחמת דפתיכא בי' תרומה, ממילא אם נפל לפחות ממאה, ליכא בטול כלל, דליכא מבטל ומתבטל, ואם יש מאה מן החולין נגד התרומה, מין ומספר הזה מבטל את התרומה שלא יהי' בה דין לאסור התערובות, וממילא בטל כל עיקר האיסור כשאר איסורים המתבטלים, ודין הרמה שהגריכו חכמים מחמת גזל הבנו, גורם שאסור לאכול לגרים קודם הרמה, משום דעדיין יש בזה חלק תרומה, אבל חלק זה אינו גורם דין דימוע כלל, שכבר מתבטל דין זה מן התרומה ע"י דין ניטול אחד ואחד, והרמה פועלת להחשיב כאילו ניטל מזה כל התרומה, וכן פועלת להחשיב כדבר המתיר את הבייריים כמו הפרשת תרומה בטבל, ולכן לענין חוזר וניעור, אם הי' תחילה ההיתר מחמת דין ניטול שהמיעוט מתבטל ברוב או באחד, כמו לרבנן קודם הרמה אמרינן חוזר וניעור אם ניתוסף תרומה דהוי כהוכר האיסור שדימוע גורם שתאסר הכל, אבל לאחר הרמה שהרמה מתרת כהפרשת תרומה לא שייך שיחזור ויאסר, אם כבר נעשה דבר המתיר, ולר"ש גם קודם הרמה הוי כאילו הותר:

פרק יא

תנן בפ"ה דתרומות סאה תרומה שנפלה לאחה ולא הספיק להגביהה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה ורבי שמעון מתיר, ובירושלמי אמרינן ע"ז ר"ש אומר ידיעתה מקדשתה ורבנן אמרי הרמתה מקדשתה, ופי' הר"ש דר' שמעון סובר דהידיעה מתרת והרמה אינה מעכבת, דר"ש לטעמי' דכל העומד להריס כאורס דמי, ורבנן סברי דלא אמרינן כאילו דאורס דמי, וכתב הרא"ש דלפי"ז בשאר איסורים דאי"ל הרמה לכו"ע הידיעה גורמת ההיתר, וקודם שנודע לכו"ע לא הותר הבאתו דברי' לעיל בפ"י, וכן העלה הש"ך בסי' נ"ט ובסי' ק"ט להלכה, וכן החליט להלכה הפר"ח בסימן נ"ט וק"ט, ונקטו שניהם להלכה שענין זה הוא מה"ת דקודם הידיעה לא בטיל, ומשו"ה כתבו הש"ך וכן הפר"ח דאם נפל איסור לתוך ג' חתיכות של היתר ואח"כ נתחלקו שנים שנים לתוך שתי קדירות, דאם נתחלקו קודם שנודע התערובות שהוא איסור מה"ת דקודם הידיעה לא בטיל האיסור ועכשי' ליכא רוב, דשתי קדירות אינן מצטרפות אם אינן של אדם אחד כמש"כ הש"ך בסי' ק"ט והפר"ח שם נקט דלענין רוב לא מהני אף אם הן של אדם אחד יעו"ש ונפמ"ג סי' ק"ט סקי"ב כתב וז"ל עי' ש"ך וכ"כ הפר"ח, והמ"י כלל ל"ט אות י"ח תמה עלי' בתרתי, א' דעתה שנודע האיסור עכשי' דין יבש בינש הוי מה לי אם הן בקדירה אחת או ב' קדירות, וכן מ"ש דלא נודע הוי מדרבנן יעו"ש עכ"ל. והנה זה לשון המנחת יעקב ומה שכתב הש"ך דהוי ספיקא

דלר"ש אינו משום דכל שעומד להיות כן חשוב כאילו כבר נעשה דאיך יתכן לומר כן, הלא חסר עוד המעשה, אלא דלר"ש סגי מה שראוי לזריקה ולפדי' להתשיב לאוכל שראוי לאכילה, ולפי"ז דברי הרא"ש מוכרחים דאם נאמר דהביטול חל מעיקרא קודם הידיעה כבר מתחילת הנפילה הוא שעומד להרים וכמורם דמי, ומהראוי להיות דאם נפל עוד מאה קודם הידיעה שלא יצטרפו ג"כ, אלא מוכח דקודם הידיעה לא הותר כלל ע"י ביטול וכ"ז שלא הותר לא חלה המצו' להרים ומשו"ה אם נפלה עוד מאה מצטרפים יחד לאסור, והרא"ש לפי פירושו דר"ש לטעמי' משום דכל העומד לזרוק כמו שמפרש הר"ש מוכיח שפיר דהידיעה גורמת ההיתר, דמר"ש כשמע לרבנן בשאר איסורים דלא בעינן הרמה לכו"ע ההיתר תלוי בידיעה:

ובשיטת הרמב"ם בפי"ג ה' תרומות ה"ו דפסק דאם ידע בראשונה קודם שנפלה השני' דמפרש מאתים ומותר השאר, וכתב בזה"ל הואיל והי' לה לעלות הרי היא כאילו עלתה. עכ"ל. דהב"ש באהע"ז סי' קכ"ד סק"א כתב דמשמע דפוסק כר' שמעון בכל העומד לזרוק וכל העומד לזרוק כזרוק וזרוף דמי, ובגיאורי הגר"א שם הביא מכמה הלכות דלא קיי"ל כר"ש בזה והביא ממה דקיי"ל ופסק הרמב"ם בה' שבת פי"ז י"ב דעושין לחי אף מע"ז הטעון שריפה, ובאור הרב המגיד שם ;דהא דכתבתי מיכתת שיעורי' לא מגרע בלחי אף דבעינן שיעור גובה י' טפחים כיון דסני בקוים מרוחקים זמ"ז לא איכפת לן מה דחשוב ככתות, אבל לר"ש לא מהני לחי מעלי אשירה כיון דכשרוף דמי חשוב כמלן דליתנה בעולם, וכן הוכיח בס' שער המלך פ"ד מבירושין דלא קיי"ל כר"ש בזה. יעו"ש. ולפי"ז קשה מהא דפסק הרמב"ם בדין זה של דימוע כר' שמעון ולענ"ד נראה דהרמב"ם מפרש שאין דין זה תלוי בשיטת ר' שמעון בכל הש"ס בכל העומד לזרוק וכה"ג אלא דהכא דדין דימוע תלוי עיקרו בדין התערובות, היינו דאם הי' אפשר להכיר את התרומה, ואלו דהחולין לא נדמעו ולא נאסרו כלום, סובר ר' שמעון כיון דחז"ל חשבו שהרמה מועלת להשוב כאילו ניטל התרומה מן התערובות משו"ה משעת הידיעה דחל דין זה של הרמה כבר אין דין בטלה הראשונה לגרום דין דימוע כיון דאפשר להעלותה ולסלקה הרי זה כאילו ניכרת בפני עצמה ואינה מעורבת כלל עם החולין, וחכמים מבדי כיון דבמציאות אין הדבר כן דהרי כשמרים הסאה אינו מריח מן התרומה רק לפי חשבון אין דין זה דומה כאילו אפשר להעלות ע"י הכרה, וחז"ל חשבו כן רק משעת הרמה ואילך ובזה פסק כר' שמעון, ול"ד ענין זה לכל העומד לזרוף וכל העומד לזרוק, וזה נכון ומיסתבר, דבאמת מה דמפרשי הר"ש והרא"ש דר"ש לשיטתי' אם נקבע כמשנעות הלשון להשוות לשאר דוכתי הוא קלת קשה דמה יועיל לנו לומר על ענין כזה כאילו כבר הורמה, הרי מ"מ היא בתערובות, והרי עכשי' איכא שתי סאין בתוך מאה של חולין, אם לא נאמר דגם לפי' הר"ש אינו רק בגדר למיון לשיטת ר' שמעון, וע"כ נראים הדברים מסתברים כמש"כ, דאין מדברי הרמב"ם ראי' דפסק כר' שמעון בשאר ענינים בכל העומד להיות כאילו כבר הי'. כנלענ"ד:

והנה כפי שנתבאר לעיל דבלא נודע התערובות אין הביטול חל גם מה"ת כשיטת הש"ך והפר"ח אבל טעמא דמילתא לא פירשו לנו מאיזה טעם הוא לא מהני ביטול ברוב קודם הידיעה, ובלענ"ד כיון דיסוד הביטול שחדשה תורה הוא שאם האיסור מעורב בהיתר ונולד ספק על כל אחד שמא הוא האיסור, ועי"ז מתבטל כח האיסור של המיעוט לכח ההיתר של הרוב, וכל היכא שהמיעוט מבטל להרוב אמרה תורה אחרי רבים להטות, ובטל הדין של המיעוט, ע"כ עלינו להתבונן איזה פרט מהשני דברים שאמרנו חסר קודם ידיעת התערובות, והנה בדברים שאינם נבללים כמו יבש ביבש שכל אחיכה עומדת בפני עצמה, הי' מקום לומר דקודם ידיעת התערובות עדיין אין שם תערובות ע"ז דקתני שמא בטל לעולם איזה היתר ואיזה איסור, וכל ענין התערובות הוא שאין אדם מכירם להבדיל זה מזה, ממלא שהספק שנולד להאדם על כל אחת מהאחיכות שמא הוא האסור עי"ז שנעשה תערובות, זה הוא ענין התערובות, וקודם שנודע ענין זה של ההתחלפות בין האחיכות, אין שום שייכות בין האחיכות זו לזו לאיסור ולהיתר, ולא שייך בזה מיעוט ורוב, וכל אחת דינה כמו שהוא, וזה פשוט וברור, אבל בתערובות לא בלא שנעשה גוף אחד שבו מיעוטו איסור ורוב היתר, ואף אם יבוא אליהו לא יפרידם זה מזה, בכה"ג ודאי נעשה התערובות גם קודם הידיעה, וכיון דהראשונים לא חלקו בענין זה לענין היתר הידיעה לחלק בין יבש ביבש ללח בלח, עלינו לומר דקודם הידיעה חסר פרט השני שביסוד דין הביטול שהוא ענין הנגוד דכל זמן שאין התערובות נוגע לאיזה דין אין המיעוט מבטל כלום להרוב, והתנגדות זו נעשית רק משעת הידיעה שנוגע להאדם להתנהג בזה להיתר ולאיסור בפועל, אבל קודם הידיעה אין הרוב מתבטל אל המיעוט והמיעוט אל הרוב כיון דאינו נוגע עדיין לאדם, ומשו"ה לא נתחדש בזה שום היתר ע"י התערובות, ול"ד לכל דיני איסור והיתר המתחדשים ע"י איזה מעשה המתיר והאוסר דחשבינן שהל כבר משעת המקרה שנעשה המעשה אף קודם שנודע לשום אדם ורק בטומאת התהום לטהר ועושה פסק הוא הלכה למשה מסיני דמותר קודם ידיעה, דבכל איסור והיתר טומאה וטהרה וכל הדינים המקרה מחדשת דין בעצם אף כפי שנלוי קמי שמיא, משו"ה אל הדין גם קודם ידיעת האדם, אבל ענין זה של ההתבטלות בין המיעוט והרוב, הוא רק אחרי ידיעת התערובות ולא קודם, וזה דבר נכון ומיסתבר:

הכל מגיע לו לאדם מן הקב"ה, ואין לו לאדם אלא מה שנתן לו הקב"ה, ואין לו לאדם אלא מה שנתן לו הקב"ה, ואין לו לאדם אלא מה שנתן לו

(12)

בישל התערובת אחר שנתבטל ברוב בתב הרשב"א שכל אחד ואחד מותר בפני עצמו והרוטב בנותן טעם שצריך ששים כנגד האיסור. ואדוני אבי הרא"ש ז"ל

ובתשובה (מ"ח סימן ער"ב) כתב שמתהו עליו למה כתב שכל אחד ואחד מותר הרי בכל [אחד] יש מעשה האיסור אם היה אפשר למיקם מעשה בזה לקח וכבר ליתי לתקן כן עבר ובשלן כאחד אפילו לאכול כל אחד בפני עצמו אסור שהרוטב בנ"ע ובבלע בתתיכות עכ"ל ח) וכ"כ בתורת הבית שלפני ז"ל תורת הבית האלוך (כ"ל ש"ל ח.) על הימר ביעול יבש ביבש אל בתרי מקתבנא דעעמא דמילתא משום דבדבים הבלעים שא"א להפריל התתיכות ולאכול כל מתיכה בפני עצמה צריך ששים לפי שבפחות משיעור זה האיסור נעשה ונרגש בכל ואפילו מין במינו שאין טעם האיסור נרגש בו מ"מ כיון שבבגדו במין ובאינו מינו נרגש האמינו ואקרוהו מדבריהם אבל יבש ביבש שהוא יכול לאכול כל מתיכה ותתיכה בפ"ע אוכל כל מתיכה בפ"ע כו' וכשאוכל האחרונה שבכולן אני אומר במה שבבר נאכל היה האיסור חוז של האתר היא ולפיכך אוכל כל אחד בפ"ע ואינו חושש לכיון שיש שם כמי שיעור ביעול מלאווייתא ואפשר לומר בכל אחד שמא עכשיו אינו אוכל האיסור הקלו בו אף מדבריהם שלא להצריכו ששים כשאר האיסורים ולוקח לאכול כל אחת בפני עצמה אבל בשלן יחד אסור שהרי חזר האיסור להתערב עם ההיתר והרי הוא כשאר האיסורים הבבלעים ואיכו אפשר שאם ביטל אקצתן עכ"ל אחד ואקצתן עכ"ל אחד שהכל מותר ואין הטעם שבתבתי שבשעה שאוכל אלו שבתבשלו אני אומר עכשיו אינו טועם האיסור שהאיסור שאת בתוך האחרים הוא שבאאר וכן בשעה שאוזר ואוכל את השאר אני אומר שאת האיסור כבר נאכל ואלו כולן ההיתר הם אבל לעבד הכל ואלאכל אסור עכ"ל: **ודברי** הר"ן בסוף פג"ה (לא. ד"ה גרסי' בגמ') כדברי הרשב"א ולא שריכן ביעול יבש ביבש אלא לאכול כל אחד בפני עצמו אבל בשלן כולן כאחד כל היכא לוכא ששים אסור לכיון לגזור רבנן בנ"ע במין במינו או מבשל להו בהדי יהבי טעמא ואסור ואכתב עוד מיהו כתב הרא"ה ז"ל דכל שבתבטל חד בתרי כיון שלאכול כל אחד בפ"ע מותר אם בא לבשלן כאחד מרבה עליהן כדי שיעור ששים ומבשלן לבתחלה ומשום מבטל איסור

ליכא כיון שכל אחד בפ"ע מותר אין כאן איסור עכ"ל (ד):

וכתוב בהגהות שערי דורא (פי' לט אות ג) לקמ"ג שכתב דיש להחמיר שלא לאכלן אדם אחד יראה דהוא הדין שלא לבשלן בקדרה אחת אפילו להאכילם לשני בני אדם דהא הרוטב ולאו אסור מן התורה כדקי"ל טעם כעיקר לאוריתא על ששים כיון דלא בעי למימר שהאיסור נעשה היתר מלאקמינן לאדם אחד וילאה אף על גב דקי"ל דא"ל להשליך אחד דוקא להשליך לאיבוד או לתת לגוי לא ליכיס אבל להאכיל לשני בני אדם יש להחמיר דליכא פסולא כולי האי עכ"ל: **וא"א** הרא"ש ז"ל חילק בזה וכתב שאם לא נודע תערובתו וכו'. כ"כ בקפג"ה (פי' לז) דטעמא דיבש ביבש משום דגזירת הכתוב הוא דכתיב (שמות כג ב) אחרי רבים להטות הילכך אל בתרי בטיל ונהפך איסור להיות היתר ומותר לאכלן אפילו כולן כאחד אל אחד ומלכבן האחרון בתוך מעורבתו ולא בקלא עדיין עליו אם היתר להאריכו ששים אע"ג דלא יהיב טעמא גזרה אטו מין בשאינו מינו אבל מין במינו בדבר יבש ונודע תערובתו נעשה היתר גמור ואפילו מלבבן לא אלרבוהו ששים כיון דאף אם נתבטל לא יהיב טעמא ולכא לאיסור כהאויה הלאויה להתבבר אקרו חכמים חד קפיקא כגון התערובת הראשון לאוכלו אפילו אחד אחד והתיבו ק"ק כגון תערובת שני לאוכלן שיש [שנים] ולא כולן כאחת אבל בתתיכה שאינה ראויה להתבבר אפילו אחד אחד הרי הוא כגון התערובת הראשון לאכלו אחד אחד לא לאכלן כולן כאחד דע"כ לא ליסתמיע תלמודא לאשמועינן איסור בשום דוכתא בתתיכה שאינה ראויה להתבבר כי היכי דלאשמועינן בתמוני בין ובכום של ע"ז אלא בכל דוכתא הכא (חולין לט:) ובזבחים (עב.) פריך וליבטיל ברובא ולשון ביעול משמע איתר גמור לאיסור הבטל בששים או בתתיכה לאם בטל שלשתן כאחד או בטלו עם תתיכות אחרות הכל מותר ולא אמרינן כהי דכל זמן שהוא יבש הוא בטל ברוב מכל מקום כשבשלו נפלו טעמא ואוסר אלא מצינו דבר המותר לאכלו שיהא אינו אסור ואיפכא חזינן מצינו (ע"ז מ.) לגיס עמאיס אינן מותר מן התורה יא) אבל איך יתכן שדבר המותר ואסור בפליטתו ועוד ראיה מפרק התערובת (עב:) דדבר שהותר ע"י ביעול אינו חוזר ונאסר דפריך תלמודא וכבבשינהו דמיילי וכו' ומשני גזרה שמא יבוא שמה כהכיס בכת אחת ויקריבו ופריך אינו מגבא יב) אסר כלומר אחר שהותרו בפריסתן וכי בשבטל שחזרו לקביעותן יאסרו ה"כ אחרי שהותרו ביבש ונהפך האיסור להיות היתר שוב אינו חוזר ונאסר על ידי ביטול ואע"ג דמין במינו אוסר עד ששים היינו קודם שנודע תערובתו וגזרו מכמיס שאוסר בששים אף ע"ג דלא יהיב טעמא גזרה אטו מין בשאינו מינו ליהיב טעמא אבל אחר שנודע תערובתו ונתבטל ברוב ונתהפך האיסור להיות כולו מותר ויכול לאכלן אפילו בבת אחת שוב לא יתכן לומר שנאסר פליטתו וכה"ג ומשכחן מילוק באיסור הנתבטל בין קודם ידיעה לאחר ידיעה בפ"ה דתרומות (מ"ח) ובזבחים פרק עובל יום (קד.): **וכתב** עוד אע"פ שמותר לאכול שלשתן כאחת ומשכחן מילוק באיסור הנתבטל בין קודם ידיעה לאחר ידיעה בפ"ה דתרומות (מ"ח) ובזבחים פרק עובל יום (קד.): **וכתב** עוד אע"פ שמותר לאכול שלשתן כאחת וגם אם נתבשלו אינם אסורות מיהו אם נתוסף עליו איסור על שנתרבה על ההיתר אלא מין את מינו ומיעוט וכן הדין בכל האיסורין שנתבטלו לא מיבעיא מין בשאינו מינו ביותר מששים ואחר כך נתוסף איסור שנאלרף עם הראשון לאסור שהרי נאלרף יחד טעם האיסורים ונתן טעם בהיתר וגם מין במינו בדבר לא ביותר מששים נאלרף האחרון עם הראשון אף ע"ג דלא יהיב טעמא כי חכמים גזרו מין במינו אטו מין בשאינו מינו אלא אפילו מין במינו בדבר יבש שנתבטל ברוב היתר אפילו מדבריהן ואח"כ נתוסף איסור אלא מין את מינו ומיעוט כלתנן בפ"ה דתרומות (מ"ח) קלה תרומה שנפלה למלה ולא הפיק להגיהה על שנפלה אחרת הרי זו אסורה ורבי שמעון מתיר ואף רבי שמעון שמתיר לטעמיה דאית ליה כל העומד להריס כמורס דמי אבל בשאר איסורין אלא בעו הרמה מלטרפין יחד לאסור והטעם הכהן שבו תשוש ולאף כי נתבטל האיסור ברוב היתר והותר לאכילה אם אח"כ הוכר האיסור מתוך ההיתר פשיטא פירוש היכא דאיכא ששים ברובא ובתתיכות כנגד האיסור דהכל מותר אפילו הכי אין לאכלן ביחד אלא אחד אחד לבדו אבל הבית יוסף כתב ע"פ הרשב"א שהגיה בתורת הבית וכתב דכשאין שם ששים ברובא ובתתיכות כנגד האיסור דהרובא נאסר אז גם התתיכות אסורין אפילו לאכול כל אחד ואחד בפני עצמו לכיון שהרובא נאסר נבלע בתתיכות ואסרן עד כאן. ושטיהס אחת דכאן שם ששים ולאו הכל אסור אבל אסור כמה שכתב דמיי כיון שם ששים הכל שרי ואפ"ה אין לאכלן ביחד כלפרישות ואעפ"י שרבינו פקק תחלה בשתים כשבבת הרא"ש דמותר לאכלן ביחד לא נמנע מלהעתיק לשון הרשב"א לאורויי דגם בתה שכתב הרשב"א לאומרא דבעיא ששים כנגד האיסור אעפ"י שנודע תערובתו קודם שנתבשל הרא"ש מודה עליו דמחלק ומתיר היכא דנודע תערובתו: **כתב** בהגהת שערי דורא קימן ל"ט על שם אור זרוע דבר יבש ולא אסור אלא מדבבן ונתערב חד בחד מותר בתכילה לשני בני אדם פירוש ליטרלא וגוי עכ"ל ודיש יוסף (קעא. ד"ה כתוב בהגהות) העתיקה ולא העתיק הא פירוש ליטרלא וגוי ט) אולי כך היתה נוסחתתו ולכן הביג עליה וכתב ויחיד הוא בדבר זה ואין לסמוך עליו אבל ליטרלא ולגוי מולה דיש יוסף דשרי ובאיסור והיתר דמהרש"ל הביא הגה"ה זו בלי שום מולה י) משמע דהכי ס"ל אבל בתורת חטאת כלל ל"ט (דין ב) כתב דהרא"ש פ"ק דטולה מולה עליה: **דפסק.** יבש ביבש חד בתרי בטל ואפ"ה אסור לבתחלה לבשלן יחד אפילו לאאכילה לב' בני אדם כדפסק מהרא"ו (הגה"ל סי' לט ס"ק ו) מיהו לבשלן בב' קדרות שרי ואפילו אם בשלם בב' קדרות קודם שנודע התערובת מותר לאכלם אחר כך שהרי הרשב"א מתיר בשבשלן יחד אפילו בשלן לאחר שנודע התערובת והתיר בבטל מקצתן לגל אחר ומקצתן לגל אחר כדכתב בית יוסף משמו מיהו אם נתלחו תחלה יחד קודם שנודע התערובת לדין דקי"ל מלאיה בס' (פי' קה ס"ע בתמ"ל) הו"ל כבתבשלו יחד ואסור ומהרש"ל באיסור והיתר שלו קימן (ל"ע) [מ'] (אות ו, ויש"ש חולין פ"ז סי' מ) כתב דבתקוס שאינן בני תורה

לאוו להזרות להשליך אחד כדי שלא יראה להם שאוכלין איסור:

וכתוב בהגהות שערי דורא (פי' לט אות ג) לקמ"ג שכתב דיש להחמיר שלא לאכלן אדם אחד יראה דהוא הדין שלא לבשלן בקדרה אחת אפילו להאכילם לשני בני אדם דהא הרוטב ולאו אסור מן התורה כדקי"ל טעם כעיקר לאוריתא על ששים כיון דלא בעי למימר שהאיסור נעשה היתר מלאקמינן לאדם אחד וילאה אף על גב דקי"ל דא"ל להשליך אחד דוקא להשליך לאיבוד או לתת לגוי לא ליכיס אבל להאכיל לשני בני אדם יש להחמיר דליכא פסולא כולי האי עכ"ל: **וא"א** הרא"ש ז"ל חילק בזה וכתב שאם לא נודע תערובתו וכו'. כ"כ בקפג"ה (פי' לז) דטעמא דיבש ביבש משום דגזירת הכתוב הוא דכתיב (שמות כג ב) אחרי רבים להטות הילכך אל בתרי בטיל ונהפך איסור להיות היתר ומותר לאכלן אפילו כולן כאחד אל אחד ומלכבן האחרון בתוך מעורבתו ולא בקלא עדיין עליו אם היתר להאריכו ששים אע"ג דלא יהיב טעמא גזרה אטו מין בשאינו מינו אבל מין במינו בדבר יבש ונודע תערובתו נעשה היתר גמור ואפילו מלבבן לא אלרבוהו ששים כיון דאף אם נתבטל לא יהיב טעמא ולכא לאיסור הבטל בששים או בתתיכה אבל אם בטל שלשתן כאחד או בטלו עם תתיכות אחרות הכל מותר ולא אמרינן כהי דכל זמן שהוא יבש הוא בטל ברוב מכל מקום כשבשלו נפלו טעמא ואוסר ולא מצינו דבר המותר לאכלו שיהא אינו אסור ואיפכא חזינן מצינו (ע"ז מ.) לגיס עמאיס אינן מותר מן התורה יא) אבל איך יתכן שדבר המותר ואסור בפליטתו ועוד ראיה מפרק התערובת (עב:) דדבר שהותר ע"י ביעול אינו חוזר ונאסר דפריך תלמודא וכבבשינהו דמיילי וכו' ומשני גזרה שמא יבוא שמה כהכיס בכת אחת ויקריבו ופריך אינו מגבא יב) אסר כלומר אחר שהותרו בפריסתן וכי בשבטל שחזרו לקביעותן יאסרו ה"כ אחרי שהותרו ביבש ונהפך האיסור להיות היתר שוב אינו חוזר ונאסר על ידי ביטול ואע"ג דמין במינו אוסר עד ששים היינו קודם שנודע תערובתו וגזרו מכמיס שאוסר בששים אף ע"ג דלא יהיב טעמא גזרה אטו מין בשאינו מינו ליהיב טעמא אבל אחר שנודע תערובתו ונתבטל ברוב ונתהפך האיסור להיות כולו מותר ויכול לאכלן אפילו בבת אחת שוב לא יתכן לומר שנאסר פליטתו וכה"ג ומשכחן מילוק באיסור הנתבטל בין קודם ידיעה לאחר ידיעה בפ"ה דתרומות (מ"ח) ובזבחים פרק עובל יום (קד.): **וכתב** עוד אע"פ שמותר לאכול שלשתן כאחת וגם אם נתבשלו אינם אסורות מיהו אם נתוסף עליו איסור על שנתרבה על ההיתר אלא מין את מינו ומיעוט וכן הדין בכל האיסורין שנתבטלו לא מיבעיא מין בשאינו מינו ביותר מששים ואחר כך נתוסף איסור שנאלרף עם הראשון לאסור שהרי נאלרף יחד טעם האיסורים ונתן טעם בהיתר וגם מין במינו בדבר לא ביותר מששים נאלרף האחרון עם הראשון אף ע"ג דלא יהיב טעמא כי חכמים גזרו מין במינו אטו מין בשאינו מינו אלא אפילו מין במינו בדבר יבש שנתבטל ברוב היתר אפילו מדבריהן ואח"כ נתוסף איסור אלא מין את מינו ומיעוט כלתנן בפ"ה דתרומות (מ"ח) קלה תרומה שנפלה למלה ולא הפיק להגיהה על שנפלה אחרת הרי זו אסורה ורבי שמעון מתיר ואף רבי שמעון שמתיר לטעמיה דאית ליה כל העומד להריס כמורס דמי אבל בשאר איסורין אלא בעו הרמה מלטרפין יחד לאסור והטעם הכהן שבו תשוש ולאף כי נתבטל האיסור ברוב היתר והותר לאכילה אם אח"כ הוכר האיסור מתוך ההיתר פשיטא

דרכי משה

(ד) ולעיל (ד"מ האריך אות ד) כתבתי דדעת הסמ"ק כדעת הרא"ש ונראה כי הרשב"א דאוסר אזיל לטעמיה דס"ל דצריך לאוכלן אחד אחד וא"כ לא אמרינן דהאיסור חזר להיות היתר אלא מתירין לאכול בב' בני אדם משום דכל אחד י"ל שהוא אוכל היתר ושרי מספיקא כמו שביאר בית יוסף בארוכה וא"כ דין זה תלוי בסברא דלעיל והואיל וכתבתי לעיל בשם האחרונים דהמיקל לאוכלן אדם אחד לא הפסיד ה"ה גם כן כאן המיקל כדברי הרא"ש לא הפסיד כנ"ל:

דרישה

למה כתב כן הרי בכל אחד יש מטעם האיסור אם היה אפשר למיקם אטעמא והשיב בזה צדקת וכבר צויתי לתקן כן עבר ובשלן כאחד אפילו לאכול כל אחד בפני עצמו אסור שהרוטב בנ"ט ונבלע בחתיכות אע"פ שמין במינו אין טעם האיסור נרגש מ"מ כיון שבנגדו במין שאינו מינו נרגש החמירו ואסרוהו מדבריהם עכ"ל וכ"כ בתורת הבית שלפני וכ"כ בתורת הבית הארוך עד כאן לשון בית יוסף:

הגהות והערות

ח) ועיין עוד בתשובה סי' חכה וסי' תרצח: ט) דין זה הובא גם בהגהות אשר"י בע"ז פרק ה' סי' כט, ושם לא כתוב פי' לישראל ולנכרי, ועיין בכנה"ג הגהות הב"י אות ל שמאריך בזה: י) בעטרת שלמה דפוס לובלין מעתיק שם דברי הת"ח (מג"י כלל לט אות ה, ומה שמביא מהרא"ש, כתב המג"י שם ח"ל, לא מצאתי בדברי הרא"ש שום הכרח שחולק הרא"ש על הג"ה זו, ועיין בש"ך סק"ש) ועיין בכנה"ג הגהות הב"י אות ל: יא) עיין מש"כ בזה בשאילת יעב"ץ ח"ב סי' קפ"ח ובהגהותיו על הש"ס חולין קי"ב ע"ב: יב) מגס זהא כלי שמקטירים בו החלבים (רא"ש שם):

יא) אם נתערבו כלים כו'. ע"ל סי' ק"ב ק"ק מ' מ"ש מזה: ל יב) ואם רוצה לבשלן כו'. מיהו לבשלן בשתי קדירות שרי ולפיכך בשלם בשתי קדירות קודם שבולע התערובות מותר לאכלן אמ"כ שהרי הרשב"א (תוס"ש כ"ל ס"ל ס"ל ח.) מתמיה כשבשלן יחד לפיכך בשלם אחר שבולע התערובות והתיר בביטול מקצתן לגר אחר ומקצתן לגר אחר כמ"ש ב"י משמו עכ"ל הב"ח א) ולפענ"ד להא לתמיה הרשב"א בשבשלן בשתי קדירות היינו משום לכיון לבולע ובתבטל מן התורה וגם מדרבנן ברוב אלא לבשלן יחד אסור מדבר אחר עם

ב) מדרבנן לו מלאוייתא (בית יוסף בשם הפוקקים ללא כהגהת ש"ך) ועיין לקמן סימן קכ"ב

יא) אם נתערבו כלים בשל:

ל ב [ט] ה יבש ביבש שנתבטל חד בתרי אם בשלן כולן כאחד אפילו לאכול כל אחד בפני עצמו אסור אם אין שם ששים מפני שהרוטב בנותן טעם ונבלע בחתיכות יב) [י] ו ואם רוצה לבשלן יחד ואין שם ששים (ז) מותר (ו) להרבות עליהם כדי שיעור ששים ולבשלן (ג) יג) ואין בו משום (ז) מבטל איסור:

הגה (ד) [יא] ד) ויש אומרים לאם כולע התערובת קודם שנתבשלו יחד הכל שרי לאין מוזלין ומאסרים מאחר שנתבטל ביבש (טור בשם הרא"ש ור' יהומס בשם התוספות וכתב שכן עיקר) ובמקום הפסד יש לסמוך לדברי האוסרים והתיר:

סימן קי

דין ספק טריפות שאירע בבשר. ובו י' סעיפים:

א [א] ג דבר חשוב אוסר א) במינו ב) בכל (א) שהוא [ב] והם שבעה דברים (ג) ואין בו משום מבטל איסור. כיון שכל אחד בפני עצמו מותר אין כאן איסור: (ד) וי"א אם נודע כו'. משום לכבד נקלא עליו שם היתר:

(שבת שם) ואסור לכ"ע ולינו כלאקמן ס"ק קי"ל (ס"ז) לשמי קדירות של אלם אחד מלטרפים לבטל בשמים ע"ש: ל יג) ואין בו משום מבטל איסור. כיון שכל אחד מותר בפני עצמו ר"ן שם (לו. ד"ה גמלי גמר):

קי א) במינו כו'. כל הקטוף הוא לשון הרמב"ם ר"פ ע"ז מהמ"ל וכ"כ הא"ה כלל כ"ה די"ז לדוקא במינו אבל הרב בת"ח כלל הגיה כאן כלום אבל הכי הרמב"ם ונראה לק"ל להרמב"ם והמחבר לא נקטו מינו אלא משום לא משכחת לה שלא במינו להא יהא כיכר האיסור ומשך אחר העור ריש קימן ק"ט שבתב לדבר יבש שבפרק לתמיכות לקות ל"כ דבר משום שאינו בפרק האם שבתערב במרק ותבטל לבריה אע"פ שהיא קטנה אינה בטלה זהו כ"ל בדעת הרב ומ"מ אף שלא במינו אוסר בכל שהוא ומשכחת לה שפיר בתערב שלא במינו כמ"ש בסי' ק"ע סק"ח ע"ש: ב) בכל שהוא. כלומר אפילו בכמה אלפים אינו בטל. ועי' לאיתא בש"ס פרק בתרא דעבודה זרה (לף ע"ל ע"א) לדבריה הרשבים האסורים אפילו באלף כולן אסורים בהגאה וכן מוכרח מכל הפוקקים מיהו כתבו התוס' ביבמות פרק הערל (לף פ"ג ריש ע"ב) ובזבחים (לף ע"ב ע"ב) (ר"ה כולן) בשם הירושלמי (עולה פ"ג סוף ה"ג) דמותר לאכלן לגוי חוץ מדמי איסור שבהן (א) (כלבקמן סי' קל"ל (ס"ב) גבי יין נסך) אם הוא בענין שאין לאוס שהגוי ימכרנו לא"כ לישראל וכ"כ רבינו שמשון והברטנורא בסוף עולה (פ"ג משנה ו) וכן הוא בגמרא פרק התערובות

ביאור הגר"א

ובשר (וע"ל ר"ס צ"ח) וה"ה כאן מין בשא"מ דשהה לשם מין במינו דכולהו חד טעמא גזירה מין בשא"מ בבישול דב"ט (ע"כ):

[ט] יבש ביבש כו'. כ"כ הרשב"א וכשיטתו שטעם ההיתר משום דב"א אמרינן זהו ההיתר משא"כ כאן שנ"ט בכולם ואף במינו צריך מ"מ ס' מדרבנן: (ליקוט) יבש ביבש כו'. ממ"ש בפ"ה דתרומות כשם שפתחו החולין כו' הלא"ה אסור אע"ג שכבר נתבטלה תחור לאיסורו ועדשב"א סי' תכ"ה (ע"כ): (ליקוט) יבש כו'. עתוס' דיבמות פ"ב א' בד"ה ר"י כו' א"נ כשיאפה כו' (ע"כ): [י] ואם רוצה כו'. כיון דהתירא נינהו וכעין זה אמרו בירושלמי פ"ד דתרומות אמתני' תאנים שחורות כו' בר פדיה אמר בוללן ומתיר כו' ואפילו חטין בחטין טוחנן ומתיר ע"ש:

[יא] וי"א כו'. כ"כ הרא"ש וכשיטתו דהאיסור נהפך להיתר ואין חחר ונאסר וכמ"ש בזבחים ע"ג ב' אמו מגיסא כו' וכמש"ל סי' צ"ט ס"ו שבדבר שהוא מדרבנן ונודע אין חחר וניעור וד"ש ונודע כו':

קי [א] דבר חשוב כו'. כ"ז הוא לשון הרמב"ם ומשמע דוקא במינו דלא כמ"ש לעיל סי' ק"א ס"ז בהג"ה ואף שיש לדחוק משום דלא משכחת לתערובת יבש מין בשא"מ דלא מינכר מ"מ שפת יחר הוא אלא ע"כ דוקא קאמר. והנה לכאורה יש ראיה לדברי ההג"ה הנ"ל ממ"ש בריש ר"ס (ג"ז) [ג' ב] ובפ"ח דזבחים [עכ ב] תנא דליטרא קציעות כו' והא לר' יהודה בלא"ה מין במינו לא בטל וכן דקאמר שם בסיפא דרסה בעיגול כו' ד"ה יעלו וכן בפ' הנזקין (נ"ד ב') נפלו ונתפצעו כו' דברי ר' יהודה אלא ע"כ שלא במינו איירי אבל כבר תי' חוס' בזבחים ע"ג ד"ה ר' יהודה דר"י ל"ק דמין. במינו לא בטל אלא בלח בלח ובהא ניחא ג"כ דפ' נוטל (קמ"א כ') רי"א אף מעלין כו' והא ע"כ במין במינו הוא דשלא במינו בטל בס' כמ"ש בפ"ב דערלה להקל ולהחמיר מין בשא"מ כו' וכן בירושלמי פ"ו דנדרים וכל שאין לו מתירין כגון תרומה כו' ושלא במינו בנ"ט וההיא דפ"ה די"ט (ל"ח כ') דקאמר חטין וחטין דלא בטלי לר"י וכן הא דקאמר במנחות כ"ג דמתני' שתי מנחות כו' הוא כר"י בקמח דהוי לח בלח וכ"כ התוס' שם כ"ב ד"ה ור"י כו' ע"ש ושם וביבמות פ"ב א' ד"ה ר' יהודה כו'. ומ"מ דברי התוס' אינן מוכרחין שס"ל כדברי הרמב"ם אלא משום דלא משכחת תערובת שלא במינו ביבש כנ"ל: (ליקוט) דבר כו' וכן בע"ח כו'. ערמב"ם פט"ו מהמ"א שכתב דבר חשוב כו' ז' דברים כו' וכן חתיכה של נבילה כו' שהרי מחכבד כו' וה"ה בחתיכה של בב"ח או של חולין שנשחטו בעזרה כו' וכן גיד הנשה כו' וכן כל בע"ח לפיכך שור הנסקל ועגלה ערופה וצפורי מצורע ופטר חמור כו' אבל שאר הדברים אע"פ שדרכן למנות הרי אלו עולין בשיעורן והיינו מתני' דפ"ה דע"ז (ע"ד א') [ומ"ש נבלה וג"ה בפ' ג"ה ודלא כסוגיא דע"ז דאמר שם למעוטי נבילה וכמש"ש תוס] והא דלא חשיב במתני' דערלה אלא הנך ז' דברים כתב כ"מ דלא חשיב שמה אלא גידולי קרקע דומיא דחבילי תלתן דפליגי שמה והרמב"ם בסוף ע"ז כתב דלא חשיב שם אלא הנך דערלה וכלאי הכרם כמש"ש הראוי לערלה ערלה הראוי כו' ואף שבפ' כ' דמתני' דשם ר"מ ועדיפא מיניה דדוקא ג"כ איסורי הנאה אבל באמת ל"ד דגם לרבנן אתיא מדפריך בע"ז שם וליתני אגחי פרק כו' [וכתי' דרב אשי בפ' התערובת (ע"ג א') דבע"ח חשיבי כו' וכרבנן] והא דלא חשיב הרמב"ם ג' ראשונות יי"ג וע"ז ועורות לבובין ס"ל כמ"ש בירושלמי משום לא ידבק בידך כו' ולא משום חשיבותא אבל צ"ע מ"ט השמיט שער נזיר דג"כ הטעם משום דבר שבמנין וכ"פ הרמב"ם בסוף ה' פסולי המוקדשין וכן שער בכור ושער פטר חמור כמ"ש הרמב"ם שם וכמ"ש בפ"ג דערלה וכמ"ד בירושלמי דאתיא אף לרבנן ועשרה דברים דר"מ עם כברות וער"ש שם ותוס' דיבמות פ"א ב' ד"ה ר' יוחנן כו' ובזבחים ע"ב א' בד"ה אלא כו' (ע"כ): [ב] והם כו'. פסק כרבנן לגבי ר"מ ובפלוגתא דחכמים ור"ע פסק כר"ע משום דמחלוקת ואח"כ סתם הוא כמ"ש שם כיצד כו' וכמ"ש בירושלמי שם נתפרסו הכברות מתני' דר"ע דרע"א אף כברות בע"ה והלכה כסתם כמ"ש בפ' התולין (מ"ב ב):

כאר הגולה

ה הרשב"א בת"ה כנוסחא שהיה לפני הב"י וכמ"ש בשם תשובת הרשב"א שלוה לתקן בת"ש מ"ש בתחלה והעתיקו העור וכ"כ הר"ן בפ"ז דחולין: ו הר"ן שם בשם הרא"ה: ז מתשנה דעבודה פרק ג' משנה ז' וכר"ע שם:

חידושי הגרשוני

קט א) ולפענ"ד דהא דמתיר הרשב"א בבשלן בב' קדירות היינו משום דכיון דנודע ונתבטל מן התורה וגם מדרבנן ברוב אלא דלבשלן יחד אסור וכו'. ובת"ח של הגאון מהור"ל מתמיה כתוב שאינע מעשה בק"ק פולנקפורט כזה ומלקו בו בני ישיבה ע"ו:

גליון מהרש"א

יד אבל בשלא נודע התערובות דאז לא נתבטל האיסור. עיין תשובת חנוך בית יהודה סי' מ"א דה"ה בנודע התערובות אחר שנמלח ועיין שם סימן צ"ז כתב דבמליחה גם בנודע אח"כ קודם שנתבשל נתבטל ואין צריך ששים דהוא רק גזירה מדרבנן דאחי לבטל גם באינו מינו בבישול אבל במליחה דלא נימח ל"ל בה:

הגהות והערות

ד) הך הג"ה קאי אלעיל ומקומה אחר דברי הרשב"א קודם חיבות ואם רוצה לבשלן, (שלחן גבוה ס"ק י), ועיין בחכמת אדם כלל כט בבינת אדם סוף ס"ק כב דלהמתירין מותר אף לכתחילה לבשלן, עיין שם היטב:

ה) צ"ל אני אומר שהאיסור בקדירה. (מראה כהן):

ו) מה נקרא נודע ולא נודע, עיין בטורי"ד מהד"ק סי' קנו, ועיין בשו"ת בית שלמה חיו"ד סי' קכח ועיין בשו"ע הרב ובשו"ת אמרי אש סי' לח שהחזיקו בדעת הב"ח דאף בלא נודע מה"ת בטל רק מדרבנן לא בטיל, ועיין בשו"ת מהר"ם שי"ק סי' קכה ובשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' קכט (לחם שלמה):

אמרי בינה

ב) הוה ליה ספיקא דאורייתא לחומרא כו'. ו"ל דכל שלא נודע התערובת לא בטל כלל מן התורה ונאסר המים שנתבשל עמו דהוי אינו מינו ע"כ אפילו אחר שנודע דהתחיכות בטלין מ"מ הרוסב נשאר באיסור ונבלע בחתיכות מה שאין כן בנודע קודם שנתבשל דנעשה כבר היתר הו לא נאסר אחר כך וק"ל:

שאלות

וצריך לדיק מוכמת לה לעשה תנוי דהבנולה מבטל להקנעה ובריך בפתיחה לתערובות מיר מקרים ג' בפמיג מה שמרים ברבריה עכיפ מוכח דגם לא מודע לרבריה בטל מהיה והכיה כמוכח בפיך הכיל לרבריה קאמר ולא ליפ על הטיך :

וכיון דבה דלא בטל בלא מודע היינו מדרבנן לא ליכ ליהי ספק לאיסור אפילו ספק לאיסור דאוריתא ולא מודע מיפ כיון דמהיה בטל הויל ספיקה. דרבנן ולקולא ורבאין לו בספי' יבש לאכול שמא תאמר לאחר שנעשה איסור הה לו טי רק ספיקה דרבנן ולקולא ולאיסור הרשאוקה בכר מבטל אפילו מדרבנן דשוב ליה שתחזור לאיסור היכה דהוי ספק לאיסור והרבריה לא קאמר דמוכר ומאחר דבעבעה לה מלא בוודאי לאיסור אכל לא בספק לאיסור כן נראה לפי עניד כבון :

ב והשתא דאמרינן לבבה מיוסבים הינב דברי הבית שבקשה עליהם

בשיך בפי' קיבו קריבי הכיל דהבית בראה דכיל דאפילו בלא מודע בטל מלא שבבית הוסיף על דברי הכיל דאפילו בוודאי לאיסור שנתערב יבש ביבש ולא מודע ומלא לפי מוחר אחיב אפילו לאיסור לבבשב ח ופעמו דכיל כיון דבלא מודע מהיה בטל מלא דרבנן אמרו דלא בכל ולפי שבראה איה לומר דרבנן אמרו אם אכל בחערובת יבש בדוב ולא מודע שיהי באוכל עובר לאיסור דרבנן דשל מי שלא מודע לאיזה בפיפ יגזרו עליו שיהא עובר עבירה בדבר שאיה לו לתקן :

ומהאי טעמא ניב לין בבבה שיגזרו אבנים אם מודע אחיב בזמן שאיה שוב שיתבטל שיהא מחויב לאיסור לאסרע לאיסור כיון שלא בקרא עליו אם היתר והרבריה אפילו בקרא עליו אם היתר יהא מחויב לאיסור מבלן ואילך כמו אם כפל וכי תוסף עליו עוד מן האיסור לאחר מבלן ואילך הם שיך בוודאי איסור אכל לא בספק איסור ולבך קאמר בכיה באם אלבו לבי ובכל הקדיבה ספק איסור הוי פ' דרבנן ובבר מבטל ואחמוק אחרינא ולא דמי לבאר מר בחד דאחמוק איסורא מבאיב כאן דבבר מבטל פעם אחת ובטנים

עפיר דברי הבית :

ואיב לפי בבבה זו ולפי בבבה שבתבתי לעילא הא דיוקן שלנו אפילו הוי רלוים לבתבבב פ' איסור אחרבה אפילו אפשר שונן לינו מוויב דספק לאיסור ובים בקודם שבוחר אלבו ואחבו אחבן לאחיבות קבוחת ונריוון לפי בבראה כל חדא לעצמה ליבם לאוי לבתבבב וכן בראה הבסבמת הפמיג בפי' קיבו ואיב בבר מבטל קודם הביתר אלא דלא מודע ובבר בחבתי דבספק לאיסור מבטל אפילו לא מודע ואיב יש לאחיר לפי עניד אחיבות אבל אחיבות ובשומן אל בל הלוות הכיל רק יבליך או יבבור לגוי אחיבות אבל אחיבות לא אחת בן בראה לפי עניד נכון לדיבא אלא הואל והשיך פי' קיבו בכיל אוכר דבלא מודע אסור אפילו אחר יש לאוב לדבר דבבבבבא ואלא לאחיר אלא אחבות אבל אחיבות ולבך מבאיה אוב אחבבר אבל אחיבות ולבבר בבבבבא אבל אחיבות בבבבבא אבל אחיבות ולבבר בבבבבא אבל אחיבות ולבבר בבבבבא אבל אחיבות ולבבר

לגבי נח בין תולעים חיים לחמים מאחר שאבר מן החי אינו נוהג בתולעים כלל (עיין סנהדרין נ"ט ע"א) למשרי שרצים נו' ואם יש להתירן מתים יש להתירן ג"כ חיים והכי משמע מקוגיא דתמורה וממ"ש התוס' סוף פרק אלו טרפות ע"ש ומיהו ודאי לר"א דאמאמא ריאה כאבר מן החי פשיטא דאסורין לגבי נח אף במיתתן דאגן לא ק"ל כדאמרינן דמדאי החם משום דמחיים אקרי ריאה דהא ק"ל מצא טריפה אסורה ואפרוח היינו טעמא דאיתא כו' ואין נאלץ בין אבר מן החי לאבר מן המי לגבי נח כמבואר בגמרא (דף (ל"ד) [ל"ג] ע"א) וכן פסק הרמב"ם בהלכות מלכים) וכן כתב בחידושי הרשב"א סוף פרק העור והרוטב.

סימן טז

נידון פרה שיונא ממנה זולא"ק נגד הכרם והעור שלא מהודענא כי השומע שמע וטעה שאין המשא כלל שוס נקבת בני מיעייס מאחר שהעור (שלם) אולא שמא (נקרע) בשר החופה שיעור טפח. אעפ"כ בספק יש להתיר החלב כמ"ש במת לפס יהודא (סי' מ"ח סק"ז) בשם (עי' ל"ל יו"ד סי' נ"ט ס"ה) מסוגת בית יעקבי אך על מ"ש בשם הב"ח להקל לגמרי אין לסמוך על זה לעשה אמנם בגוף הדין דבאבר החופה יש להאריך הרבה לבאר מקומן היטב כי לכאורה יולא דופן היכי משכחת לה וגם עובדא בדבי אלעזר בדבי שמעון פרק הפועלים ואם ילדה השם פנים אל פנים אדבר:

סימן יז

בשר שלא היה מנוקר מגידי הדם ושהה ג' ימים בלא מליחה וקודם כלות הג' ימים שפכו עליו מים שהעבירה בעלמא והיה הספק מרובה (הובא בשלימות ל"ל פס"ד דף קכ"ד ע"ב) זו שאלה נשאלה מהרב המגות ר' בנימין ז"ל בליבאווין מן אדמו"ר הגאון ז"ל והשיב תחלה בעל פה שאין הספק בזה לבטלו אחר שיצלהו מעט בחלי לגיאתו. אך אח"כ כשנזדמנו להרב השואל הנ"ל שיש הספק מרובה בדבר שהבשר עולה ערך על שבעים רוב"ל והבשר היה שמן מאוד ויתקלקל בגליה ואז היה זמן העיון שלהם. חזר השואל וכתב לאדמו"ר ז"ל נ"ע עוד בזה וז"ל והנה הע"ז אוסר בהעברה בעלמא אם לא היה מנוקר אך המשאת בינתים אחר בתשובה דמהני אפילו לא היה מנוקר והגהות שערי דורא בשם הגאונים מתיר לשרותה בפושרין ולמולחה אפילו אחר שלשה ימים עכ"ל השואל הרב ר' בנימין הנ"ל. וזה אשר השיב לו רבינו הגאון ז"ל בתכ"ק (עי' ל"ל יו"ד סי' נ"ו דף מ"ע ע"ד ודף ר' ע"א) בתחלת יעקב (כלל ד' סק"ד) אחר דעת המשאת בינתים בהרי"ל ואעפ"כ מחמת ההספק מרובה יש להתיר לבשל ע"י שרייה בפושרין כשעה ושתים קודם המליחה וגם לנקר מוני הדם היטב היטב קודם המליחה ואחרי השרייה בפושרין דוקא לרחצם מחלה ולהסירם אח"כ קודם המליחה. שניאור זלמן. ע"כ:

סימן יח

(עי' ל"ל או"ח סי' ס') מ"ש בש"ך יו"ד סימן ק"ט ס"ק י"ב (לכשלא נודע התערובות יבש מיבש אינו בטל מדאוריתא ואפילו משלם בב' קדרות קודם שנודע התערובות אסור) ל"ע מסימן ק"י סעיף ו' דאבר שאינו בטל ממנת משיטתו שנתערב ופירש אחד מהם אחר שנודע התערובות אסור (משמע הא קודם שנודע התערובות מותר) ע"ש ברא"ש וטור וכ"י וש"ך ס"ק ל"ג (לכאב כן בהגיל) ל"ד ל"ה. ולריך לומר דהכא מיירי שנתערב חד בתלת ובטל ב' בקדרה זו וב' בקדרה זו ועל מי מ"ש שם בש"ך ס"ק ל"ד (דאם פירשו מתליתן בבת אחת אסורים) ועכ"ז הוא דוחק גדול דמשמעות הפוסקים שם דלא אילטריך לו טעמא דבל דפרש כו' אלא בדברים המשובים אבל שאינו משובים בטלים ברובא בלאו האי טעמא ולא איכפת לן מה שלא נודעה התערובות עד לאחר שפירשו מקצתן דהידיעה שמחרת אינה אלא בדרבנן כמ"ש המחבת יעקב סוף כלל (ד"ס) [ל"ט ס"ק י"ח] (וגם בפרי חדש סי' (נ"ט) [נ"ט ס"ק כ"א]) בהכי מיירי ע"ש היטב) אלא שאחרא"ש מי ומהר"ם המחבת יעקב שם) לק"מ על הש"ך דאינהו מיירי בקדרה אחת דאיכא רובא אף אחר הידיעה וגם מ"ש המחבת יעקב שם דגם עכשיו מתבטל כדין יבש מיבש אף שזה בקדרה בפני עצמה כו' זה אינו לפי מ"ש הע"ז ופרי חדש סוף סי' קי"א דאין מצטרפין ב' קדירות אלא בדאיכא רובא בכל קדירה בפני עצמה וזהו דעת הב"ח והפרישה והש"ך ושאר אחרונים בסי' ק"י לפי פירושם בדברי הטור ע"ש בש"ך ס"ק י"ז וכ"ע (דהיכא שהאיסור עומד בפני עצמו בקטע אלא שאינו נודע מקום קביעות האיסור כגון שנמצא ריאה טריפה ולא נודע מאיזו תוגת דמדינא אסורים כל החתיכות שנתקנוים אפילו אינן חתיכה הראויה להתכבד) והפרי חדש שחלק שם על כל האחרונים והקיל אפילו בנו' תגיות ובסוף סי' קי"א כתב להתיר אפילו בב' קדרות דבריו צע"ג:

ובעיקרא דדינא היא מחלוקת המוס' והרמב"ן שהבא הר"ן בפ"ו דגיטין שהיא דפ"ב (עי' ל"ל יו"ד סי' ע' ס"ח) דגזיר שהבא הפרי חדש סי' (ק') [ק"ז] ס"ק י"ג וע"ז בנה יסודו שם וכין שהאחרונים בלאה"ע סי' ל"ה משמע לדעת הרמב"ן

6) ד"ה לרבות: 7) פ"ט ה"י: 8) חולין קכ"ט ע"ב: 1) סי' י"ג: 2) ב"מ פ"ג ע"ב: 1) יו"ד סי' ס"ט ס"ק ל"ג: 2) סי' ק"ח: 3) דיני מליחה סי' ה' אות א': 1) חולק פ"ז סי' ל"ג: 2) ס"ק י"ב: 3) סק"ז: 4) ס"ק י"ט: 5) אות ט': 6) ל' ע"א ד"ה ונימא: 7) י"ב ע"א: 8) סעיף י"א:

הרמב"ן ואף הר"ן לא נחלק עליו אלא מטעמא אחריא ע"ש היטב (עי' ל"ל פס"ד דף קל"ט ע"ד) אין להקל כלל כנגד כל האחרונים ואף הרשב"א במשמרת הבית ג' ב' קדרות דס"ל דמצטרפים אפילו בדליכא רובא י"ל דס"ל הרמב"ן כי הבא דבריו בחידושיו פ"ו דגיטין ולא נחלק עליו ושאני קדרות שהחיכות האיסור שוות ודומה ממש לשל היתר ואין הפרש כלל ביניהם הלכך מצטרפות לבטלה אף שהן ב' מקומות משא"כ בשאים שאינן דומות זו לזו כדמנינ בפ' הרואה וכפ"ד דמנחדרין דלא שאין האיסור ניכר לא מהני תערובות כלל דכל תערובות לא מקרי קטע עי' (ר"ח) [ב"מ] סי' ק"י והוא הדין לעניני בשר תלוקים שבמקולים נפרדים או אפילו במקולין אחת ונמצא ריאה אחת מהן טריפה ולא מקרי תערובת אף שאין האיסור ניכר דהאי לחודיה קאי כו' והא דפליג הרשב"א על דברי הטור סי' ק"י לפי דעת האחרונים שם היינו בעינים שרוש רק שהם מפוזרים במקולין הרבה ואזיל הרשב"א לשיטתו שבמשמרת הבית גבי קדרות ודו"ק:

ולפי זה מ"ש הש"ך סי' ק"ט סק"א (גבי מין בשאינו מינו מינא שנתערב היכי משכחת לה) ונראה לי דמשכחת לה נמי כגון שיש כאן ב' או ג' מינים ונודע שאחד מהם אסור ואינו יודע איזה מהם הו' לע"ג דל"ל שאף הרשב"א מודה זה דלא מקרי תערובת כלל אף שאין האיסור ניכר כמ"ש וכן הוא בבית יוסף סוף סי' ק"י בשם תשובות המיוחסות להרמב"ן בהדיא ע"ש בסוף התשובה ונודע שהיא מהרשב"א דלא כפרי חדש סי' ק"י שנגע בזה וכל שכן לפי דעת הש"ך[1] שהסכים לדעת הטור סי' ק"י לפי דברי האחרונים לאסור אפילו בבין אחד במקולין הרבה וכן בסוף סי' קי"א[2] דעתו להתיר בשל תורה בשאי קדרות דלא כרשב"א דאף שאין האיסור ניכר כיון שאין כל האיסור והאיסור מעורב יחד לא מקרי תערובת ולא בטיל כל שכן בשהן מוכלין בבשר ובמרלינן אף שהן מוגאים זה אצל זה אפי' לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ובאמת הש"ך המליא דין זה מדעתו ולא נמצא כזה בראשונים (הובא בל"ל יו"ד סי' ע' ס"ד) ולפ"ז י"ל שגם יבש בלא אינו מתבטל לעולם אף אם אין האיסור ניכר כלל אפילו ע"י משמוש ידים וכמ"ש בבנתת הן מפר התערובת ס"ב בפ"ג בחירון הבני ולא כמחת יעקב שחלק עליו והסכים למ"ש הט"ז[3] ופרי חדש סי' ק"ד[4] בחירון הראשון שבמחת הן שאם האיסור ניכר ע"י משמוש ידים שם הש"ע סי' ק' סעיף ג' מבואר דדוקא משוש בריה אסור ולהט"ז ופרי חדש י"ל דמיירי שאין האיסור ניכר כלל אפילו ע"י משמוש בהדיא שם סימן ערב"ב כמ"ש הש"ך ממש וכן הוא ג"כ סוף סי' ק"ד דבנשפש שבפ"ח דתרומות[5] מיישבין שמא עומד בפני עצמו ותשובה לרמב"ן אינה לשון רשב"א ע"ש. ולשיטתיה אזיל כמ"ש גבי המאהיי דלא בעינן תערובות ממש אלא כל שאין אתה יכול לברר האיסור ממון ההיתר אע"פ שזה עומד בפני עצמו וזה עומד בפני עצמו כו' עיין בית יוסף סי' קט"ו אבל להרמב"ם שם[6] לפי מה שהבין הרשב"א בדעתו שהמקוס אינו ניכר לעין בתמאה מדמייתי עלה מתרומה ואפילו הכי ס"ל להרמב"ם דלא בטיל היינו כמ"ש. ועיין בב"י בשם הרשב"א שהבא מהבית דב' קופות ולשיטתיה אזיל שנחלק במשמרת הבית[7] על הרא"ה דלפי מ"ש הרא"ה אין ראיה כלל מאם ודינו של הרמב"ם אמת וברור לפי דעת הרא"ה. וכיון שהאחרונים בסוף סי' קי"א הסכימו להתיר בהרא"ה אין להקל קולא שהמליא הש"ך מדעתו בסימן ק"ט ס"ק ח' ולא בינם בלא ודריך עיון:

סימן יט

שאלה (בכאן כל הציונים הם על ל"ל יורה דעה) בשה שיש לה ותא כדרך כל הבשים וכשהיא בודקת עצמה מוצאת ממש בכל יום על העד קרטין קטנים אדומים ופעמים מובלעים בבגד וגם נמצאים הקרטין הנ"ל בשעת ותתה עם דם בדומה ובכריס לבד ואין לה שום צער וכאב ולא מולי ולא מרגשת שום דבר והקרטין הנ"ל נמצאים על העד על הצדדין ולא בראשו. והנה זה זמן רב יומר מאלי שנה שלא תוכל האשה הנ"ל לטהר מזה והנה זה שמונה שנה שהיה לאשה הנ"ל כאב והיתה מוצאת דם בהשמנה אך בהיות לה הרגישה שום כאב וקנה מי רגליה כמה פעמים והנה לפעמים נמצא אחר הטיון על הבגד הקרטין הנ"ל וכשמתיבש הבגד הנ"ל לא ניכר אדמימות וזה ימים לא כביר שהתחילה להרגיש קצת כאב בשעת הטלת מי רגליה ופעם אחת מצאה קצה אודם אחר הטלת מי רגליה שלא בשעת ותתה ואח"כ כשהגיע ותת קטע שלה רואה כדרכה לראות תמיד. ואמתו לא נדע הדין לא מן הפוסקים ולא מן הקבלה אינ מפי אינ. ואל מי מקדושים נפנה ומר כל רז לא אינס ליה יורנו הדין וגם ההגת האשה האיך תהיה:

תשובה. ראשית דבר לקפול העד עם הקרטין שעליו ולקשור מלמעלה ולשרומו בטעמו פושרין מעט לעת ואח"כ להתירו ולפתחו לראות (קמ"ז ע' ב' והשמטות ח' ח') אם לא ימוחו הקרטין טהורה בכל ענין ולבדוק כן ג' פעמים ואז יש לטהרה לעולם בלי בדיקה זו. ואם ימוחו הקרטין ויהפכו לדם אז תקח לה מטלית נקיה ותשפשף אותה על שפתי בית הרחם (קנ"ח ע"ב ח') מבחוץ דהיינו על השערות וסמוך להם לגד פנים ואם ממלא קרטין אדומים על המטלית אשר הן מהכנים הנולדים שם (קנ"ח ע"ב ד') וגם מבקשים שבעור לפעמים אז יש לתלות גם קרטין אלו שמולאה על העד שבודקת בה לבעלה

9) ב"ד ש"ב ב"ג ע"ב: 10) ס"ד ע"א: 11) ברכות נ"ח ע"א: 12) ל"ח ע"א: 13) ס"ק כ"ט: 14) ס"ק י"ט: 15) סק"א: 16) סק"ג: 17) ח"א סי' ק"ג: 18) מ"ב: 19) בתורת הבית ב"ג ש"ב צ"א ע"ב: 20) פ"ב ממאכלות אסורות הט"ו: 21) שם ב"ד ש"ב כ"ב ע"א:

יורה דעה סעיף קט ב הלכות תערובות קמ באר הגולה

אין שם ששים מפני שהרוטב בנותן טעם ונבלע בחתיכות (נט) ואם רוצה לבשלן ואין בו (סב) משום (ז) מבטל איסור: הגה (סג) וי"א (סד) דלפ"ד

באר היטב

(ו) להרבות. כתב הב"ח מיהו לבשלן בב' קדירות שרי ולפי' בשלן בב' קדירות קודם שנודע שתערובות מותר לאכלן אח"כ והש"ך הוקן ע"ז ולפמ"ש לקמן בב' קדירות לא שרי אלא כשבשלן לאחר שנודע התערובות דאז שייך אחר מבל לא קודם שנודע וכו' ע"ש: (ז) מבטל. כיון שכל אחד מותר בפני עצמו הר"ן (אסור לבטל איסור בשבת אז כי"ש דאין לך תיקון גדול מזה. אבל מותר לשער בס' אפי' נתערב בע"ש ולא נודע לו עד השבת. מיהו יבש ביבש שנתערב מותר להשליך אחד בשבת דאינו אלא הוצאה בעלמא לא הוי כמתקן. מגן אברהם באורח חיים סי' שכ"ג):

פתחי תשובה

(ו) מותר להרבות. מבה"מ ופיין בהשובת מיעוד ס"א סי' מ"ל שמעלק ג"כ על הב"מ וכתב עוד שם דה"ס במליחה כדין כך דקיי"ל מליח כמותה אם לא נודע עד אחר מליחה דעדיין לא נקבע עליו כם היתר לא מסני ביטול זה אלא לריך ס' זכ' שמע שפסק בזוהר אחר ע"ש וכ"כ בתשובת מ"ב מי"ד סי' כ"ג בד"ה אלא. אבל זה ע"ש אחמים בתשובת מב"י הכ"ל נוטיה קוש"ו ל"ז בשם זקיני מנוחר דבמליחה לא אחרינן שכי שכתב ובא בגד"ז אם נודע שהערובות אחר שמליחה נדרם שבטול אפ"ב דקיי"ל עליחה בבטול אבל לענין יבש ביבש לא אי בבטול דהא כתב הב"י דאם אחרינן יבש ביבש אד בתרי בטל אינו לאפוקי דבר. נה שנמוח ומתפשט אבל כל שהוא עותד בעלמו מ' מ"כ הכא לענין ביטול שנמוח בשומן בעינן ס' אבל במליחה כ' מ"ש. ולע"ד דבריו המוסים דמ"ש הב"ש אבל כל דבר בהוא עומד בעלמו ר"ל דאעפ"כ מיהשב דבר יבש לחומרא דלא אני בס' בין בחתיכות ומים לאח בו בחתיכות אסורות אבל פסיעה לריך ס' לבטל הבעם וכמ"ש הש"ך בקמ"ד. ומלא דבא הב"י נקט ביטול שבחב אע"פ שהוא מבוטל במים כו' ובביטול גם הוא ז"ל מודה:

דרכי תשובה

לו לזוז מדין זה כיון דבלהו אחרונים קיימו כדעת הרשב"א בזה וכן בסק המחבר מ"מ ר"ל דבל ספיקות דהוי במליאות זה הגם דבאמר איסורין מזינן בהו להומרא ולפי' באיסור דרבנן כגון הכהו דלא חשבינן להו ספיקא מעשה דעת ביטים וכדומה לזה מ"מ בדין זה דברי אפי' מדרבנן דכיון דאתבטלו ביבש הוחרו לגמרי עכ"ד: (נט) ואם רוצה לבשלן. עבאה"ע מ"ש מהש"ך ס"ק י"ב דאפי' בב' קדירות לא שרי אלא כשבשלן לאחר שנודע התערובות הכל לא קודם שנודע וכו' ועי' בחמודי דיומל הלכות הערובות הכל אות מ' שכתב דמראה דלהש"ך אפי' מתערב חתיכה אחת בהרבה התיכות ונתבטלו מקלתן בקדירה מ' ומקלתן בקדירה ב' ולא נודע עד אחר הביטול הסיר הע"פ שים בכל קדירה רוב נגד האיסור מ"מ כיון דקודם שנודע לא נתבטל כלל כיון דהב' קדירות בל איתר שייכם אסורות אבל אם מקלת ההתיכות נתבטלו ומקלתן לא נתבטלו שייכם מוחרין כיון דאפי' מה שנתבטל אינו אסור כ"א מדרבנן דהא איכא רוב ממינו בהתיכות אלא נתבטלו מ"כ ממילא אינן שהאיסור הוא במה שלא נתבטל ומה שלא נתבטל בודאי אותר דהא בטל הד בתרי וכן אם מקלתן ממלא ומקלתן לא ממלא שייכם מוחרין דאינן שהאיסור הוא בחלק שלא ממלא וכו' וכן אם נתערב חד בתרי ונתבטל מקלת בקדירה מ' ומקלת בקדירה ב' ויש שייכם ברובע בכל הקדירה נגד האיסור אע"פ שאין רוב ממינו נגד האיסור בכל. מיתר דהרובע מיתר דיש שייכם והתיכות מותרות דהוי עלייהו דין יבש ביבש כמ"ש הש"ך סק"ד עיי"ש:

ועיין בס' מנחת פתים שמחל בעובדא שבחבו שם חוזות והפשיטו עורן והכשירו כנגוב ותיכו ג' עורות בקדירה ע"י חיבור לתחיכות דקות ושפכו הבשמן מהקדירה לבלי אחרת כנגוב. ושוב התיכו ג' המתרות ג"כ ע"י חיבור בקדירה זאת ועדיין ששפכו הבשמן מהקד הם מלאו בקורקבן לוחץ אחת מתחת בהעל חוזה וניקב משבלע"ב בלופן דהוי עריפה ודאית ולא נודע מאיזה אחת הוא והבטל כבר דלהלהה יש להתיר הבשמן של ההכה הא' כיון דתתבר כל עיר ושור לתחיכה דקה ושתתה אמרינן כל דברים מרובא פרים וכו' ושוב דהה דכיון דלא נודע מהתערובות עד שנתבטל הבשמן מ"כ כיון שלא נודע עדיין לא נתבטל האיסור ברוב שיהי' נספך לאחר הוא המריך והעלה דדוקא בביטול ברוב בעינן נודע התערובות אבל בפרים בלופן דאמרינן כל דברים מרובא פרים בזה אין הבדל בין נודע לו לא נודע והביא כמה ראיות לזה ובכ"ד כיון דנתבר לתחיכות דקות הא"ל בפרים וכו' ואפי' אם נימא דמה שנתבר לא חשיב פרים מ"מ עכ"פ מה שנשתו ג' עורות בתחלה בקדירה לבשלם זה ודאי הוי פרים דפרבו מלופן שמחיכים בחוץ לקדירה וכו' ונתבר דמ"מ כל זה הוא רק לענין הבשמן של התתבה דאסורה אבל הבשמן של ההתבה שני' אסור דכיון דנתבטלו בקדירה שבישלו הראשונים וקבלו טעם מבטול הראשון מ"כ ממ"ג אלשה המחרוים אסורים לו מחמת עצמה לו מחמת שקבלו טעם מבטול הראשון עיי"ש בתריסה: (ס) שותר להרבות עליהם. עבאה"ע מ"ש מהש"ך שאלק על הב"ח ועי' מגה"ר כלל ל"ע ס"ק י"ח שבשיג על הש"ך בזה וכתב דהעיקר לדינא כהב"ח דאפי' קודם שנודע שרי עיי"ש ועי' במ"א סי' מ"ו ס"ק י"א ועי' בשו"ת שבבוף ס"ע סהגיה סי' י"ח ובחמודי דיומל הלכות הערובות הא' אות ג' ואות י"ח ובשו"ת מהר"מ זיסקינד ז"ל סי' ד' וה' ובשפ"ד ס"ק י"ב מ"ש בדבריהם ועי' בס' מנחת פתים שם ועי' ביד יהודה לעיל סי' ע' בפיה"מ ס"ק י"א וכתן ס"ק י"ב שהעלה הטעיקר לדינא כהש"ך בזה ואין לגרף דעת הרחוקים על הש"ך וס"ל כהב"ח אפי' לסיף ואפי' באיסור דרבנן אין להקל אפי' כדיעבד כשנתבטל

עיי"ש ועי' בס' אבני שהם (לרב מו"ה אברהם פרץ ז"ל הספרדי) בחידושיו לסי' זה ובשו"ת טוטו"ד קמא סי' קס"ז ובשו"ת בית יסרמל סי' מ"ז מ"ש בזה בתריסה ועי' בשו"ת מהר"י אסכנזי חיו"ד סי' י' שהלכו להוכיח מדברי הש"ך דגם לם ביטל התיכה מ' קודם לא אמרינן כל דפרים מרובא פרים להתיר קדירה זו וכן משמע מפתימת הש"ך דבכל גווני שייכם אסורים והוא ז"ל נודחה דבריו דבודאי אם ביטל התיכה מ' בקדירה קודם דלותה קדירה מותרת והש"ך לא כי' לריך לפרש זאת דהש"ך לא אמר רק אם ביטל הכל בב' קדירות בזמן מ' מהא"כ אם ביטל התיכה מ' קודם בקדירה דבודאי מותרת לכ"ע כיון דאינה נכנסת בספק ועיי"ש במ"ש עוד מזה בתריסה: (סא) להרבות עליהם. עפה"ס מ"ש מהחב"י ומהטו' נודע ביאודה אם גם בעליהם שרי להרבות עד שיים ועי' בחמודי דיומל הלכות הערובות הא' אות י"ע שכ' לחמיר דאסיר למלחן יחד אפי' יש ששים דהא מה דמשערין בעליהם בס' הוא מחמת חומרא ומעיקר הדין הוא דמשערין בעליהם כדי קליפה לו כדי נעילה ג"כ כולן ביחד דליכא כדי קליפה לו כדי נעילה ואסור לאכלם דהא הוי כמו שאוכל כולם ביחד דליכא למימר בכל חדא שמא לא זו היא שאסורה. אא"כ יש כ"כ חתיכות עד שבודאי הוקן שנאסרו כדי קליפה לו כדי נעילה בעלין ברוב בחתיכה לו מותר ולריך לאכול באופן אלא יאכל בודאי את הנאסרין עכ"ד ועיי"ש בדבריו עוד אות מ' ועי' בלב"ש בחידושי דיומ סעי' ל"ג ס"ק קכ"ד מ"ש בדברי הרא"ב הנזכר והסכלה עליו דהרא"ב בעצמו הכיר לעיל סי' ל"ב בסעיף איסור שנמלח עם ב' חתיכות איכר ולא נודע עד אחר המליחה וכתב שם דאפי' היא מהר"ל אין להתיר וגם נוף דברי הרא"ב בזה הוא הנוה במה שכתב שם דבלא נודע עד אחר המליחה לא שייך ביטול ועדיין אסור באיסור בליבורו מן התורה ושוב במליחה אומר הכל ובמה יתבטל עכ"ד הרא"ב וקבה עליו דהא בטוש"ע כאן אמרינן דכל שלא נודע אין האיסור נהפך לאיסור ונהפך לאיסור אם נתבטל הוא"ל כלה בלא דבטיון מ' מדרבנן אבל הבלוע שלא לחתיכת איסור לא נאמר מה"ה ועיי"ש בפיים במ"ש עוד בזה כמה חלוקי דיומ אמנם יעוין בשו"ת בית שלמה חלק מ' מיו"ד סי' קל"ה מ"ש להמליץ בעד הרא"ב להעלות מהמיתה הלב"ש בזה ועיי"ש בדבריו לעיל סי' קכ"ז מ"ש עוד מזה: (סב) משום מבטל איסור. עבאה"ע מ"ש מהמ"ל או"ח סי' שכ"ג ועי' בס' תוספת שבת שם ס"ק ט"ו ובפרמ"ג שם בא"א ס"ק י"ד ובמחה"ש מ"ש בזה: (סג) וי"א דאם נודע התערובות. עש"ך ס"ק י"ג שמבואר מדבריו דהא דקיי"ל דקודם שנודע לא שייך ביטול הוא מדאורייתא ועי' בבר"ח סק"י שהסכים עמו וכתב שיפה כיון הש"ך בזה עיי"ש אמנם במאה"י כלל ל"ע ס"ק י"ז הביא על הש"ך בזה והביא ראי' דהא דקיי"ל דבלא נודע לא שייך ביטול היא רק מדרבנן עיי"ש ועפ"ד סק"ע ובחמודי דיומל הלכ' הערובות הא' אות ג' שהביאו דבריו ועיי"ש במ"ש לחרץ דברי הש"ך באופן שאין ראיות המאה"י מוכרחת לחוות דברי הש"ך בזה עיי"ש ועי' בבינת אדם שער הקנוע סי' ה' מ"ש בדברי הש"ך והמגה"י בזה וכתב שם ובחכמת אדם כלל נ"ח סעי' י"ח דהעיקר לדינא כמ"ש הש"ך דהוא מדאורייתא עיי"ש ועי' עוד בחמודי דיומל שם אות י"ח ובכפפי יומא ועי' בשו"ת טוטו"ד הלוחי סי' רל"ג: (סד) דאם נודע התערובות. עי' בשו"ת טוטו"ד הלוחי סי' רמ"ב שהעלה דלא בעינן שנודע שים טריפות בברור רק שנודע שים כאן שאלה מיהשב ג"כ כנודע עיי"ש וכ"כ בשו"ת בית שלמה חלק מ' מיו"ד סי' קכ"ח אמנם בסוף דבריו סיים שאינו מחליט הדבר לדינא כהש"ך בזה ואין לגרף דעת הרחוקים עוד בחמו' טוטו"ד הל"ל סי' רל"ז שמחל לודות הש"ב שלוקחים בטבח ובבא הרגלים מהאוזות ומהבגד

שמשליכין

א ממשנה דערלה פ"ג מ"ג וכר"ע שם

(סז) נודע (סו) התערובות קודם שנתבטל ביטל כל שרי דמין חוזרין ונאסרין מאחר שנתבטל ביטם (עיר בשם הרא"ש ורביט ירוחם בשם תשו' וכתב שכן שיקר) (סז) ובמקום הפסד (סח) יש למוך לדברי המקילין (סט) ולהתיר:

קי דין שפק טריפות שאירע בבשר. ובו י' סעיפים:

א (א) ידבר (ב) חשוב (ג) אוסר (ד) במינו (ה) (ו) בכל (ז) (ז) שהוא והם ז' דברים ואלו הם

באר היטב

קי (ז) שהוא. כתב הש"ך ואפילו בכמה אלפים אינו בטל ודע דלאיתא בס"ם דלדברים החבובים דאם ריש בהגאה אם נתערבו אפילו באלף כולן אסורות בהגאה מיהו כתבו התוספות דמותר למכרן לעובד כוכבים חוץ מדמי איסור שבהן אם הוא נעלם שלין לתוש שהעובד כוכבים ימכרנו אחר כך לישראל מיהו מ"ש הרא"ש

דרכי תשובה

ההערובות קודם הביטול כיון דבבר הותר אינו אוסר בפליטתו כיון דהם עצמם מותרין וכו' לבטל בלא נודע עד שנתבטל מבואר ברא"ש דבעינן ששים וכו' עכ"ל: (סט) ולהתיר. עי' בחכמת אדם כלל כ"ח סעי' כ' שכתב דבמקום הפסד יש לסמוך להתיר לבטלן אפי' לכתחלה כיון שבבר נודע ההערובות וחזר האיסור להיות היתר עיי"ש אמנם ביד יהודה לעיל סי' ע' בפיה"מ סק"י וכלן בפיה"מ פ"ק י"ב כתב דהעיקר לדינא דלא אמרינן בשום גווני שהפסד האיסור להיות היתר אפי' כשנודע ההערובות עיי"ש:

סעיף א (א) דבר חשוב. עי' פרי תואר סק"ב. שהעלה דהא דקי"ל דאסור רק בפליטה ולא בהגאה אפי' דבר חשוב בטל עיי"ש אמנם יעוין בשפ"ד סק"ב ובמעה יהונתן ובערך השלחן אות ה' שהשיגו על הפרי מואר בזה והעלו בראיות דדבר חשוב לא בטל אפי' בדבר שמותר בהגאה עיי"ש: (ב) חשוב. עבמ"ז לעיל סי' ק"ב סק"ב שכ' מהפרישה דאפשר שלא אמרו דבר שדרכו למעות לא בטל רק כשהי' שם איסור קבוע עליו אבל לא בדבר שלמחר יקר' מותר ועיי"ש במ"ז שפשיט דסברתו של הפרישה עובה ולפ"ז נראה דה"ה כל הדברים החשובים כמו בע"ח והתר"ל וכו' עיי"ש ועי' בדלתי השובה לעיל סי' ק"ל סק"ק ע"ו שהתפלא על הפרמ"ג במה שכייל מהר"ל בהרי הגר דבתוס' בילה דף י' משמע דאמה שאמרו דבע"ח לא בטלו אין מילוק בזה ואפי' איסורו רק מחמת איסור מוקלה נ"כ בע"ח לא בטלו והניח בל"ע עיי"ש וכבר קדמו בזה בעם' זכרון אברהם (מהגאון מו"ה אבלי הכהן ז"ל) לעיל סי' ק"ל שם והביא ראי' הל"ל ועוד כמה ראיות דבע"כ אפי' אם האיסור יש לו היתר לאחר זמן אפ"ה כל שדרכו למעות לא בטל והעלה כן לדינא להלכה לעשה ובפרט בנם הדרישה שמעמו הולמת הפרמ"ג קולא זו לא כתב זאת להלכה רק בדרך אפשר ע"כ אין לסמוך להקל בזה כלל עיי"ש: (ג) אוסר. עי' פרי תואר שם שהעלה דוקא באיסור דאורייתא הוא דלא בטל דבר חשוב אבל באיסור דרבנן ובפרט בדבר שעיקרו מדרבנן בטל עיי"ש ועי' בשפ"ד שם שהביא עליו והעלה דגם באיסור דרבנן לא בטל עיי"ש ועי' בהגהות הח"ם לעיל סי' ק"ל שהביא ראי' מהתוס' לחלק בזה בין חד דרבנן להרי דרבנן בכחד דרבנן שייך דין דבר שבמנין לא בטל אבל בהרי דרבנן בטל (ועי' בדבריו לעיל סי' ק' סק"ד יש"ד וסי' ק"ל סק"כ): (ד) במינו בכל שהוא. עי' ביד יהודה בפיה"מ ובפיה"ק רים סי' זה ולעיל סי' ס"ע בפיה"מ ס"ק ס"ג אות ד' דבדין דבר חשוב אין מילוק בין איסור להיתר ור"ל דגם בנתערב בעודו היתר ונעשה איסור אח"כ לא בטל ועיי"ש עוד שעמד על המחבר בנתערב האיכה ד"ח של איסור הגמה בתוך איסור אבילה אי שייך בי' נ"כ דין דבר חשוב אם נימא דבין דאינו דאינו ליתראל נאכלו לא מקרי דבר חשוב ולדינא העלה להחמיר דאסור כל ההערובות בהגאה עיי"ש (ועי' בדבריו לעיל סי' ק"ל סק"ה ומשם תלמדנו): (ה) בכל שהוא. עי' בס' שנת אליהו (מהגר"ל) על משניות סדר זרעים בפרק ג' דערלה שם דלמאי דמשני בליקורתא אינה בטילה מדאורייתא עיי"ש ומבואר מדבריו דהא דדבר חשוב אינו בטל מדאורייתא וכיולא בזה כתב נ"כ במשנה למלך פרק א' מהלכ' מאכל' משכב ומושב הלכה י"ד שכ' ואולי דשאני דבר חשוב שאין לו ביטול מה"ת וכמ"ש החוס' בחוס' בטוף מעילה דמטבע חשוב ולא בטל מה"ת עיי"ש ועי' בשערי דעה בק"ב שהפלא על דבריהם. בזה דמבואר ברמב"ם בפרק ט"ו מהלכ' מאכלות אסורות וכן הוא פשוט בכל הפוסקים דהא דדבר חשוב לא בטל אינו אלא מדרבנן ומ"ש המל"מ מהתוס' בסוף מעילה בבר הוכן הפלאי לעיל סי' ק' לכאן עיי"ש ועי' בשו"ת מקרי לב חלק א' מיו"ד סי' ק"מ ק"ע ק"י שהאריך עובה בעיין זה והביא נ"כ כמה ראיות דהא דדבר חשוב לא בטל אינו אלא מדרבנן עיי"ש ועי' בדבריו לעיל סי' ק' (ס"ק י"ד) ומי' ק"ל (סק"ב): (ו) בכל שהוא. עבאה"ע מ"ש מהש"ך בל"ע על הרמ"א

לשם

(סז) נודע התערובות. ולעיין לי בעיין. בזה ידיעת בעלים דוקא עי' בלב"ש בחידושי דינים סעי' ל"ד ובביאורו ס"ק קכ"ה שהעלה דבע"כ בעיין בזה ידיעת בעלים וכל אלא נודע לבעלים אף אם נודע לאם לא מקרי ידיעה עיי"ש ועי' בשו"ת הים חיו"ד סי' מ"ב ובס' בית יצחק (מהגאון בעל חמו' ב"ש ז"ל) בסוף פתח הקצר שבריש הס' (בד"ה וא"ל) ועי' בדבריו להלן סי' ק"י בביאור ס"ם (ס"ק רל"ז) מ"ש בעיין זה בתריסות. ועי' בשו"ת גנת שורק חיו"ד סי' ל"ו בעובדא שהי' בווטבא של אוזות אלקת בחופן שרי' טריפה והמברתת בכחוסה ואמרה שהיא כשרה ונתערב הסומן וכי' תערובות גדול וכתב די"ל דבע"כ לא אמרינן דבידע אים מ' בטולם מקרי נודע להומרא אף אלא נודע לבעלים אלא דוקא בשנודע ליפרגל מבריה הנומר הוות ה' ומלותיו דאו אפיר אמרינן כיון שיש נ"מ נם לדידי בעיין זה בין התיר לאיסורו אם רשאי לאכול שמנו הבל פשיטא דיבע לעכו"ם אף אם העכו"ם מהימן אצלו לא מקרי נודע דכיון שלעכו"ם אין עפקותא בתו"ה הו"ל כלא נודע וממילא ה"ה לחלי מפרתת אף שהיא מלוה על חו"ה מ"מ כיון שאם רוחין שהיא מרפעת ולא אכפת לה בתו"ה והיא מומלת לאותה דבר בזה לא מקרי נודע לכ"ע ואף שי"ל דהשתא הוא דפקרה מ"מ מכלל שפק לא עפקא והוכיח שופט על החלהה וכו' עיי"ש בתריסות ועי' בס' יד אליעזר סי' ה' שאלדד במקום שהידיעה נורמת הביטול כגון בדין בשבר בסי' זה וכן אם מתערב הרעועות בטלתה עם שאר עופות ואח"כ הסירו הטלות דלא הלו נ"כ אם נודע האיסור קודם הסרת הטלות דאם שם להחמיר דוקא ידיעת בעלים בעיין ולא מהני ידיעת הבירו מ"מ באיסור דרבנן אפשר לדד דאפי' נודע לאים אחר הוי נ"כ נודע וסיים בל"ע עיי"ש (כו) ההערובות. עי' בשו"ת הרי בשמים מה"ה סי' קכ"ד שרלה הפוחל לומר דהא דאמרינן דקודם הידיעה לא נהבטל הוא דוקא היכא דהביטול הוא ברוב אבל בים ששים כנגד האיסור י"ל דאפשר אפי' קודם ידיעה והוא מדהה דבריו דכיון דכל הטעם דהיתר בטולו לו לא נודע הוא מבוס הידיעה נורמת הביטול וא"כ מה לי ביטול ברוב לו ביטול בס' עיי"ש: (כז) ובמקום הפסד. ריש אפי' רק הפסד קלת דהא בת"ח והד"מ מהיר אפי' בלא הפסד כלל. חמודי דיתל הלכ' הערובות הל' סוף לוה י"ט: (כח) יש לסמוך וכו'. עמ"ש סק"ד בעמוד על המחבר בינם ברובא במינו ונודע התערובות ונתבטל כך והי' הפ"מ ואח"כ הוכר האיסור בקדירה מהו והבית מתבו' הח"ל כי' כ"ל בהאיסור שנתבטל ברוב ונתבטל ואח"כ בא עדים והכירו אם האיסור ולא מכם מ' לומר דאינו אוסר לאפרע והפרמ"ג כתב דבלא נלטון לאפרע דאוסר דאוסר לאפרע אך בנלטון מקודם בהפ"מ נ"ע לדינא עיי"ש ועי' ביד יהודה בפיה"מ סיף סק"ט מ"ש ע"ד הפרמ"ג וסיים בל"ע עיי"ש ועי' בס' זכרון אברהם (מהגאון מו"ה אבלי הכהן ז"ל) שהבין מדברי הפרמ"ג שדעתו להכריע לקל וכתב שיפה הכריע (ועי' בס' מגדים חדשים סוף סי' זה שהביאו וכתב דאם כי מדברי הפרמ"ג נראה שלא הכריע להקל והניח בל"ע אם מ"מ מרמיזות דבריו של הפרמ"ג משמע שדעתו להקל בזה בהפ"מ) ועיי"ש שכ' ע"ז ז"ל ודע דכל זה בעודנ

איזה כיסו בחמרונה, וא"כ יש כאן קדרה אסורה, ולומר שאני אומר דזו כיסו תחלה הרי הוי ספק תורה ולא שייך שאני אומר. אך תמה אני על רו"מ למה לא הרגיש רו"מ בס"ש ביו"ד סי' ק"ב [ס"ג] דכלי שנאסר בטל ברוב, וא"כ הכא נמי כיון דלא ניכר האיסור איזה של תלב בטל ברוב. ואף להמחמירים [עיין ש"ך שם סק"ח] מכח הגעלה, הרי בכלי חרס לא שייך הגעלה. ומ"ש הש"ך דהוי ליה דבר שיש לו מתירין דיכול להשהותו מעת לעת, הנה לא מיבעיא לדעת הלג"ח [פסחים ט,ב ד"ה משע ליבורין, בילה כד,ב קד"ה אר"י א"ש] דבדבר דאפשר להשתמש היום ומחר לא שייך דבר שיש לו מתירין, פשיטא דבכלי לא שייך דשיל"מ, דרולה להשתמש בו היום ולמחר, אף גם לפי מ"ש בספר המיים סי' תקי"ג לתמוה עליו, דמוכח במשנה דגם זה הוי ליה דבר שיש לו מתירין, מ"מ כיון דדבר שיש לו מתירין הוא רק דרבנן א"כ שוב יכול כל אחד לומר שאני אומר דשלו כיסו תחלה, אם לא בחו לשאול ביחד. גם אם הקדרות היו כולם של בשר אחד דהוי מין במינו, ונהי דהוי בשר בחלב, מ"מ נהי דנעשה נבלה מ"מ דינו רק כבשר נבלה ולא כחלב א"כ הוי מין במינו, א"כ כיון דנאסר רק קדרה אחת, מן התורה בטלין ברוב, והוי רק איסור דרבנן ויכולין לומר שאני אומר כנ"ל. ואף אם היו הקדרות ממינים שונים, מ"מ נראה דמותרין מטעם הראשון. והיתר של רו"מ אינו נראה לי כלל, רק הדבר נכון כמ"ש אני בטעמו בעזה"י.

ומה שהקשה רו"מ דברי הש"ך אהדדי, דבסי' ק"י [ס"ק נו] גבי ס"ס בדשיל"מ כתב הש"ך דבס"ס במערובת אפילו ג' מערובות אסור בדשיל"מ, ובס"ס בגופו כתב [שם] דמהני אף דהוי ליה דשיל"מ, ומוכח דס"ס בגופו עדיף מס"ס ע"י מערובת, ולמה בלא נודעו ב' הספיקות ביחד כתב הרמ"א [שם סעיף ט] דלא הוי ס"ס, ובס"ס במערובת מהני אף דלא נודעו יחד, דבלא נודע, אפילו ספק אחד בגוף וספק אחד במערובת מהני, ובעל כרחך מיירי בנודעו כל חד בפ"ע ומהני ס"ס במערובת, עד כאן דבריו.

הנה דימה עניים נפרדים שאין להם דמיון זה לזה כלל, דבר שיש לו מתירין, זה תליא בגוף הדבר אם יש כאן שם איסור לומר עליו עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר, ולכך בס"ס ע"י מערובת כיון דבגוף האיסור ליכא ס"ס א"כ יש כאן שם איסור, לכך שייך לומר עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר, אבל בס"ס בגופו א"כ כיון דבגוף האיסור הוי ס"ס א"כ הוי כאן ספקי דאין כאן איסור כלל, ולא שייך לומר עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר כיון דאין כאן איסור כלל. אך לענין לא נולדו ב' הספיקות ביחד, שם באיתחזק איסורא תליא מילתא, לכך בשני הספיקות בגופו, אם לא נולדו יחד א"כ כיון דספק אחד נולד תחלה והוי לחומרא הוי איתחזק איסורא ולא מהני אח"כ ספק שני לגרפו לראשון כיון דבזה עצמו איתחזק איסורא תחלה ונחשב לודאי, אבל אם הוי ב' הספיקות במערובת, נהי דבמערובת הראשון איתחזק איסורא, בשני לא איתחזק איסורא, דהיה עד הנה היתר, וכיון דזה הוי גוף אחר מהני לגרפו לס"ס. גם מערובת הראשון, כמו דידעינן דיש כאן איסור הרי להיפך ידענו דיש כאן היתר ג"כ ואיתחזק היתרא ג"כ, א"כ לא שייך לומר דנעשו כולם כודאי איסור בספק הראשון, דהרי יש כאן גם היתר ודאי וא"כ הוי כולם רק ספק, לכך מצטרף עמו אח"כ עוד ספק שני. משא"כ בגופו, אם נעשה ספק הראשון כודאי הוי כולו איסור והוי כודאי איסור, שוב לא מהני אח"כ ספק השני לגרפו לס"ס לעורר הספק למפרע, וזה ברור ונכון.

ומה שהקשה דברי הרא"ש אהדדי מחולין דף ד' למס' ע"ז דף ל"ט, הנה בחולין אינו בראי"ש השייך לש"ס דף ד' רק השייך לש"ס דף מ' [ע"ב, סו"ס ט]. ולהיפוך, בע"ז דף ל"ט לא מצאתי שם רמז שיכתוב שמומר ע"מ לקלוף אח"כ, וכן בשילהי ע"ז חיפשתי ולא מצאתי כלל [עיין בדברי הרא"ש פ"ב דע"ז סי' לה], יודיעני מקומו האמת ואראה בעזה"י להשיבו. דברי ידידו וכו'.

מוגה עפ"י בת"י על יו"ד מהדורא ז

תשובה רלו

לסימן קט -

להרב מ"ו יחיאל מיכל מו"צ בק"ק סאדיגערא

הנה על דבר שאלתו וז"ל, עוד אבקש פני הדר"ג נ"י שיאיר עיני במה שאני נבוך זה כמה אודות השו"ב שלוקחים רגל אחת בטבת ושבט, ומנהגם להשליך אחד ולבשל העומרים, וכאשר יתוודע להם אח"כ טרפה באווזות אין עושין שאלה כלל על הכלים וכו'. ולי הדבר ממוה, דהא הטעם שנפל אחד מהם מהני הוא רק משום דאזיל החומר בדבר המשובח וחוזר הדבר לדין תורה שנתבטל ברוב, וא"כ לפי מ"ש הש"ך ביו"ד סי' ק"ט [ס"ק יב] שקודם שנודע המערובת אין לו ביטול מן התורה, ומה"ט כתב הגו"ב מהדו"ק סי' ל"ג דאם נמלא עם אחרים קודם שנודע המערובת נאסרו האחרים, א"כ גם כאן שנתבשלו קודם שנודעה המערובת נאסרה הקדרה וכלי סעודה וכו'.

והנה מה שזכר רו"מ בלשונו דבר משוב, זה אינו, דלאו בשביל דין דבר משוב הם משליכין אחד, דאם מדין דבר משוב הרי הוי בעינן שיהיה נופל מאליו ולא שיפילו אדם בידים, רק באמת רגליס של אווז שלא נחרכו עדיין מעורן אינן דבר משוב ובטלין ברוב כמ"ש ביו"ד סי' ק"א [ס"ג], רק כיון שמפורש ברמ"א סי' ק"ט [ס"א] ביבש ביבש שנתבטל ברוב יש להשליך אחד משליכין אחד לחומרא בעלמא. מיהו לו יהא כן, יפה העיר דלא שייך לומר יבש ביבש בטל ברוב כיון דהוי קודם שנודעה המערובת, ואחר שנודעה כבר נתבשלו.

אך ללמד זכות על מנהגם, נראה לי דהש"ך לא מיירי רק בנידון דשם, דקודם שנודע לא עלה על דעת אדם אולי יהיה בזה טרפה ולא עלה על דעתו הביטול, ומכ"ש דלא עשה מעשה לרמז הביטול, בזה בלי ידיעת אדם אינו בטל, אבל בזה דגם קודם ידיעת הטרפה עלה על דעתו שמא יהיה בהם טרפה ומכוין אם יהיה בהם טרפה שיתבטל ברוב, ולכך משליך אחד כדין יבש ביבש, וכיון דעלה בדעתו אם יהיה טרפה יתבטל הוי בזה כידיעה. ועיין סמך לזה במס' כריתות דף י"ח ע"ב ודף י"ט ע"א דאיכא תנאים דסברא להו דספק ידיעה מחלקת לחטאות כודאי ידיעה, א"כ נהי דהתם לא קיי"ל כן, כאן יש לומר כן לכו"ע דספק ידיעה מהני הביטול, דבשלמא התם דכתיב או הודע אליו חטאתו בעינן שידע גוף המעשה, לכך סברא לן דספק ידיעה אינו כידיעה, אבל כאן לא בעינן ידיעת המעשה, רק ידיעה שיתכוין לבטל, בזה כל שמכוין מכח ספק שיתבטל רגל הטרפה מהני להיות בטל, ובזה הוי ספק ידיעה ככל ידיעה. וגם יש לומר בזה, כיון דשכיח הוא להיות טרפה בכמה כשרות ומצוי הוא נחשב אפילו כודאי ידיעה ובטל. והנה ודאי יש שם ב' שחטים או ג', אם ממערבין הרגלים יחד ולא נודע באיזה חלק הוי רגל הטרפה אם אצל שחט זה או זה, א"כ הוי כעין ספק ספיקא, שמא כדעת הב"ח [הו"ד בש"ך שם] והסוברים דאף בלא נודע נתבטל, ואח"ל כדעת הש"ך דלמא הוי הטרפה אצל השני, והוי ספק ספיקא להקל. כן נראה לפענ"ד בעזה"י ללמד זכות על מנהגם. ידידו וכו'.

מוגה עפ"י כת"י על יו"ד מהדורא ז

תשובה רלז

להרב החריף מ"ו אשר בראנגשטין מו"צ דק"ק פילוורק הסמוך לק"ק קאמינץ

על דבר שאלתו בנדון הטשיינאק של חרס גלייזירט שנטלו בו מים רותחים מכלי ראשון, והיינו ששאבו בו מכלי ראשון ושהה קצת בכלי ראשון לצורך טייא בלילה, ונפל בר בתוכה ונמס החלב בתוכו, ולא היה ששים.

הנה היצב הורה לאסרו. ולא מיבעיא כשנמס הבר, רק אפילו היה שלם היה צריך ששים נגד כל הבר ובאין בו ששים טרפה. ומי שהורה להקל ולומר דחלב הוי לפגם, האומר כן ראוי לגזיפה, כי חס להזכיר לומר כן ושוס מורה הוראה אינו מורה כן. אפילו בהפסד מרובה חס להזכיר להורות כן, ומכ"ש במקום שאין הפסד מרובה.

ובנידון הלאקשין ברעהט שנפל עליו בר לוק, גמי יפה הורה שהוא טרפה וצריך הגעלה ואסור להשתמש בו אפילו לזון בתמידות. רק ליבון אין צריך, דאף בשהה קצת לא כתב הפמ"ג [שפ"ד סו"ס צב] בבירור דצריך ליבון, רק כתב דרך אפשר. ובאמת יש לומר אף דהוי ע"י אור, כיון דתמאה הוי לוגן די בהגעלה, דנהי דע"י אור לא אמרינן תמאה גבר [עיין ט"ז סי' צב ס"ק כה ומשב"ז שם], מ"מ די בהגעלה כה"ג. ויומר אין להאריך. דברי ידידו וכו'.

מוגה עפ"י כת"י על יו"ד מהדורא ז

תשובה רלח

לסימן קא

להרב מ"ו מיכל הובנר אב"ד דק"ק ניזניוב בקרייז סטאניסלוב

על דבר שאלתו בשו"ב ששחט ה' כבשים ובאחרונה מצא הסכין פגום מאוד, ואת האחרונה מכיר, והשאר אין אתו יודע איזה שחט בראשונה, אך זאת אומר בבירור שבין שחיטת ד' כבשים בדק ב' פעמים הסכין ונמצא יפה, וזאת יודע בבירור שאחר שחיטת ג' כבשים היה פעם הראשון, וא"כ שלשה כבשים נשחטו כהוגן. והנה רו"מ השיב בזה להיתר, גם לא ציוה להטריף אחד מהם, ושאל אותי להוות דעתי בזה.

הנה יפה הורה להיתר בזה. והנה מ"ש רו"מ מטעם ס"ס, שמא אינה טרפה ואח"ל טרפה שמא אינה ראויה להתכבד כדעת המחבר בסי' ק"א [ס"ג], הנה לא הוי צריך לזה כי אפילו היש חולקין בסי' ק"א וסברא להו דבכשר שלם אינו בטל, היינו רק כשכבר הופשט עורו ואין קולא רק מצד שהוא שלם, בזה יש חולקין, אבל אם הוא בעורו ודאי בטל לכו"ע ובזה ליתא מאן דפליג. וא"כ בנידון דידיה כבר היה התערובת בעודן בעורן ובזה ודאי בטלו ברוב. וגם דבר שבמנין לא הוי כמ"ש הש"ך שם בס"ק ז'.

ומה שלא ציוה להטריף אחד, יפה עשה, כיון שלא הוי רק ספק טרפה, והרי רב חסדא בש"ס [חולין י,א] מכשיר לגמרי, לכך נהי דאמן קיי"ל [שם י,ב] כרב הונא, מ"מ אם נתבטל ברוב אין צריך להשליך אחד. מיהו מה שלא הזהיר שלא לבשלם יחד, זה לא יפה עשה, דכל דאיכא לברורי לא סמכינן ארובא, ולכך אם מבשלין כל אחד בפ"ע יכול לומר האי דהימרא, אבל אם בישלן יחד הוי כאן ודאי ספק איסור, לכך בזה אין לחלק בין ודאי איסור לספק איסור, וזה ברור.

ב מה שהקשה על המג"א באו"ח סי' ק"י [ס"ק יד] שכתב דהחזיק בדרך הוי חוץ לעיבורה של עיר, והקשה מפירוש רש"י עירובין דף נ"ב [ע"א ד"ה ורב יוסף] שכתב דהחזיק בדרך הוי אפילו פסיעה אחת וכו'. הנה דימה עניינים נפרדים, דהחזיק בדרך דעירובין או דפסחים [פב,א] זה אינו תלוי דוקא בדרך, לו יהא דהוי עיר ושוב נמי הוי כן, והתם רק בכוונה תליא מילתא אם היה דעתו ללכת שמה, רק בתחשבה אין די רק צריך להיות גם במעשה כן, ולכך כל שהתחיל ליכנס אפילו פסיעה אחת די, וכן בפסחים.

(20)

ספר מקור חיים - רבינו יצחק מליסא ז"ל

שכבר פעלו בה המים שמחרכה ע"כ בלעה מן המים ומלא שנתערב הבלוע במים דהא כלא מחרכה בלא"ה אין איסור משא"כ במלינב דבר ידוע שאם החטה קשה אין במליגה שמכיסין ומוליאין המרגולת כח לרכך החטה אלא שהיתה מחרכה כבר מן המרגול' כמו שפירש ובכה"ג בפל' חטה שנחרכה' בלונו י"ל דלא חייסינן כלל שפלטה מאחר דלא חזיק, שפעלו בה המים כלום ולפ"ז בשריית המרגולים אין להחמיר בלונו שריכוך החטה אינו מן המים ואולין במרגולת א"כ אינו אוסר בלונו (ויתבאר לקמן סי' תס"ז בס"ד):

ה **ויש** מולקים. והא דלעיל בס"ב דבטל ע"פ היינו לאוכלו ע"פ ת"ל ולפמ"ש בסק"ז דעיקר אינו חוזר וניעור יש לומר דאיירי בעיקר

ד אם נתערב החמץ קודם פסח ונתבטל בס' ה אינו (י) חוזר וניעור בפסח לאסור במשהו ה ויש חולקים: הג"ה ט ומותרין בסברת הראשונה ט בכל המרגולות שהוא לה (יא) בלא ס"ק ז: (י) חוזר וניעור. ול"ד לחמץ דלעיל סעיף ג' דאם חמצו בפסח דאסור דאם החמיר הוא בעין. והפר"מ כתב מעשה שנמצא ממן בכל שרבו לאוכו מעור לאסורות מהחמור ויתבטל בס' תל"א סעיף י"ב: (יא) בלא. וקמא בקמא מיקרי לה בלא * ואפילו לא מודע התערובות עד הפסח וע"כ ס"ק ח'. ולענין לי מותר לכתחלה

ביאורים

בכלי שני אף דבשאר איסורין מתירין הוא כיון דהרבה פוסקים אסרי בכ"ש אף בשאר איסורין הם לדעתם בחמץ משום חומרא דחמץ וכ"כ בש"ך בי"ד סי' ק"ה ס"ק ס'. והטו"ז אוסר בכ"ש אף בשאר איסורין אלא במקום הפ"מ לכן אסור בחמץ אפילו במקום הפ"מ כמ"ש הטו"ז בס"ק ר' לענין ריחא. ואף דהטו"ז כתב בסי' ק"ה דכ"ש אינו מפליגו ומבליע כאחד הוא דהטעם שנפלע ע"י כ"ש אין בו כח ליתן טעם גמור בתחיכה אחרת ע"י כ"ש ובחמץ אסור דטעם כל בהוא מיהו איכא דהא פלט ובלע *והנה הטו"ז כתב דאפילו מונח בלא רוטב אסור בכלי שני ובפרט בדבר גוש. אמנם זה דוקא כשהחטה נמלא על הטרגולת אז שנופל דבר לתוך כ"ש אבל מרגולת רותחת בהונח על חטה לונח וכן עירוי אינו אוסר רק כ"ק דמהתחלה אינו יכול לבלוע רק כדי קליפה ואפילו הוא דבר גוש דאפילו כלי ראשון אינו יכול לבלוע מתחלה לונו כדמוכח מסי' ל"ג בעי' ז' בהג"ה גבי אם נשפך אף דכ"ר אינו מתקרר מתחלה ולעולם דין כ"ר יש לו אפי' הוסר מהאש והועמד על מקום קר מ"מ אם נפל דבר לתוכו אוסר ומתחלה בלונו אינו בולע רק כדי קליפה. ובמי' לי"ד סי' ל"א בהרכתי ע"ש. ועמ"א סי' תס"ז ס"ק ל"ג. ומ"ש הטו"ז דאם סיתו עלי מחיכת בשר רותח דיש להחמיר. היינו כדי קליפה. ואם נתבטל בלא קליפה עפ"י תס"ז בטו"ז ס"ק ל"ג ובמ"ש שם. * ולידון קושית הטו"ז לענין לונו כתבתי בספרי מוות דעת סי' ל"א באריכות. וכאן אקלר דלונו בעי הדחה בדבר שאר איסורין כתב הרשב"א בתש"א דף קכ"ב דליכא אלא מעשו אינו אוסר בשאר איסורין ולפ"ז בחמץ דאוסר במבשו אוסר בשא"א בהדחה וכן דבר שאפשר בהדחה ולא הדיחו ונתבטל כך אסור דבלע המעשו שע"פ לתוכו ובכה"ג מיירי בסי' תס"ז אבל לונו דאפשר בהדחה לא יצא מהכלל הטבואר בסעיף א' דכל שבשאר איסורין לא בעינן רק קליפה אף בחמץ כן מב"ש בלונו דלא בעי רק הדחה. ועוד דמוכח מהש"ס דבלונו אפילו מעשו לא בלע דהא בדבר שדרכו בהדחה מותר לכתחלה בלונו ואין מבטלין איסור מעשו לכתחלה. ועוד לאי' מע"ז דף ע"ו דמשני לא במעשו וקתני החם דנפל ע"ג מעבים ידיחם אף דחמרא חדחא בשיכרי במבשו אלמא דלונו אפילו מעשו לא בלע רק במבוקעות אסור דסוי כלים בי' פילי. וכן דבר רך כגון פת או חטין שנפלו לאיסור לונו. לונו אסור כיון בשעוהה דבדבר רך נכנס הלונו מעבר אל עבר כמ"ש הר"ן בע"ז בנפל יין על חטין ע"ש דכשעוהה נאסרו ועשה שמתירין בלונו בדבר שא"א בהדחה דסברי דהדחה אינו רק חומרא בעלמא כל"ל ברוח ויש ע"ש במג"א וכל"ל שבא להפליגו עשה הבלוע מכלי אין אוסר בלונו ועוד כ"ל דמ"ש המרדכי לאסור בלונו היינו משום דאיש בי' פילי וכו' עד לקושתם לפתחלה ואח"כ ל"ל ומיהו במרדכי שם משמ' דמעשה עירוי וכו' עד ולפמ"ש לק"מ והוא פיסקא בהוא ענין בפ"ע שחולק על הרמ"א דאוסר מעשה עירוי אחר"כ ל"ל ולכן כ"ל דאם נשפך מכ"ש וכו' (והובא בהגהות): ה **אינו** חוזר וניעור. עפר"מ במה שסתר הרלי' שהביא הר"ן בחשובה סי' ס"ד לסתיר מהאי דאמר גמלים ואמר רחלים דאף שנתערב היתר בהיתר נתבטל ומותר אח"כ לענותו עם פשתן אף דאמר בפשתן אין לו ביטול מ"מ היין שנתערב קודם הותר ואין חוזר וניעור לאסור עכ"ד. וסתר הפר"מ דאיתא התם דאמר אסור לעולם לפשתן ושייך בו ביטול משא"כ בחמץ קודם פסח דהוי היתר בהיתר לא שייך ביטול ולזה פוסק דחוזר וניעור ואם נתערב אחר שעה ו' ליך לאוכלו קודם פסח דוקא. ותמוהין דבריו מאוד דהא אחר שעה ו' הא אסור מדאורייתא' והרי הוא תערובות של איסור בהיתר ושייך ביטול והר"ן בחשובה כ"ז וכ"ע אזיל לשיטתי' דס"ל דאחר שם בטשבו כמבואר בכ"י בטור. והנה דברי הר"ן ג"כ תמוהין כי מאי דאי' מביא מאמר גמלים ואמר רחלים אף דאמר אינו בטל בפשתן מ"מ בשנתערב מקודם בגמר גמלים אינו חוזר וניעור ומזה מביא לאי' דגם בפשתן אין חוזר וניעור. ולכאורה לאו לאי' הוא דהא דאמר אינו בטל בפשתן כתבו התוס' והפוסקים בי"ד סי' ל"ע דיין דע"י תערובתן נאסר כך אסור המרובה כמו המועט ואין כאן רק חתיכה א' של איסור וא"כ בנים כאן דבר אחר דהיינו אמר גמלים לבטל הלמר רחלים מה"ת לא יתבטל דאמרי' אלא אמר גמלים ומבטל לי' ואין לאו סומכין כלל על הביטול של קודם לזה רק בשעה שמתחיל האיסור דהיינו בשעת עוי' אחי אמר גמלים ומבטל לי' משא"כ בחמץ אפשר לומר דהביטול שהוא קודם פסח כיון דעדיין היתר הוא לא חשיב ביטול ובפסח מתחיל הביטול ואז הוי בשעה ולייחב דעת הר"ן וגם לבאר המחלוקת בחוזר וניעור. והחילוק בנין לא ויבש. וגם עשה החילוק שמחלק הא"א דבלא חוזר לקיימו אף לאחר דס"ל חוזר וניעור ובישב אסור לקיימו. ולאלה דעיקר המחלוקת בהא דחוזר וניעור חלית בפלוגתא הטבואר בי"ד סי' ל"ע באיסור שנפל לתיתר ונתבטל ואח"כ ניתוסף עליו איסור דאחר דס"ל אחר דחוזר וניעור מעשה דאמרינן איסורא כאחר דאיתא דמי כמבואר בבכורות כ"ב ס"ב בחמץ בפסח כיון דאיסור כאחר דאיתא דמי בשמגיע פסח חוזר וניעור ואוסר בשעה ואחר דס"ל אחר דאינו חוזר וניעור דאיסור כאחר דאיתא דמי ואפילו ניתוסף איסור אחר חוזר וניעור בפסח. אך הר"ן מביא לאי' בלא אחלק לומר דדוקא אחר כיון שאיסור היה בשעה שנתערב שייך לומר שנתבטל ואזיל שם איסור מיני' משא"כ אינו חוזר וניעור משא"כ הכא דבשעה שנתערב הוי היתר לא שייך לומר שכבר נאסר האיסור כיון דעדיין לא חל האיסור דבעינן דוקא שנאסר האיסור. תדע דהא בעינן שם סי' ל"ע ידיעה בכדי שיתודע שנאסר האיסור ונדבר שכולו היתר הוי לא הוה איסור בידיעתו לזה מבי' לאי' מלמר גמלי' ולמר לאי' שרבאי' לעוותן בפשתן והא לאמר ופשתן הן רוב נגד הלמר גמלי' שהלמר ופשתן הן איסור אחד ומבטלין לאמר גמלים שהוא מיעוט נגדן והוספת פשתן הוי כיתוסף איסור אלא ע"כ שהלמר רחלים נתבטל קודם שנתחבר אל הפשתן אלמא דבהיתר ג"כ שייך ביטול ואמרי' איסור כמאן דאיתא דמי וא"א לומר דחוזר וניעור. והרמ"א שהכריע דדוקא ביבש חוזר וניעור אבל לא בלח דהכ"מ ספ"א מהל' מאכלות העומאה כתב דדוקא ביבש שייך לומר איסורא כמאן דאיתא דמי ולא בלח כיון שבטל אש"ס ביבש דשייך לומר כמאן דאיתא דמי חוזר וניעור משא"כ בלח. ומאן דס"ל דאפי' בלח חוזר וניעור אף דלא שייך לומר בלח איסורא כמאן דאיתא דמי אפילו ניתוסף איסור אחר דס"ל דעשה אחר דבר שיש לו מתירין הוא מקום דבר שנתבטלו באיסור ע"י ביטול תתבטלו בהיתר שלא ע"י ביטול וכמו שלא לו לאמר דבשיל"מ על ביטול דהשתא כן לא לו לאמר דבשיל"מ על ביטול דמשיקרא כיון דאפשר לתבטל אם נתערב קמח חטין בקמח שעורין ואח"כ נדר אחד מקמח חטין לא יכי' בטל דבשיל"מ כיון שנתערב קודם שנדר ודאי לא וכן מוכח בכמה דוכתי. והשתא א"ש מ"ש הרמ"א דביבש ביבש אסור לקיימו אף דלענין בל יראה דליתא בי' כלא לכ"ע אינו חוזר וניעור ועוד דלענין בל יראה אינו דשיל"מ ולא שייך הטעם שנתבאר לעיל דמש"ס כתב הרמ"א דבלא בלא עוחר לקיימו. מ"מ כיון דלענין אכילה אסור לאכלו בשם אחת רק בזה אחר זה מטעם דאוכל לומר על כל חד דהתירא הוא וא"כ לענין שבי' בביתו דדמי נאכלו ביחד מש"ה אסור' להרשב"א והרמ"ם מותר ובסי' תמ"ב דמתיר הרמ"א במין במינו להבהות מיירי בלא בלא וכגון קמח בקמח כל"ל: ט **בכל**

תערובות

דאיתא דמי . ודברי הרמב"ם באמת ממוסים דבגמרא הכיא זה בקושיא והכ"מ מסכן נפשו' לישב דברי הרמב"ם ואיך יתכן הקושי' דקשה ממנו ואפי' בגוף הסוגיא לא איין בה דהא כל הסוגיא קאי על איר באין רובו מים והוסיף בהם מים אמרינן חוזר ויעור הרי עיקר הסוגיא אומר בלא חוזר ויעור ועוד דברי הרמב"ם פסק באפר כשר מהתרב באפר מקלה שמעמאה במשא בפע"ו מפרש ואמן קיי"ל בקמא אינו חוזר ויעור ומה בין אפר לקמח הא למדת שאין עשה זה כלום ולישב דעת הרמב"ם נראה יותר דהרמב"ם ס"ל דלמסקנא דמסיק משום דחזי אגב אמי' דאל"כ הוה הרוחה מעיקרא א"כ אהני ביעול ברוב לבטל הראויות שאגב אמה וה"ל כמו הרוחה מעיקרא ע"ש הסוגיא ובה"ד לא אסיק אדעתיה להלן בין הרוחה מעיקרא או שהתחילה ראויה לגר ע"ש הסוגיא לכן מסיק בקושיא ולמסקנא לא קשיא ועוד דלעניין אכילה לא אמרינן כלל כמאן דאיתא דמי דאל"כ לא משכחת ביעול ואעמ"ל דאמר באכילה מעילא לא שייך בל ירלה ובאמת לא מלאתי עשה נכון להלך בין לא ליבא :

אמנם מעיקרא דדינא ספר"ח חוכך לסמיר לומר חוזר ויעור בכל גווני ובאמת י"ל שדבר מוכרח הוא דבלא אינו חוזר ויעור למאי דקיי"ל עי"ל אסור בפסח וגם לדברי הרמב"ם דחמץ לא נקרא ל"ע בר ל"ע דשמו עליו ופוסקים דס"ל חוזר ויעור משמע אפי' בעמו כמ"ש ספר"ח בסק"ד מתשובת ר' נערונאי וא"כ לא משכחת לה הגעלה כלל שהרי חוזר ובולע ממי הגעלה כיון דבחמץ לא הוה ל"ע בר ל"ע דשמו עליו ועכ"ל ג"כ אסור ומזה נקטינן דבלא בלא אינו חוזר ויעור . ומ"מ בעיקר הדין לומר חוזר ויעור בעל אני ולא אדע לדבר דבר שהראתונים לא הכריעו בו ומאחר שמפורש במשנה בפ"ב דערלה מעלה את הערלה וכו' ודין ערלה דנעילה במאתים הוא מוסכם בלין חולק ואעפ"כ אמרינן דערלה מעלה את הערלה עיין י"ד ס"ס ל"ע ועכ"פ עד שאיש לכ"ע לא אמרינן חוזר ויעור ואשכחינן הכאה ערלה שנתבטלה להיתר גמור במלערף לבטל הכאה ועוד וא"כ מל"ל להחמיר עפי' במשנו דחמץ דלר' יוחנן ס"ל חמץ בל"ע בשאר איסורין ומל"ל להחמיר במשנו דהתם שהוא ג"כ מדרבנן יותר מערלה דלא אמרינן בה חוזר ויעור וא"כ כלאה עיקר דאפי' ביבש אין לומר חוזר ויעור אך כיון דכמה גאונים ס"ל חוזר ויעור מי יחלוק עליהם עכ"פ אין להחמיר יותר על המנהג . וגם ראיה מלמר גמלים ולמר רחלים שערפן מוכח אפי' ברובא למר גמלים אף דודאי ממנו של למר רחלים ניכר ומרגש ג"כ ואפ"ה אינו חוזר ויעור כ"ש תערובת יבש בים שאים כנגדו שאין משם נתיבת עשה כלל ואף דים לדחות קלא דלמר גמלים ולמר רחלים שהי שמות הם ומקרי שני מינין ובעלים וסכל נקרא למר גמלים משא"כ ממן ומלה לאו שני שמות הם ושוין ממש ואין שייך בהו ביעול מ"מ לא דייקינן כולה שאי לאסמיר עכ"פ חילוק זה בין לא ליבא לא ידעתי לו עיקר בראשונים . ועוד דבלא איכא חומרא עפי דמין בשאינו מינו בלא שייך ביש עשה בעיקר דאורייתא וביבש אפי' בשאינו מינו לממ"ש בש"ך י"ד סי' ק"ע ליכא משמע רק שאם יבשלם יאן עשה וא"כ לא בלח חמור יותר מיבש ביבש עמ"ש בחדושי לי"ד סק"ע וא"כ לא מלינו עשה ברור למהגנו ולעשור אוהו כשל תורה ועוד דביבש ביבש י"א ס"ל דאפי' בפסח בעל בדלקמן סעיף ע' עמ"ש שם וא"כ הימא איך נחמיר עפי ביבש מבלא לעניין חוזר ויעור כיון די"א שבטל לגמרי בפרש באיסור משנו עמ"ש בסמוך :

ומידו בדבר יבש כו' . וכתב מג"א תע"ג דלא בלא מוחר לקיימו לכ"ע יבש ביבש אסור לקיימו דהחמץ בביתו ולהרא"ש דס"ל דנעשה היתר גמור ומותר לבשלו ביחד א"כ ס"ל מותר לקיימו דנעשה היתר גמור ולא שבתי דבריו דאם עניו זה לדברי הרא"ש דכיון דס"ל חוזר ויעור הוה כאילו נתערב בפסח ואסור לקיימו לדידן דהיינו לערוך מיהו י"ל דכיון דיש פוסקים ס"ל דאינו חוזר ויעור ומותר לאכלו אפשר לסמוך עליהם לעניין שהיה בביתו וא"כ אפי' להפוסקים דס"ל ביבש ביבש לא שרי לאוכלו רק בזה אחר זה או לבני בני אדם מ"מ כיון דברי הראשונים לא שייך לאסור בשאים אם לא מעשה חוזר ויעור ולקמן סי' תס"ו בא"ח סק"ח משמע דמותר לשאתו עכ"פ ביש שאים נגדו :

יא **דהרוישינן** שמא שאחרו בו פרורין . כ"כ בד"מ על מ"ש בתשובת הרשב"א שכתבה בב"י על ה' שמלה בכלי מלא יין חטה ומתן בחביות אחרות שהיה חמרות מ"מ והשיב הרשב"א הגאונים כולם אחרוהו בחביה . וכתב בד"מ הטעם דחיישינן לפרורין ולפשב"ד לא נראה כן דאין שייך לומר הגאונים כולם כו' וכי היה מעשה זו בימי הגאונים אלא פשוט כונת הרשב"א דלשיטתיה אזיל שכתב בשם הגאונים שפרורין חוזר ויעור כמ"ש בסימן ל"ג בתריבות בשם הגאונים ומיירי שנכנסה החביה מעת לעת אז דס"ל לאסור בלוגן א"כ משמע דלא חייש לפרורין . וא"כ נראה לדידן עכ"פ יש להחיר בסימן . וא"כ מ"ש הרשב"א לאסור גם כל חביות שאתן בתוך בשם אלו

יזן

נכתחלה להרבות קודם פסח לבטלו יתבאר בס"ם : (יב) בדבר יבש . ואסור לקיימו בפסח. מ"א : (יג) אסור. לשתותו אבל מותר להשקותו דבר במותר להשקות מותר ליהנות . מ"י . ואין להחיר ע"י סיגון . מ"ז ולא כמ"א. ואם נקח מתוחו יין ויערב עם שאר יין כולן אסורין . מ"א : (יד) מותר לאכלם בפסח . * ומ"מ צריך להדיחם מהמלח רק שמחיר להדיח אפילו בפסח ומ"ב ס"ק י"א : (טו) בכלי חמץ . ודוקא בפסח אבל קודם פסח

(ח"ה סי' קי"ד) י ומיהו (יב) י בדבר יבש שנתערב אי שיש לחוש לתערובות כגוף פסח שנפל ליין אע"פ שנתבטל (יג) אסור בפסח יא דהיינו שמא שאחרו בו פירורין ומתנין פעם בפסח (ב"י ב' ח' הרשב"א)

ה בשר יבש וגבינה ודגים **יא** שנטלחו קודם הפסח ולא נזהרו בהם (יד) מותר לאכלם בפסח ומיהו דגים מלוחים השרויים במי' בפסח(טו)בכלי חמץ יש להחמיר ליזהר מהם מפני שהם בולעים בפסח מפליטת הכלים וחמץ בפסח במשהו : ויש

ביאורים

← תערובות שהוא לא בלא *[ונסתפקתי אם לא נוד' התערובות על חוך בפסח אם חוזר ויעור . דהא עיקר פלפול של הר"ן והפר"ח הוא לי חמץ קודם פסח דמי לאיסור ואיסור אי לאיתר בהיתר וכיון דאפילו באיסור והיתר אם לא נודע התערובות עד שיאוסף חוזר ויעור עכ"ל ר"ד סי' ע"ט סעי' כ"א . אמנם נראה כיון דגם שם הרבה פוסקים סוברים דאפי' בלא ידיעה אינו חוזר ויעור וגם האו"ה כלל ז' דין ג' כתב דבכיר שאינן מתבטלין (אם לא נודע) [א"ל נולד] האיסור עד אחר התערובות מתבטל וא"כ ה"נ בחמץ בפסח . אך לפ"ז אם נתערב אחר שם דאז שחמץ בבר נעשה איסור ולא נודע עד הפסח לא שייך עשה האו"ה . אך מ"מ יש לסמוך אהנך פוסקי' דסברי דלא בעינן ידיעה **בדבר** יבש. ומ"א ס"ק י"א מוחר לבטלו עד שיהיה אינו קודם פסח וכו' . אף דהוא מסיק לקמן דאסור לבטל איסור קודם פסח לאכלו בפסח מ"מ הכא דבבר נתבטל רק שעשה כן כדי שלא יהי' חוזר ויעור מוחר :

יא שנטלחו קודם פסח. ומ"א ס"ק מ"ו בעשה דאף אח"ל שבלעו קלת חמץ נתבטלו קודם פסח עכ"ל . משמע דאפי' לא מזר לחתוך המלח בסכין חדש מוחר . וכן בשו"ת חוט השני מתיר בבשר שנתן עליו שומין שנחתכו בסכין חמץ מה"ע דשומין לא נעשו כגולה ק"פ וגם הסכין ודאי איכא ס' בבשר. ואמנה לי דהא המלח והשומין שנחתכו בסכין חמץ נעשה כולו חמץ כדלקמן סעי' ח' גבי זיתים ומלח ושומ' חריפים ובמליחה עיקר דינו בקליפה ובקליפה ודאי ליכא ס' אף נגד הסכין וא"כ אפי' הדחה ק"פ שמתיר בהג"ה קשה דהא בעי קליפה * ונראה דמעשה בליעת החמץ של הסכין שיש במלח והשומים לא נאסר הבשר דחמץ כחוש הוא ואין עשה הבלוע יוצא מחתיכה בלא רוטב ובבליע בקליפין וגם לא אמרינן פיטום בבלוע ואף דוחקין להחמיר בכה"ג במליחה בסי' תס"ו ובמ"א לעיל ס"ק ב' מ"מ כאן דליכא רק חשש בעלמא מותר ואף דהמלח נמס למים מ"מ אף בדבר לח אינו יוצא עשה הבלוע כמ"ש בי"ד [במו"ד סי' ק"ה ס"ק י"ג] ע"ש . ולפ"ז אף לדעת המחבר דמתיר מ"מ צריך להדיחם מהמלח רק שמתיר אף להדיחם בפסח . וכתב"א מצריך דוקא הדחה קודם פסח . ואח"כ *אלחי בס' פרי מגדים שכתב ג"כ הבנה זו דאין מוציא עשה הבלוע מהמלח . והגאוני . ואין חשש רק שמא סי' במקום אחד פירור בעין ואסר המקום ההוא וגזה אמרינן פיר כיון דאין המקום ההוא ידוע מתבטל ק"פ . ומ"ש הט"ז בס"ק ע' עשה לתתר הבשר מעוש דדרכו בהדחה . אף דבשיגן הדחה קודם פסח דוקא לדעת הרב בהג"ה נראה דזה הוא רק חומרא בעלמא ומדינא שני אפי' בהדחה בפסח ומה"ה מוחר בבשר דדרכו בהדחה ובשעת הדחה שתיר אפי' בדגים לחדיח בתוך הפסח . ומ"ש הא"ר בכתוב ביר דאין אסור מה שלמעלה מהעשה דבכתוב אינו מוציל למה שלמעלה אף דהחיחת המליחה מועיל שם למעלה ובולע ומחלק הבשר שבתוך הליר מ"מ כיון דחמץ כחוש הוא לא

מעשה חוזר ויעור ולקמן סי' תס"ו בא"ח סק"ח משמע דמותר לשאתו עכ"פ ביש שאים נגדו :

יא **דהרוישינן** שמא שאחרו בו פרורין . כ"כ בד"מ על מ"ש בתשובת הרשב"א שכתבה בב"י על ה' שמלה בכלי מלא יין חטה ומתן בחביות אחרות שהיה חמרות מ"מ והשיב הרשב"א הגאונים כולם אחרוהו בחביה . וכתב בד"מ הטעם דחיישינן לפרורין ולפשב"ד לא נראה כן דאין שייך לומר הגאונים כולם כו' וכי היה מעשה זו בימי הגאונים אלא פשוט כונת הרשב"א דלשיטתיה אזיל שכתב בשם הגאונים שפרורין חוזר ויעור כמ"ש בסימן ל"ג בתריבות בשם הגאונים ומיירי שנכנסה החביה מעת לעת אז דס"ל לאסור בלוגן א"כ משמע דלא חייש לפרורין . וא"כ נראה לדידן עכ"פ יש להחיר בסימן . וא"כ מ"ש הרשב"א לאסור גם כל חביות שאתן בתוך בשם אלו

יזן

אולינן בספיקו לחומרא אבל באו"ה האריך כתב דאף בשאינו מינו אינו [יח] אלא דרבנן ולכן אולינן בספיקא לקולא:
ה והיכי דנתבשל אחד בב' יבש ביבש [יג] כתב הרמב"ם פי"ז מהל"א והרא"ש פ"ה והטור סי' ק"ט דמותר אדם
א' לאכלן כלם ביחד אע"פ שאוכל ודאי האיסור [יג] וכן מותר לאכול אחת אחת עכ"ל וכן דעת הסמ"ק [יד] אמנם
הרשב"א מצריך לאכלן אחת אחת והסמ"ג כתב דיש להחמיר שלא לאכלן אדם אחד וכ"כ הרוקח פנ"ה וכתב
באו"ה להחמיר כדברי החו' אמנם כ' [טו] דהמיקל לאכלן ביחד לא הפסיד:
ו והיכי דאיסור הוא אסור בהנאה ונתבטל ברוב היתר יבש ביבש כתב הרא"ש בפ"ב דעבודה זרה דישראל הכל שרי
בהנאה וצריך להשליך א' מהם [טו] וריב"ם אוסר הכל בהנאה ומסקנת הרא"ש דהכל שרי אף באכילה וכ"כ הטו"ד
סי' ק"ט ובאו"ח סי' תמ"ז ובאו"ה כלל כ"ג דבכל איסורי הנאה אנו נוהגין כרש"י מלבד חמץ בפסח דנוהגין בו כדברי
הריב"ם וכ"פ המרדכי ריש פסחים לענין חמץ כדברי הריב"ם:

ואם

מנחת יעקב

ומאינו מינו בטל ברובא בעלמא ומבואר לקמן כלל מ"ה דין מ'
ומ"ל כלל כ' סי"ק מ"ז ומ"ש הב"כ שם לרמ"ה מדברי הג"ה ש"ד
בשם מ"ז אין לרמ"ה דמ"ז חולק לענינו דמיקל באיסור דרבנן ופסק
דלא בלה מין במינו בטל ברובא בעלמא ומה"ש הרב בשמו לעי'
כלל כ' דין ט' אבל אנן לא קי"ל כוותיה מבואר לעיל ובלא
חולין בשעורי דרבנן (כדאיתא בפנ"ה דף י"מ) וגם יש מה
נוסחאות בדברי הג"ה ש"ד בשם מ"ז מבואר במ"ש דרב"ש וגם
הג"ה ש"ד בעצמו כתב דל"ע נדול בא"ז לכן אין להקל עד פסק
הרב בש"ע: [יח] אבל דרבנן. וכן הסלה הב"כ בסי' ק"ט ס"ק י'
להלכה וכן דעת הרב במבואר בסימני' ושיטו ביבש אבל לא בלה
מין בשאינו מינו צריך ס' מדאורייתא לפי מה דקי"ל. עוד בעיקר
דאורייתא ומבואר לקמן כלל פ"ה: [יב] כתב הרמב"ם. יעוש
ולא מצאתי בדברי הרמב"ם מזה כלום. ואולהא הא הרמב"ם
אומר מדרבנן בנתבטל חד בתרי אבל לשני בני אדם ובמ"ש לעיל
ס"ק ב' הנה בודאי הדבר הנתבטל דעת הרמב"ם פ"ז מהמ"א
דין ט"ו אאין צריך להיות ס' מהן ובדברי הרא"ש פנ"ה אבל לענין
זה ש"ש להתיר לאדם אחד אפשר דמודה (ומה"ש מהרל"ו עלמו
בהג"ה ש"ד בס"ג ומהרל"ו בהג"ה סיים ג"כ דיש לסמוך אהרמב"ם
ומ"ג ול"ע ואפשר דמ"ש בפל בהנהות ולריך לעיון מהרי"ם במקום
הרמב"ם דהוא מהרי"ם מרוטנבר"ג שסובר דעה זו כמעתיק בשמו
ג"כ בתשובת הרשב"א סי' תקל"ד ואתה זה נמשך דברי הרב שבעתיק
כן בשם הרמב"ם ול"ע): [יג] וכן מותר לאכול אחת אחת. ולא
מלריכין לאכול שניה כדלקמן בדבר תשוב: [יד] אחמיר הרשב"א
מלריך לאכלן אחת אחת. מעשה דעל כל אחת ואחת שאוכל אחרי
זה הוא האיסור כל זה מבואר באורך בתי"ם אחרון דף ק"ז ע"ב
דלא אכלם אחר הלא אחת כמ"ש הרשב"ם סי' ק"ט סק"ג:
[טו] המיקל לאכלם יחד לא הפסיד. אין זה מדברי הראש עלמו
רק מהגהות שבשלו ספר מ"ה וכן הא"כ בהג"ה ש"ד בשם מהרל"ו
ובש"ע סי' ק"ט ס"ה בהג"ה פסק הרב דלכתחלה יש לסוג שלא
לאכלו אדם אחד: [טו] וריב"ם אוסר הכל בהנאה. וכתב כ"ז בא"ח
סי' תמ"ז ול"ל ובראה שעשמו מפני שהוא דבר שיש לו מתירין
ומפני כך אפי' יבש. ביבש לא בטיל אפי' באלף או מקום דשכר
שלא התירו. יבש ביבש חד בתרי אלא באיסורי מותרי' עשה
באיסורי' שהתירו בהם. יותר מזמנו עשה אין הפרש בין יבש
לנלל וכמ"ש המרדכי פ' כל שעה והרשב"א בתי"ת. עכ"ל והרב אף
שפסק לקמן כלל ע"ד דתמן בפסח לא מקרי דבר שיל"מ מ"מ פסק
הכא כאן לדברי הרי"ף מעשה שי שבתב הב"י בשם המרדכי
מ"ה וכן הוא דעת. הבית יוסף בשולחן ערוך בחומת חיים בס"
מ"ז סעיף ב' דפסק דתמן שנתערב משש שנות ומעלה דינו
בשאר איסורים. מ"ב ע"ב ל"ל דסל"ל דתמן לא מקרי דבר שיל"מ
דאלי"ב אפי' בבינ לא בטיל כיון דיש לו מתירין וא"כ אף שפסק שם
בבשלו ס' דעה לחשונה לפסק הלכה דתמן בפסח יבש ביבש לא
בטיל אלא על כרחך ל"ל דהיינו מעשה שי שבתב הב"י שם כיון
דתמן במשנו וכ"כ הלבוש שם בא"ח סעיף ט' מעשה שי הב"י.
וכן מבואר בש"ב בסי' ק"ב סק"ב דבטיל בשאר איסורים היינו אלא
במינו דאלא אמרינן בשאר איסורים דשיל"מ אלא במינו וכ"ס יש
מדחוק שם מאוד לפרש דברי הב"י בא"ח בדרך זה וודאי ולא
ידענו מי דוחקו לכל זה דהא מעשות הב"ע שם בא"ח שפסק
בשאר דתמן משש שנות ומעלה בטל משעה ומעלה בטל בטל מינו בין במינו בין אלא
במינו אי"כ מוכח דסובר דתמן לא מיקרי דשיל"מ ואי"כ אין לפשט
לומר דשני הדעות שהביא שם בש"ע שני' ע' לענין יבש ביבש
מתולקים בזה דא"כ אין יפתח הב"י שם כדעת דלשונה דלא
בטיל נס בנה"כ סי' ל"ב בס"ק ע"ז בהשגותיו על הע"ז דרך דרך
זה ופי' כן הגאון הלבוש דהא דיבש ביבש לא בטיל ולא מעשה
דבר שיל"מ ושיין שם דבריו באחוק העלה מזה כמה דיוקים שיעש
ע"ש. אבל באמת כל זה אינו דעיקר הטעם הפסו האחרונים לפסק
הלכה הא דיבש ביבש תמן בפסח לא בטיל היינו מעשה דתמן
במשנו (הנה גם בעערת לבי סי' ל"ח בהב"ב בסי' ק"ט ס"ק י'
הרב בשמו) ובראה שהוא חולל לשנות שבתב שם בהלא לבי בלא לא בלא
מין בשאינו מינו לריך ס' מדאורייתא לפי מה דקי"ל. עוד בעיקר
דאורייתא ומבואר לקמן כלל פ"ה: [יב] כתב הרמב"ם. יעוש
בלאחת מעמה כזה מקבלתינו ובקבלת כל האחרונים הוב בתשובת
מהר"ם מבגיו וכ"כ כי"ד סי' רמ"ב ובחלקת מחוקק בא"ח סי'
ל' שכל מקום שפסק הרב ב"י דעה לחשונה הוא דעתו לפסק הלכה
וכ"כ שם בשירי כנה"ג וכן משמע ממה שפסק שם בש"ע סימן
תס"ו כתב"ש שם בשלמה שבת ע"ש ודו"ק) וכן יש קצת לראיה מהא
דמבואר בש"ע בא"ח בתה פעמים דריין דין ס"ם לענין חמץ בפסח
ואם אינה דתמן מקרי דבר שיל"מ ובד' שיל"מ לא אמרינן ס"ם
מבואר בהג"ה הרב בש"ע סי' ק' ולקמן בכלל ע"ד ואף שיש
לדחוק ולהלק וכמו שמחלק הב"כ בסי' ק' ס"ק י"ה וכתבתי לקמן
כלל ע"ד מ"מ העיקר בש"ם גם מ"ש הב"כ שם בסי' ק"ב ס"ק י"ג
דהא דאמרי' בא"ח דיבש ביבש בטל היינו שלא במינו דאלו במינו
הי' דבר שיל"מ ולפ"ז ל"ל דמייני דיש בהבני תחיות של היתר ס'
כנגד החמיצה של איסור דאל"כ אפי' בשאר איסורים לא בטיל עכ"ל.
(עיין בטולת שבת סי' תמ"ז בשעה ע' שהביא על הב"כ כזה ש"ש
דבריו באוחב ובודאי נתעלם ממנו דברי הטור בסימן ק"ע בשם
ס' התרומה והנה ג"כ בדברי הרב בסמוך דין ד' וא"כ ניל הב"ד
מהבנתו (ודוק) ולא ידחקו לשוף דעתו דהא עיקר דעת זו לחמירין
מתן מיקרי דבר שיל"מ הוא הרמב"ם והוא פסק להדיא פנ"ו
מה"מ דבתמן בפסח אפי' שלא במינו מקרי דבר שיל"מ והש"ך גופיה
הבינ דעה זו בסי' ק"ב ס"ק י"ב. לכן בראה פשוט ועיקר דעה זו
שהבינ"ת ב"י בא"ח דיבש ביבש לא בטיל נגי תמן היינו משום
דשובר דתמן לא מקרי דשיל"מ ואף גם דעה לחשונה שפסק הב"י
דתמן לא בטיל יבש ביבש ג"כ לאו מעשה דשיל"מ רק מעשה דתמן
בפסח בתשנו ולפי זה נראה פשוט דאם שנתערב יבש ביבש משש
שנות ומעלה כיון דתמן שוה בה לשאר איסורים. וסני בס'
לענין לא בלא א"כ גם יבש ביבש נתבטל חד בתרי בשאר איסורים
וכ"ש בשירי כנסת גדולה לא"ח סימן תמ"ז בהגאות לבי"ו סעיף כ'
אך סיים וי"ל דא"כ דאיתי בהגהות מיימון פ"ה הבינ הבי"ו
בס' מנ"ג בשם סמ"ק על דין שמתה מלאכותיה הארץ אמר ר' ישמעאל
ל' שהוא. תמן גמור וכשהוא מעורב בתבואה אחרת צריך לברר
שיהא ס' מאותו שלא נמח ולתנ"ג דהוי יבש ביבש מ"מ יש מעשה
בשעת אפיה וגם אלא"ל שתהא אפיה קודם פסח דאי בפסח אפי'
כל שהוא אוסר ע"כ הרי מבואר דדין יבש ביבש ליתא בתמן
אפי' קודם פסח עכ"ל. שיר כנסת הגדולה ובראה דהבינ לא
ידענו דמאי הוכחה יש. מדברי הסמ"ק אלא דאי משום דאלרין
לבלר שיהא ס' מאותו שלא נמח דא"כ אם בשעת דמ"מ יש
בשעת אפיי' אסור אפי' בשאר איסורי' מין שלא במינו דלא נתבטל
יבש ביבש מעשה דיבש מעשה בשיבש כמבואר לעיל דין ד' אי"כ
ס"ם

ז ואם נתבשל התערובת אחר שנתבטל ברוב כתב הטור בשם הרשב"א שכל א' וא' מותר בפני עצמו [יז] והרוטב
בב"מ שצריך ס' נגד האיסור וא"א זל חולק וכתב שאם לא נודע התערובות קודם שנתבשל [יח] צריכין ס' נגד
האיסור ואם נודע תערובתו קודם שנתבשל גם הרוטב מותר כמו החתיכה שנתערבה ע"ל וכ"כ הסמ"ק וחבי נהגו
דהא קי"ל לאחר שנתבטל חזר להיות היתר לגמרי ומותר לאכלם כ"א ולכן אף אם נתבשלה מתר דזהו סברת
הפיסקים המתירין ואם לא נודע התערובת אז בעינן ס' ואם לאו הכל אסור אפי' החתיכות ודוקא דיעבד אבל
לכתחלה אסור לבשלם ביחד וכתב הרין פנ"ה דכל שנתבטל חד בתרי כיון שמותר לאכלם ביבש אם בא לכתחלה
לבשלן יהי' מרבה עליהם עד ס' ומבשלן ומגום מבטל איסור לכתחלה ליכא כיון דכל א' וא' לכתחלה מותר אין
כאן איסור עכ"ל:
ח וכתב הרא"ש בפנה ואם אחר שנתבטל ברוב נתוסף על האיסור חוזר ונאסר עכ"ל. ועיין לקמן כלל ומ' פ"ח
דין יד':

כלל וסימן מ. בדין החתיכה הראוי להתכבד ובו ח' דינים:

א אמרינן פנ"ה החתיכה הראוי להתכבד אינה בטלה ביבש וכתב הרא"ש שם דאפילו חתיכה של איסור [א] אסור
בהנאה מ"מ מקרי ראוי להתכבד לפני אורחים מאחר שאלו היתה בטילה תהיה מותרת וראויה להתכבד לפני
אורחים וכ"כ הסמ"ג וחו':
ב כתב הטור ודוקא שהאיסור החתיכה מחמת עצמה אבל אם נאסרה מחמת שקבלה טעם מחמת איסור ולא
היה בו ס' לבטלה אפילו למי שסוב' שנחשבה כנבלה אין לה דין חתיכה הראוי להתכבד שלא נאסרה אלא
מחמת

מנחת יעקב

ה"ה לענין חמץ בע"פ אע"פ דיבש ביבש חד בתרי בטל מ"מ אומן
חיוון שמתו יש להם טעם אחר משאר קמח שלא לאחו על כן
בענין ס' ומבואר להדיא מלשון הסמ"ק וכן משמע בעערת לבי
סימן תכ"ג ע"ש (ומשמע להדיא מדברי הסמ"ק דשאר יבש ביבש
גם מה שלריך הסמ"ק שאפי' יהיה קודם פסח אין לחי' כלל
דהתם הוא הטעם כיון דיבש ביבש הוא לדעתו אי"כ חוזר וטעור
ע"ש אפי' וכן מבואר בב"ח בא"ח בסי' תכ"ג שם ובעערת לבי
ע"ש אבל בדבר יבש ביבש לריכא לחיתא בעשה שבעשה הוא שיה
וגם אפשר קודם פסח לריכא לחיתא שיהיה חוזר וטעור בשאר
דנתבטל בע"פ בשאר איסורים הדא שכן הוא דברי הלבוש בס'
תכ"ג פסק כדעת הסמ"ק לענין דנן שלמת אע"פ דן בסי' תמ"ז
סעיף ט' פסק דנתבטל קודם פסח בטל יבש ביבש כדין משנו
דאינו אוסר קודם פסח אך לבסמוך כתב הלבוש שם ואפשר דשאר
הכא שנוף חיתון בינין ובינוש יותר מדין משנו ואפ' בתערב קודם
פסח אפשר שאסור ול"ע עכ"ל: [יז] והרוטב בב"מ. ובתשובתו סי'
רע"ב כתב שתמהו עליו דלמה כתב שבל ל' ול' מותר הרי בכל
ל' יש מעשה האיסור לא היה אפשר לחיקה אעשתא והביא בזה
לדקת לריתי לחיתן כן עבר ובשלן יא אפילו לאכול כל ל' בפני
עלמו אסור שהרוטב בב"מ ובכלב בחתיכות עכ"ל. וכ"כ הב"ד בשמו
בסי' ק"ה והר' לא חשש לרוטב כל זה כאן לפי שלא הגיגין כוותי':
[יח] לריכין ס' נגד האיסור. אם בשלו בב' קדירות קודם שנודע
התערובת מותר לאכלן אח"כ שהרי הרשב"א מחמיר בשבשלן יחד
אפי' בשלן אחר שנודע התערובות ואח"ר בבישול מקלחן לגד ל'
ומקלחן לגד ל' כמ"ש הב"י בשמו בע"ל הכ"ח בסי' ק"ט והש"ך בס"
ס"ק י"ב הביא עליו ובראה דל"ל דעערב דהא דאמרי' הרשב"א בבשלן
בב' קדירות היינו משום דכיון דנודע ונתבטל מן התורה וגם
מדרבנן ברובו אלא דלבשלן יחד לאסור משום שאור האיסור ונתערב
עם היתר והכי הוא בשאר איסור הנבלעים כדכתב הרשב"א
להדיא ואסור לו מדרבנן ולכך בשנתבטל בב' קדרות אלא חוזר
להיות בשאר איסורים הנבלעים ובשב' שאוכל כל קדרה וקדרה
אומר שהאיסור בקדרה אחרת לכך מותר אבל בשלא נודע התערובת
דאז לא נתבטל האיסור כלל ואסור מן התורה אלא דעתה בשעת
בישול נודע התערובת אי"כ על כל קדרה יל שמא האיסור בזה
דה"ל ס"ם דאוריי"תא ואמרינן דנתבטל ואסור לכ"מ ודינו בלקמן ס"ם קדרה
דב' קדרות של אחד מ' מלבדפין לבטל בס' ע"ש עכ"ל הב"ד ונראה
עיקר בדברי הב"ח כיון דמכל מקום נתבטל האיסור כדינו
יבש ביבש. כדוכו אך כיון שלא נודע התערובות אלא נקלת עליו שם
היתר אסור בדרבנן אם נתבטל יחד עד ל' אבל בנתבטל בשני
קדרות ואח"כ נודע התערובת אי"כ עכשיו מתבטל כדינו יבש ביבש
אף שיה בקדרה בפני עצמו ויה בפני עלמו מ"מ אינו כיכר אחיה
מהם האיסור מכ' שנתערב דהא כל יבש ביבש הטעם דבטל ברוב
במינו אי"כ מוכח דסובר דתמן לא מיקרי דשיל"מ ואי"כ אין לפשט
לומר דשני הדעות שהביא שם בש"ע שני' ע' לענין יבש ביבש
מתולקים בזה דא"כ אין יפתח הב"י שם כדעת דלשונה דלא
בטיל נס בנה"כ סי' ל"ב בס"ק ע"ז בהשגותיו על הע"ז דרך דרך
זה ופי' כן הגאון הלבוש דהא דיבש ביבש לא בטיל ולא מעשה
דבר שיל"מ ושיין שם דבריו באחוק העלה מזה כמה דיוקים שיעש
ע"ש. אבל באמת כל זה אינו דעיקר הטעם הפסו האחרונים לפסק
הלכה הא דיבש ביבש תמן בפסח לא בטיל היינו מעשה דתמן
במשנו (הנה גם בעערת לבי סי' ל"ח בהב"ב בסי' ק"ט ס"ק י'
הרב בשמו) ובראה שהוא חולל לשנות שבתב שם בהלא לבי בלא לא בלא
מין בשאינו מינו לריך ס' מדאורייתא לפי מה דקי"ל. עוד בעיקר
דאורייתא ומבואר לקמן כלל פ"ה: [יב] כתב הרמב"ם. יעוש בלאחת מעמה
בזה מקבלתינו ובקבלת כל האחרונים הוב בתשובת
מהר"ם מבגיו וכ"כ כי"ד סי' רמ"ב ובחלקת מחוקק בא"ח סי'
ל' שכל מקום שפסק הרב ב"י דעה לחשונה הוא דעתו לפסק הלכה
וכ"כ שם בשירי כנה"ג וכן משמע ממה שפסק שם בש"ע סימן
תס"ו כתב"ש שם בשלמה שבת ע"ש ודו"ק) וכן יש קצת לראיה מהא
דמבואר בש"ע בא"ח בתה פעמים דריין דין ס"ם לענין חמץ בפסח
ואם אינה דתמן מקרי דבר שיל"מ ובד' שיל"מ לא אמרינן ס"ם
מבואר בהג"ה הרב בש"ע סי' ק' ולקמן בכלל ע"ד ואף שיש
לדחוק ולהלק וכמו שמחלק הב"כ בסי' ק' ס"ק י"ה וכתבתי לקמן
כלל ע"ד מ"מ העיקר בש"ם גם מ"ש הב"כ שם בסי' ק"ב ס"ק י"ג
דהא דאמרי' בא"ח דיבש ביבש בטל היינו שלא במינו דאלו במינו
הי' דבר שיל"מ ולפ"ז ל"ל דמייני דיש בהבני תחיות של היתר ס'
כנגד החמיצה של איסור דאל"כ אפי' בשאר איסורים לא בטיל עכ"ל.
(עיין בטולת שבת סי' תמ"ז בשעה ע' שהביא על הב"כ כזה ש"ש
דבריו באוחב ובודאי נתעלם ממנו דברי הטור בסימן ק"ע בשם
ס' התרומה והנה ג"כ בדברי הרב בסמוך דין ד' וא"כ ניל הב"ד
מהבנתו (ודוק) ולא ידחקו לשוף דעתו דהא עיקר דעה זו לחמירין
מתן מיקרי דבר שיל"מ הוא הרמב"ם והוא פסק להדיא פנ"ו
מה"מ דבתמן בפסח אפי' שלא במינו מקרי דבר שיל"מ והש"ך גופיה
הבינ דעה זו בסי' ק"ב ס"ק י"ב. לכן בראה פשוט ועיקר דעה זו
שהבינ"ת ב"י בא"ח דיבש ביבש לא בטיל נגי תמן היינו משום
דשובר דתמן לא מקרי דשיל"מ ואף גם דעה לחשונה שפסק הב"י
דתמן לא בטיל יבש ביבש ג"כ לאו מעשה דשיל"מ רק מעשה דתמן
בפסח בתשנו ולפי זה נראה פשוט דאם שנתערב יבש ביבש משש
שנות ומעלה כיון דתמן שוה בה לשאר איסורים. וסני בס'
לענין לא בלא א"כ גם יבש ביבש נתבטל חד בתרי בשאר איסורים
וכ"ש בשירי כנסת גדולה לא"ח סימן תמ"ז בהגאות לבי"ו סעיף כ'
אך סיים וי"ל דא"כ דאיתי בהגהות מיימון פ"ה הבינ הבי"ו
בס' מנ"ג בשם סמ"ק על דין שמתה מלאכותיה הארץ אמר ר' ישמעאל
ל' שהוא. תמן גמור וכשהוא מעורב בתבואה אחרת צריך לברר
שיהא ס' מאותו שלא נמח ולתנ"ג דהוי יבש ביבש מ"מ יש מעשה
בשעת אפיה וגם אלא"ל שתהא אפיה קודם פסח דאי בפסח אפי'
כל שהוא אוסר ע"כ הרי מבואר דדין יבש ביבש ליתא בתמן
אפי' קודם פסח עכ"ל. שיר כנסת הגדולה ובראה דהבינ לא
ידענו דמאי הוכחה יש. מדברי הסמ"ק אלא דאי משום דאלרין
לבלר שיהא ס' מאותו שלא נמח דא"כ אם בשעת דמ"מ יש
בשעת אפיי' אסור אפי' בשאר איסורי' מין שלא במינו דלא נתבטל
יבש ביבש מעשה דיבש מעשה בשיבש כמבואר לעיל דין ד' אי"כ
ס"ם